

Tacettin ÇETİNKAYA

cetinkayatacettin@yahoo.com

Türk Eğitim Derneği (TED)'nin Kasım 2009 tarihinde yayınladığı "Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri" konulu araştırması derneğin bu güne kadar yaptığı diğer araştırmalarda olduğu gibi son derece önemli bir çalışma olmuş.

Araştırma 2007 öğretmen, 272 yönetici, 4450 öğrenci ve 2112 veliye uygulanan anketin neticeleri analiz edilerek hazırlanmış.

Değerlendirme, çeşitli kriterler üzerinden yapılmış. Biz hepsini buraya alacak değiliz ancak, bazı göstergeleri dikkatlere sunmadan da geçemeyeceğiz.

Araştırmaya göre;

"Genç bir öğretmen nüfusuna sahibiz. Bu durum eğitimde değişim açısından bir fırsat, deneyim açısından bir dezavantaj olabilir. Öğretmenlerin %57'si 35 yaşının altında. Türkiye'de ilköğretim öğretmenlerinin %22,9'u 40 yaş üstünde. OECD ortalamasında ilköğretim öğretmenlerinin %58'i ve 19 AB ülkesinde %57,2'si 40 yaş ve üstünde."

Anlaşılan, hükümetlerin istihdam alanı açmak için öğretmenleri erken emekliliğe teşvik etmesi önemli boyuttaki birikim ve tecrübeyi de ziyan etmektedir.

"Öğretmenlerin %89,9'unun evinde bilgisayar ve %78,4'ünün evinde internet var."

Bilgi iletişim teknolojilerine aslında nerdeyse herkes sahip. Ancak öğretmenlerin yarısı eğitim teknolojilerini kullanmıyor. Bu teknolojiyi eğitimde kullanmıyor ya da kullanamıyor.

Okullarda hala bilgisayar odası, teknoloji odası adıyla ayrılan kısımlar var, ama bunlar her zaman kapısı kilitli, anahtarı müdürde... Arızalanır diye hala kimseye dokundurulmaz. Tabi ki bir süre sonra bu yatırımlar eskimiş teknolojisi ile çöp oluyor.

Diğer bir gösterge ülkemizde bu çağda hala kalabalık sınıflar problemi ciddi safhada. Tabii ki bu öğretmenler ve öğrencileri için bir sorun olmaya devam ediyor.

Son iki gösterge ülkemizin eğitim tablosundaki vahameti bütün çarpıcılığıyla ortaya koyuyor.

Birincisi; "Veliler okul eğitiminin yetersiz kaldığını düşünüyor ve çocuklarına ek bir eğitim aldırma tercih ediyor. Velilerin tüm sınıflar düzeyinde orta-

ma %59,5'i çocuğuna ek bir eğitim aldırıyor."

İkincisi; "Öğretmenlerin yaklaşık yarısı (%53) sınıf hâkimiyetini ve disiplinini sağlamada güçlük çekiyor."

Öğretmenin gelişimine katkı sağlamak için kimler ne yapıyor?

Eğitim fakülteleri için raporda "Öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarında öğretim elemanı, fiziksel olanaklar ve teknolojik altyapı yetersizlikleri, çağın gerektirdiği yeterliklere sahip öğretmen yetiştirmeyi olanaksız kılmaktadır." deniyor.

MEB ne yapıyor? Elbette ki Bakanlığın bu işe ayırdığı bir bütçe var. Ama çok kısıtlı. Bakanlığın hizmetiçi eğitim bütçesinden öğretmen başına ayrılan kaynak miktarı ise sadece 16-20 TL arası.

Ya sivil toplum kuruluşları, öğretmen ve eğitim dernekleri, eğitim sendikaları, alakalı vakıflar?...

Öğretmen yeterliliklerine katkı anlamında ne yapıyor, bu işi kendisine ne kadar dert ediniyor, bu işe ne kadar bütçe ayırıyor?

Ben rastlamadım.

Peki, bu durumda kendi gelişimini sağlaması gereken ve bunun için hevesli olması lazım gelen öğretmenler, kendilerini geliştirmek için ne yapıyorlar?

Yine araştırmadan:

"Öğretmenlerin en az üçte biri (%32) zaten öğretmenlik mesleğini ilgi ve istek dışı seçmiş."

"Öğretmen okumuyor. Öğretmenlerin yalnızca %12'si eğitim bilimleri ya da alanları ile ilgili bir süreli yayını izliyor.

"Öğretmenlerin %14'ü son bir yılda mesleki gelişim amaçlı herhangi bir kitap okumamış ve %47'si sadece 1-2 kitap okumuş.

"Öğretmenlerin yarıdan fazlası(%55) ders planının yararına inanmıyor ya da ders planı yapmıyor.

Manzara bu...

Dünya eğitimde yeni arayışlarla ve AR-GE'ye ciddi yatırımlarla önemli mesafeler alıyor. Biz ise Dünya standartlarının çok gerisinde gidiyoruz. Eğitim politikalarımız zaten yapboz tahtasına döndü. Çağ bu şekilde yakalanamaz.

Bize emanet edilen bu nesilleri dünyanın diğer ülkelerindeki yaşlılarıyla yarıştıramayız. Bu vebal hepimize yeter.

Selam ve dua ile.

MİLLÎ ŞUUR

Yaratılan Rabbi'nin Adıyla Oku

SAHİBİ

ÖĞ-DER Şuurlu Öğretmenler Derneği Adına
Genel Başkan, İsmail Hakkı AKKİRAZ

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Hüseyin YAVUZ

YAYIN TÜRÜ

Yaygın 3 Aylık süreli yayın

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Mustafa AYDIN

EDİTÖR

Tacettin ÇETİNKAYA

YAYIN KURULU

Doç. Dr. Mete GÜNDOĞAN
Dr. Nuh SAVAŞ
Şaban CENGİZ
Mecit DÖNMEZBİLEK
Yılmaz BÖLÜKBAŞI
Seyfi ÖZKAN
Abdurrahman ERBAŞ

HUKUK DANIŞMANI

Prof. Dr. Mustafa KAMALAK

REKLAM

Mustafa DEMİR

DAĞITIM

Onur TURAN

GRAFİK TASARIM

Milli Şuur Dergisi
0 (312) 286 18 83
Sinan ORAL
0505 517 73 01
snnorat@gmail.com

BASKI

Semih Ofset
Büyük Sanayi 1. Cadde No: 74
İskitler - ANKARA / 06060
Telefon : (0 312) 341 40 75
Fax : (0 312) 341 98 98

BASIM TARİHİ

15 Aralık - 2009

YAYIN İDARE MERKEZİ

Ziyabey Cad. 4. Sk.No : 2/1 BALGAT / ANKARA
TEL : 0 (312) 286 18 83
FAX : 0 (312) 287 61 80
WEB : www.millisuurdergisi.com
e-posta : bilgi@millisuurdergisi.com

MİLLÎ ŞUUR Dergisi

ÖĞ-DER; Şuurlu Öğretmenler Derneği yayınıdır. Yazı ve fotoğrafların tüm hakları Milli Şuur Dergisi'ne aittir, kaynak gösterilmek suretiyle alıntı yapılabilir. Milli Şuur Dergisi basın ve meslek ilkelerine uyar.

Yayınlanan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

İÇİNDEKİLER

► Kur'an-I Kerim, Peygamberimiz ve Şuurlu Öğretmen	4
► İnsan Hakları Açısından Özürlü Dostu (Meslekî) Eğitim Politikaları.....	8
► Müslümanlardaki Zihinsel Eksen Kayması, Modern Müslümanların ideolojisi: Kariyerizm ve Konformizm	12
► Mehmed Âkif'te Milliyetçilik, İrk ve Kavim Kavramları.....	14
► Çocuklarımız Neden Hoca Olmak İstemez.....	17
► Eğitmek-Eritmek Ya da İngiliz Tenceresinde Kaynamak	20
► Kelam, Felsefe ve Akaid Okulları	24
► Kitap Tanımı (Dul Kadının Oğulları).....	29
► Üstad Mehmed Âkif'in Perspektifinden Mevlânâ Celaleddin-i Rûmî... ..	30
► Kur'an'dan	33
► Milli Görüş ve Ahlak	34
► Peygamberimiz'den, Hayat Suyu	39
► Kur'ân'ın En büyük Hâdimi, Hz. Ebu Bekir es - Sıddîk(r.a) (571-634)	40
► Sözün Gücü.....	43
► Öğretmenler İslam Birtliği Başkanı İsmail Kenderi İle Röportaj... ..	44
► Sokaklarımızın Dünü, Bugünü ve Sanata Etkisi	46
► Tıbb-ı Nebevi Nedir?	48
► İbn Haldun ve Tarih Şuuru.....	50
► Fen ve Teknoloji Eğitimi	54
► Okuma-Yazma Eğitimi Üzerine Çeşitlemeler.....	56
► Değiştik Değişiyoruz Her Konuda İki İleri Eğitimde Bir Geri.....	58
► Eğitimin Gerçek Amacı	60
► Karikatür	62
► Bulmaca	63
► Anket.....	64

REKLAM İÇERİĞİ

► Divaibis Termal Resort Hotel & SPA.....	11
---	----

Kur'an-I Kerim,
Peygamberimiz ve Şuurlu
Öğretmen

4

İsmail Hakkı AKKİRAZ
ÖĞ-DER Genel Başkanı

8

İnsan Hakları Açısından
Özürli Dostu (Meslekî) Eğitim
Politikaları

Prof. Dr. Ali SEYYAR
Sakarya Ü. Öğretim Üyesi

Müslümanlardaki Zihinsel
Eksen Kayması, Modern
Müslümanların ideolojisi:
Kariyerizm ve Konformizm

12

Mehmet Baki ÖZTÜRK
Eğitimci

14

Mehmed Âkif'te Milliyetçilik,
İrk ve Kavim Kavramları

Ali Haydar HAKSAL
Eğitimci, Yazar

Çocuklarımız Neden Hoca
Olmak İstemez

17

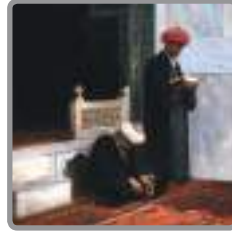
Halil İbrahim KABAK
ÖĞ-DER - Kayseri Şube Başkanı

24

Kelam, Felsefe ve Akaid
Okulları

Halil İbrahim ER
Eğitimci, Yazar

Millî Görüş ve Ahlak

34

Prof. Dr. Burhanettin CAN
Marmara Ü. Öğretim Görevlisi

40

Kur'ân'ın En büyük Hâdimi,
Hz. Ebu Bekir es - Sıddîk (r.a)
(571-634)

Dr. Nuh SAVAŞ
Ankara Ü. İlahiyat Fak. Öğretim Görevlisi

Sokaklarımızın Dünyü, Bugünü
ve Sanata Etkisi

46

Muharrem ÇELİK
Eğitimci - Ressam

48

Tıbb-ı Nebevi Nedir?

Dr. Mehmet SILAY
Üroloji Uzmanı

İbn Haldun ve Tarih Şuuru

50

Prof. Dr. Ahmet ÖZDEMİR
Selçuk Ü. Öğretim Görevlisi

54

Fen ve Teknoloji Eğitimi

Mustafa ALKAN
Eğitimci

Okuma-Yazma Eğitimi
Üzerine Çeşitlemeler

56

Hasan Ş. KURT
hasanekurt@mynet.com

60

Eğitimin Gerçek Amacı

Khalid Bağ
Mühendis, Yazar

KUR'AN-I KERİM, PEYGAMBERİMİZ VE ŞUURLU ÖĞRETMEN

İsmail Hakkı AKKİRAZ
ÖĞ-DER Genel Başkanı

Bismillahirrahmanirrahim.

İnsanı eşrefi mahlûkat olarak yaratan, yaşatan, bilmediklerimizi öğreten, kurtuluşumuzun tek çaresi İslam'ı gönderen, mülkün sahibi, yöneten, mühlet veren, hesap gününün hâkimi, Rabbimiz Allah(c.c)'a hamd ederiz, şükrederiz.

Salât ve selamımız her şeyi tanzim edici, rahmet peygamberi, öğretmenimiz, liderimiz, örneğimiz, rehberimiz, efendimiz, peygamberimiz, Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v.) üzerine olsun

Allah (c.c) kemal sıfatları ile muttasıftır. Evrende ne varsa bir hikmetle yaratan odur.

“O,(Allah) gökleri ve yeri hak (ve hikmet) ile yaratandır. “Ol!” dediği gün her şey olurur. O’nun sözü gerçektir.”(En’am Suresi-73)

Aziz kardeşlerim bilelim ki, Allah her şeyi yaratandır. Ve O, birdir, karşı durulamaz güç sahibidir. Bizleri insan olarak yaratan da Allah’tır. Evrimcilerin zannettikleri gibi maymundan evrimleşerek insana dönüşmüş varlıklar değiliz. Allah(c.c) bizleri niçin yaratmıştır? Kula kul olmamız için değil, kedisine kullukta bulunmamız için yarattığını bildirmiştir. **“Ben cinleri ve insanları, ancak bana kulluk etsinler diye yarattım.”** (Zariyat Suresi-56)

Ve insan, bu yaratılış hikmetine uygun olarak bu dünya hayatında, Allah (c.c) tarafından imtihan edilmektedir. **“...Onu (insanı) imtihan edeceğiz. Onun için onu işiten ve gören yaptık. Biz ona (İslam'ı) yolu gösterdik. İster şükredici olsun ister nankör.”**(İnsan Suresi-2,3)

İnsanların bu imtihanı kazanabilmeleri, iki cihan saadetine nail olmaları için Allah(c.c), Kitapları ve bu kitapları öğreten öğretmenler olarak peygamberleri göndermiştir. Bu, Allah(c.c)'ın insanlara bir lütfüdür ve ikramıdır. **“Andolsun ki içlerinden, kendilerine Allah'ın ayetlerini okuyan, kendilerini (kötülüklerden ve inkârdan) temizleyen, kendilerine Kitap ve hikmeti öğreten bir Peygamber göndermekle Allah, müminlere büyük bir lütufta bulunmuştur. Hâlbuki daha önce onlar apaçık bir sapıklık içinde idiler.”**(Al-İmran Suresi-164)

İnsanoğlunun dünyadaki imtihanı bir **Hak-Batıl** mücadelesi şeklinde yürümektedir. Bugün bu mücadele şuurlu Müslüman topluluklarla, üstün ırk inancının ve materyalizmin temsilcileri ırkçı emperyalizm ve işbirlikçileri arasında geçmektedir. Hakkı benimseyenler ve üstün tutanlar **tek bir ümmet** olarak bir taraftır. Batılı benimseyenler ve kuvveti üstün tutanlar **tek bir millet halinde** karşı taraftır. Mücadele bu iki taraf arasında yürümektedir. İnsan, bu iki taraftan birini tercih ederek imtihan olmaktadır. İnsan ahiret hayatında, tercih ettiği tarafın Allah(c.c) katındaki itibarına göre bir akıbet bulacaktır.

Peygamberler ve onlara inanan şuurlu Müslümanlar hakkı üstün tutan tevhit medeniyetini kurmak ve yürütmek için mücadele ederken, ırkçı emperyalizm ve işbirlikçileri, nefislerini, arzularını ilah edinenler, kuvveti üstün tutan bir zulüm medeniyeti kurmak için çalışırlar. **“İman edenler Allah yolunda savaşırlar, inanmayanlar ise tağut (batıl davalar ve şeytan) yolunda savaşırlar. O halde şeytanın dostlarına karşı savaşın; şüphe yok ki şeytanın kurduğu düzen zayıftır.”**(Nisa Suresi-76)

İrkçı emperyalizm ve işbirlikçilerinin en belirgin özelliği İslam'ın düşmanı olma özellikleridir. Ancak Allah (c.c.) nurunu tamamlayacaktır. **“Onlar ağızlarıyla (çeşitli vasıtaları kullanarak) Allah'ın nurunu (İslam'ı) söndürmek istiyorlar. Hâlbuki kâfirler istemeseler de Allah nurunu tamamlayacaktır.”**(Saf Suresi-8)

Bu mücadelenin bir sonucu olarak asrımız dünyası, yaklaşık üç yüz yıldan beri, ırkçı emperyalizm ve işbirlikçilerinin kontrolü altındadır. Asrımızda insanlığın hâlihazır durumunun; gayri adil, zulümler, harpler ve çatışmalar yüzünden üzüntü verici, dayanılmaz bir şekilde olduğunu bizzat Birleşmiş Milletler Raporları açıkça ortaya koymaktadır. Bu durum ve gidişatin sebebi **emperyalizmdir**. Ufak bir zümre, kurdukları zulüm dünyası içinde yürüttükleri **faizci kapitalist nizam** ve **uluslararası küresel kuruluşların** ifsat edici davranışları vasıtasıyla insanlığı bir felakete doğru sürüklemektedirler.

Bu sürdürülebilir bir durum olmadığı için, böyle gidemez. Hâlihazır zulüm dünyası yerine Hakkı üstün tutan, herkese hakkını veren bir saadet dünyasının biran evvel kurulması şarttır.

İşte bu saadet dünyası bütün tarih boyunca olduğu gibi bugünde ancak **Milli Görüş** ile kurulabilir. Çünkü **İslamsız** saadet olamaz.

İşte bu saadet dünyası bütün tarih boyunca olduğu gibi bugün de ancak Milli Görüş ile kurulabilir. Çünkü İslamsız saadet olamaz.

Ve bu istikamette saadet dünyasını kuracak olanlar da ancak, şuurlu Müslümanlardır. **“Allah uğrunda, hakkını vererek cihat edin. O, sizi seçti... ..O, gerek daha önce (gelmiş kitaplarda), gerekse bunda (Kur'an'da) size “Müslümanlar” adını verdi. Öyle ise namazı kılın; zekâtı verin ve Allah'a sınıksız sarılın. O, sizin mevlanızdır. Ne güzel mevladır, ne güzel yardımcıdır!”** (Hac Suresi-78)

Peygamberimiz (s.a.v) bu geçceği, genel olarak bütün insanlığa ve özel olarak bütün inananlara, kıyamete kadar değişmez bir kural olarak, veda hutbesinde ilan etmiştir. **“Size iki emanet bırakıyorum, onlara sarılıp uydukça yolunuzu hiç şaşmazsınız. O emanetler, Allah'ın kitabı Kur'an-ı Kerim ve Peygamberin (s.a.v.) sünnetidir.”** Bu iki emaneti tanımak ve beyan ettiği esaslara uymak kurtuluştur.

Kur'an-ı Kerim, İslam dininin kaynağı ve esasıdır. Tabi olmamız için indirilmiş mübarek bir kitaptır. **“İşte bu (Kur'an), bizim indirdiğimiz mübarek bir kitaptır. Buna uyun ve Allah'tan korkun ki size merhamet edilsin.”**(En'am Suresi-155)

Kur'an-ı Kerim, korunmuş bir kitaptır. **“Kur'an'ı kesinlikle biz indirdik; elbette onu yine biz koruyacağız.”**(Hicr Suresi-9)

**Peygamberimiz(s.a.v),
âlemler için bir rahmettir.
“(Resulüm!) Biz seni ancak
âlemlere rahmet olarak
gönderdik.”
(Enbiya Suresi-107)**

Kur'an-ı Kerim, fert ve cemiyet olarak bütün insan sınıflarına, bütün ülkelere ve bütün zamanlara, insan hayatının tamamı için, maddî ve manevî varlığı için, bir hidayet rehberidir, kurtuluş reçetesidir. **“Bu (Kur'an), bütün insanlığa bir açıklamadır; takva sahipleri için de bir hidayet ve bir öğüttür.”**(Ali İmran Suresi-138) **“Biz, Kur'an'dan öyle bir şey indiriyoruz ki o, müminler için şifa ve rahmettir; zalimlerin ise yalnızca zıyanını arttırır.”**(İsra Suresi-82)

Cumhurbaşkanından başbakana, genelkurmay başkanından erata, bürokratından sade vatandaşta, öğretmen, üniversite hocasından öğrencisine, sanayicisinden işçisine, tüccarından müşterisine ve sokaktaki adama kadar herkes, kendisiyle alâkalı bir esası, nasihatı, ikazı, onda bulur. Dünya ve ahiret huzuru ve saadeti ilgili, bilgi ve dersleri ondan alır. **“Elif. Lam. Ra. (Bu Kur'an), Rablerinin izniyle insanları karanlıklardan aydınlığa, yani her şeye galip (ve) övgüye layık olan Allah'ın yoluna çıkarman için sana indirdiğimiz bir kitaptır.”**(İbrahim Suresi-1)

Kur'an-ı Kerim, bir bildiridir. **“İşte bu (Kur'an), kendisiyle uyarılınsınlar, Allah'ın ancak bir tek ilah olduğunu bilsinler ve akıl sahipleri iyice düşünüp öğüt alsınlar diye insanlara (gönderilmiş) bir bildiridir.”**(İbrahim Suresi-52)

Kur'an-ı Kerim, doğru yola iletir. **“Şüphesiz ki bu Kur'an eksiği olmayan tek doğru yola iletir ve salih amel işleyen müminlere, kendileri için büyük bir mükâfat olduğunu müjdeler.”**(İsra Suresi-9)

Kur'an-ı Kerim, benzerini kimsenin getiremeyeceği bir kitaptır. **“De ki: Andolsun, bu Kur'an'ın bir benzerini ortaya koymak üzere insanlar ve cinler bir araya gelseler, birbirlerine destek de olsalar, onun benzerini ortaya getiremezler.”**(İsra Suresi-88)

Kur'an-ı Kerim, hak ile batılı ayırır ve hakka ulaştırır. **“...O Kur'an, insanlara yol gösteren, doğruyu ve hak ile batılı ayırt eden belgeler olarak indirildi...”** (Bakara Suresi- 185)

Kur'an-ı Kerim, içinde çelişki olmayandır. **“Onlar, hala Kur'an'ın Allah kelamı olduğunu ve manasını düşünmeyecekler mi? Eğer o, Allah'tan başkası tarafından olsaydı, muhakkak ki içinde birbirini tutmayan birçok söz ve ifadeler bulurlardı.”** (Nisâ Suresi- 82)

Kur'an-ı Kerim, etkileyicidir. **“Eğer biz bu Kur'an'ı bir dağa indirseydik, muhakkak ki onu, Allah korkusundan baş eğerek, parça parça olmuş görürdün. Bu misalleri insanlara düşünsünler diye veriyoruz.”**(Haşr Suresi-21)

Kur'an-ı Kerim, insanlığı fitnelerden koruyandır. Haris bin A'ver'den rivayet edilmiştir. Bir gün Hz. Ali şöyle dedi: **“Bakınız, ben Resûlullah (s.a.v)'tan 'Yakında fitneler kopacaktır' buyurduğunu işittim. Bunun üzerine, 'Ey Allah'ın elçisi, bu fitnelerden kurtuluşun çaresi nedir?' diye sordum. 'Allah'ın kitabı, Kur'an'dır' buyurdular...”**

Peygamberimiz(s.a.v), O son İslam Peygamberidir, yaşayan Kur'andır ve Allah'ın elçisidir. Üstün ahlak sahibidir. O müminlere karşı düşkün ve merhametlidir. **“Andolsun size kendinizden öyle bir Peygamber gelmiştir ki, sizin sıkıntıya uğramanız ona çok ağır gelir. O, size çok düşkün, müminlere karşı çok şefkatlidir, merhametlidir.”**(Tevbe Suresi-128)

Peygamberimiz(s.a.v), âlemler için bir rahmettir. **“(Resulüm!) Biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik.”**(Enbiya Suresi-107)

Peygamberimiz(s.a.v), her şeyi tanzim edicidir. **“O ümmi Peygamber'e uyanlar (var ya), işte O onlara iyiliği emreder, onları kötülükten meneder, onlara temiz şeyleri helal, pis şeyleri haram kılar.”** (Araf Suresi-157)

Peygamberimiz(s.a.v), bütün insanlığa gönderilmiştir. **“Biz seni bütün insanlara ancak müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik; fakat insanların çoğu bunu bilmezler.”**(Sebe Suresi-28)

Peygamberimiz(s.a.v), müjdeci, uyarıcı, aydınlatıcı, davetçi ve şahittir. **“Ey Peygamber! Biz seni hakikaten bir şahit, bir müjdeleyici ve bir uyarıcı olarak, Allah'ın izniyle, bir davetçi ve nur saçan bir kandil olarak (gönderdik).”**(Ahzap Suresi-45,46)

Peygamberimiz(s.a.v), insanlar için her konuda tam bir önektir. **“Andolsun ki, Resulullah, sizin için, Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah'ı çok zikredenler için güzel bir örnektir.”**(Ahzap Suresi-21)

Peygamberimiz(s.a.v), aşağıdaki hususlarda her kesimden insan için örneklik etmektedir.

Güzel ahlâkı, insanlara karşı davranışları, Allah (c.c)'a olan kulluğu ile **örnek bir kul ve**

insan, hakkı batıldan ayırdıktan sonra hakka yönelmeye çağıran, uyarıcı, nasihat eden, yol gösteren **mürşit**, kınayanın kınamasına aldırış etmeden, karşılaştığı bütün zorluklara sabrederek, davası için mücadele eden **mücahit**, peygamberlerin tüm özelliklerini şahsında toplayan **Son Peygamber**, cehaleti ve zulmü İslam ile aydınlığa dönüştüren **inkılâpçı bir önder**, İslâm'ın maruf ve münker nizamını bütün insanlık, helal ve haram nizamını Müslümanlar için kurup adil bir düzeni başarıyla yürüten **örnek bir lider ve devlet başkanı**, her alanda insanlığın saadetini sağlayacak **her şeyi tanzim edici**, insanlığa bir açıklama ve Müslümanlar için yol gösterici olan Kur'an-ı Kerim'i sözleriyle ve fiilleriyle **açıklayıcı**, bütün insanlığın saadeti için savaşmayı, cihat etmeyi varlığının gayesi sayan Asr-ı Saadet ordusu ümmetinin başında, harp öncesi, harp anı ve harp sonrasında üstün askerlik örneği sergileyen **komutan**, kurulan bütün aile kurumları için örnek **aile reisi**, ilim ve irfan alanında önder ve örnek şahsiyetler yetiştiren, cehalette zirve yapmış bir toplumu eğiterek, irşat ederek kıyamete kadar bütün insanlık için yol gösterici yıldızlar haline dönüştüren **talim ve terbiyeci, öğretmen**, olarak, bütün bu sayılan ve benzeri hususlarda bize Allah (c.c) tarafından mutlak **örnek** kılınmıştır.

Peygamberimiz(s.a.v), mükemmel bir talim - terbiyeci ve öğretmendir. **" Ben de ancak bir muallim(öretmen)olarak gönderildim"**(İbni Mace- Mukaddime-17)

Değerli kardeşlerim hepimiz bir gün öleceğiz ve Rabbimizin huzuruna çıkıp O'na dünya hayatımızın hesabını vereceğiz. Hesabı günün birinde O'na vereceğimize göre niçin emirlerine itaat edip yolunda yürümeyelim ki. O bize emrediyor. **"Ey iman edenler! Allah'a itaat edin, Peygambere itaat edin. İşlerinizi boşa çıkarmayın."**(Muhammed Suresi-33) **"Her kim Allah'a ve Resulüne itaat eder, Allah'a saygı duyar ve O'ndan sakınırsa, işte asıl bunlar mutluluğa erenlerdir."**(Nur Suresi-52)

Bundandır ki Kur'an'ın ve Peygamberimizin rehberliği, önderliği, öğretmenliği ve eğitimi olmadan İnsanlar, rahmete, saadete, huzura, barışa kavuşamaz.

Bu gerçekleri günümüzde insanlığa kimler öğretecek? Şuur sahibi alimler, eğitimciler, öğretmenler öğretecek. Bilelim ki şuur sahibi alimler, eğitimciler, öğretmenler peygamberlerin varisidirler. Peygamberler ve peygamberimiz bu işi nasıl yapmış ise onlarda aynı şekilde yapmak durumundadırlar. Burada en büyük görev öğretmenlerindir.

Şuurlu Bir Öğretmen, Peygamberimiz (s.a.v)'in inandığına inandığı gibi inanır, yaşar ve yaşatır, İnkâr ettiği şeyi inkâr ettiği gibi inkâr eder ve karşı koyar, O'nun insanlığa öğrettiği şeyleri öğretir, talim ve terbiyede takip ettiği metodu uygular, her alanda O'nun gibi olmaya çalışır. O'nun dost bildiğini dost, düşman bildiğini düşman bilir. Mücadele ettiği dava için nasıl mücadele etmiş ise, O'nun gibi davası için mücadele eder.

Şuurlu Bir Öğretmen, İslamsız saadet olmaz gerçeğini kavramış, Müslümanlığının şuurunda olan, hayrı ve şerri, marufu ve münkeri, helali ve haramı bilen, hayrın hâkimiyeti, şerrin yok edilmesi için mücadele eden kimsedir.

Şuurlu Bir Öğretmen ve Üniversite hocaları, sevginin, barışın ve kardeşliğin, özgürlüğün, adaletin, saygınlığın, hoşgörünün, refah ve bereketin, güvenin, izzet ve onurun olduğu; **"Yaşanabilir Bir Türkiye, Yeniden Büyük Türkiye ve Yeni Bir Dünya"**nın kurulması mücadelesinin kalbidirler.

Şuurlu Bir Öğretmen, örnektir. Öğrencilerine öğüt verir, onları ifsat etmez, islah etmeye çalışır. İnanç ve ibadet esaslarını öğretir. Marufu, münkeri, hayrı, şerri, helali, haramı öğretir. Cenneti, cehennem, kabir hayatını, hesap gününü, ahireti öğretir. Sosyal barışın tek ilacı İslam'ın ahlak kuralları edebi, iffeti, hayâyı, sevgiyi, saygıyı, kardeşliği, haklara riayeti öğretir. Doğruyu, iyiyi ve güzeli, faydalıyı ve adaleti öğretir. Faydalı olan şeyleri yaptırır, zararlı olan şeylerden sakındırır. Terbiye eder. Allah'tan korkan, Allah rızası için iş yapan salih, kaliteli, lider nesiller olarak yetişmeleri için çalışır.

Şuurlu Bir Öğretmen, Peygamberimizin **"Sizin en hayırlınız Kur'an-ı Kerim'i öğrenen ve onu başkalarına öğretenlerinizdir."** (R- Salihin-995) beyanına layık olmak için azmeder, sabreder, kınayanın kınamasına aldırılmaz.

Öğretmenliğini bu şuurla yapanlar için Peygamberimiz şu müjdeyi vermektedir. **"Hiç şüphe yok ki Allah(c.c), melekler, yerde ve gökte bulunanlar, yuvasındaki karıncadan balığa varıncaya kadar her şey, insanlara hayrı, iyiliği öğreten kimseye dua ve istiğfar eder."**(Tirmizi: İlim-19)

Ve bu yazımızı şu dua ile bitirelim. **"Ey Rabbimiz! Gerçekten biz, "Rabbimize iman edin!" diye imana çağıran bir davetçiyi (Peygamberi, Kuran'ı) işittik ve iman ettik. Artık bizim günahlarımızı bağışla, kötülüklerimizi ört, ruhumuzu iyilerle beraber al. Ey Rabbimiz! Bize, peygamberlerin vasıtasıyla vaat ettiklerini de ikram et ve kıyamet gününde bizi rezil-rüsvay etme; şüphesiz sen vadinden caymazsın!"** (Al-i İmran Suresi-193,194)

İnsan Hakları Açısından Özürlü Dostu (Meslekî) Eğitim Politikaları

Prof. Dr. Ali SEYYAR
Sakarya Ü. Öğretim Üyesi

İşsiz özürlü işgücüne yapılacak yatırımların özellikle bireyin üzerindeki psiko-sosyo-kültürel ve ekonomik getirisinin yüksek olacağı açıktır. Özürlü işgücünün mutluluğu, (meslekî) eğitim ve buna bağlı olarak istihdam (edilebilirlik) ile kolaylıkla sağlanabilir

Giriş

Eğitim hakkı, sadece sağlam çocuklar için bir hak değildir. Madem Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne göre her çocuğun dünyaya gelme hakkı var, o halde özürlü olarak dünyaya gelen veya daha sonra özürlü hale gelen çocukların da en az diğer çocuklar kadar ve hatta engellerinden dolayı pozitif ayrımcılığın bir gereği olarak diğer çocuklara göre daha özel eğitim hakları vardır. Peygamberimizin (as) görme özürlü (Abdullah İbn-i Ümmü Mektûm, İtban Bin Mâlik vb.) ve ortopedik özürlü (Muaz Bin Cebel, Abdullah İbn-i Mes'ud... vb) sahabelerinin eğitimi ve meslek edinmeleri üzerinde hassasiyetle durup, toplum hayatına katılımlarını nasıl sağladı ise bugünün idarecileri ve eğitimcileri de kendilerine düşen görevlerini yerine getirmelidirler. Bu yazımızda, özürlü eğitimi ve meslekî rehabilitasyonun önemi ve açılımları hakkında kısaca bahsettikten sonra özürlülerin (meslekî) eğitim sorununun çözümüne dönük stratejiler takdim edilecektir.

Özürlü Eğitiminin Önemi

İşsiz özürlüler sorunu, ağırlıklı olarak özürlülerin eğitimsiz bırakılmalarının bir sonucudur. Bu sorunun çözümü, genel ve meslekî eğitim sisteminin özürlülerin özel ihtiyaçları doğrultusunda yeniden yapılandırılmasına bağlıdır. Zihinsel özürlüler hariç işsiz özürlü işgücünün öğrenme kapasitesi, diğer işsizlerden daha geri değildir. Beşerî sermaye açısından özürlü işgücünün önünde uzun bir ömür bulunduğu göre onlara, sosyal bütünleşmenin bir gereği olarak eğitim fırsatlarının verilmesi zorunludur. İşsiz özürlü işgücüne yapılacak yatırımların özellikle bireyin üzerindeki psiko-sosyo-

kültürel ve ekonomik getirisinin yüksek olacağı açıktır. Özürlü işgücünün mutluluğu, (meslekî) eğitim ve buna bağlı olarak istihdam (edilebilirlik) ile kolaylıkla sağlanabilir. Öteden beri işsiz özür-lülerin en önemli sebeplerinden biri olarak nitelik eksikliği geldiği bilinmektedir. Bu durum, rekabet ortamına bağlı olarak verimlilik artışı sağlama ve teknolojik yenilikleri kullanma gereği ile birlikte daha da belirgin hâle gelmiştir. Küreselleşmenin de dayattığı böyle bir ortamda (meslekî) eğitim sistemlerinin piyasa taleplerini karşılayamaması, genelde bütün işsizleri, özelde ve fakat daha bariz bir şekilde işsiz özürlü işgücünün istihdam edilebilirliğini zorlaştırmaktadır.

Meslekî Rehabilitasyonun Önemi

Meslekî rehabilitasyon, doğuştan ya da sonradan hastalık, kaza vb. sebeplerle, bedenî veya ruhî sağlığı geçici veya devamlı olarak bozulmuş, kendi kendini idare, davranış ve çalışma yeteneklerini kaybetmiş bir insanın, tıbbî, psiko-sosyal ve çalışma hayatına yönelik fonksiyonel yeteneklerini kullanılabilmesi yönünde koordineli olarak alınan tedbirlerin bütünü olarak tanımlanabilir. (Seyyar Ali, Sosyal Siyaset Terimleri, Sakarya Yayıncılık, 2008, Madde: Meslekî Rehabilitasyon)

Birçok özürlülük hali, aslında çalışmak için bir engel teşkil etmemektedir: Mesela, ayağını trafik kazasında kaybeden bir öğretim üyesi, özürlü olmasına karşılık görevini eksiksiz olarak yerine getirebilir. Ancak, aynı durum bir inşaat işçisi için çoğu zaman söz konusu olmayabilir. Ne var ki; bu durumda dahî, çalışmak için gerekli olan bedensel yeteneklerin tamamen kaybolması veya geri kalan yeteneklerle eski işini veya mesleğini ya-

pamaz duruma gelmesi halinde bile gerek tıbbî gerekse meslekî rehabilitasyon (program, eğitim) imkânlarıyla özür-lülerin değişen yeteneklerine uygun olarak yeni işlerinde (veya başka bir bölümde) çalıştırılmaları her zaman imkân dahilindedir. Bu açıdan bakıldığında, özür-lünün ve özür-lülüğün tanımı farklı bir boyut kazanmaktadır. Nitekim Uluslararası Çalışma Teşkilatı (ILO) özür-lüyü tanımlarken onun işi ve/veya mesleği ile irtibat kurma gereği duymaktadır: Buna göre, “fiziksel ve zihinsel yeteneklerin azalması sonucu, uygun bir işi elde etme veya koruma imkânında ileri derecede azalma olan kişiye özür-lü denilmektedir” (Uluslar Arası Çalışma Örgütü; Özür-lülerin Meslekî Rehabilitasyonu; Tavsiye No:99; 1955).

Bu durumda, örneğin bir kaza veya hastalık sonucunda ortaya çıkan bir bedensel güç ve yetenek kaybının yeniden kazanılması ve/veya işçinin ek tedavilerle, özür-lülüğüne rağmen eski işini veya mesleğini yapabilir bir duruma getirebilmesi için, tıbbî rehabilitasyona (mesela fizik tedavisi) gerek vardır. Özür-lü duruma gelmiş bir işçi, alınan bütün sıhhi tedbirlere rağmen, eski işini veya mesleğini ifa edemeyebilir. Ancak bu şartlar altında dahî kişi yine de alternatif bir iş veya meslek yapabilir. Yeterki kendisine uygun olan yeni bir iş veya meslek öğretilsin. Bu da ancak meslekî rehabilitasyon hizmetleri ile sağlanabilir. Her ne kadar malul veya özür-lü olanlara dönük meslekî rehabilitasyon aracılığı ile mümkün mertebe yeniden iş bulmak gibi bir hedef konmuş ise de Türkiye’de meslekî rehabilitasyon programları geniş kapsamlı ve etkin olarak uygulanmamaktadır. Hâlbuki özür-lülerin (meslekî) eğitim yeterliklerine ulaşmaları, hem çalışma yeterliklerine olan güven duygularını

artıracak hem de emek piyasasında talep edilen niteliklere sahip olmalarından dolayı istihdam edilebilirlik şansları artacaktır.

Özürlü Dostu Eğitim Sistemi Oluşturulmalıdır

Eğitim sisteminin özürliülerin lehine olabilmesi için,

- Özürliü gençlerin okulu bitirdiklerinde kullanabilecekleri becerileri kazanmaları ve emek piyasasına rahat girmelerini sağlamak amacıyla (meslekî) eğitim sistemi etkin hâle getirilmelidir. Bu bağlamda meslekî ve teknik eğitim, emek piyasasının nitelik taleplerine cevap verebilmelidir.

- Özürliü dostu modern (teknoloji yoğun) (meslekî) eğitim anlayışı ve sistemi geliştirilmeli ve bütçeden bu alana daha çok pay ayrılmalıdır. Kişi (işsiz özürliü işgücü) başına düşen (özel meslekî) eğitim harcaması, sosyal adalet ilkelerine uygun olarak artırılmalıdır.

- (Meslekî) Eğitim sisteminin merkezî yapısı, yerinden yönetim ve yönetim ilkelerine göre esnekleştirilmelidir. Okulların eğitim sonuçlarından sorumlu tutulabilmeleri ve kaliteyi yükseltebilmeleri açısından idarî ve malî özerkliği bu bağlamda artırılmalıdır.

- Katı (meslekî) eğitim sisteminin yerine emek piyasasının ihtiyaçlarını dikkate alan kısa ve orta vadeli değişken plânlar yapmaya müsaade eden ve müfredatı günün gerekleri doğrultusunda güncellenmesine imkân veren esnek bir eğitim mekanizması oluşturulmalıdır.

- Emek piyasasına yönelik bölgesel ihtiyaçları daha iyi belirleyebilmek ve okul-sanayi işbirliğini gerçekleştirebilmek adına (meslekî) eğitim sisteminin unsurları (paydaşları) arasında aktif katılımcı olarak sosyal taraflar (STK'lar, sendikalar, yerel sanayi ve ticaret odaları vb.) da yer alabilmelidir.

- Özel meslekî eğitim kalitesi, iş bulma ve işe yerleştirme mekanizmalarının etkinliği artırılmalıdır. Bu bağlamda özürliü gençler için emek piyasasına girişinden önce yani okul dönemlerinde ve(ya) sonrası için kariyer-rehberlik-danışmanlık hizmetleri sunulmalıdır. Ayrıca özel eğitimcilerin kalitesinin sürekli olarak artırılmasına yönelik olarak hizmet içi eğitim programları düzenlenmeli ve eğitim-üretim araçları teknolojik değişiklikler doğrultusunda yenilenmelidir.

- Okullardaki istihdam becerilerinin eksikliği ve emek piyasası ile eğitim sistemi arasındaki kopukluğu giderecek ilave eğitim programlarına ağırlık verilmelidir. Bu bağlamda emek piyasası-

na yönelik eğitimlerin (meslekî ve teknik eğitim programlarının) uygulama biçimleri (ayrı ayrı veya bir arada yürütülerek) gerek çıraklık, gerek staj, gerekse sınıf eğitimi boyutlarıyla zenginleştirilmelidir. Özel sektör işletmeleri tarafından oluşturulabilecek kurslar (uygulamalı eğitim) yoluyla da iş tecrübesi kazandırılabilir.

Özürlü Dostu Meslekî Rehabilitasyon Hizmetleri Oluşturulmalıdır

Meslekî rehabilitasyon hizmetlerinin özürliülerin lehine olabilmesi için,

- Özürliü kişinin fizikî ve meslekî yetenekleri ve imkânları önceden belirlenmelidir (Değerlendirme).

- Özürliünün çalışma gücü ve niteliği olabildiğince artırılmalı ve çalışma kapasitesine göre meslekî eğitim imkânları sunulmalıdır (İşe hazırlama ve meslekî eğitim).

- Meslekî eğitim ve işe yerleştirme imkânları göz önünde tutularak, özürliüye yönlendirici önerilerde bulunulmalı ve kendisine uygun bir çalışma ortamı hazırlanmalıdır (Rehberlik ve İşe Yerleştirme).

- Özürliü işgücünün işe uyum ve işyerinde başarılı olması açısından meslekî rehabilitasyon ve eğitimi programlarına iş ve meslek ahlâkı dersi konulmalıdır.

- Özürliüyü, faydalı ve verimli olabileceği meslek alanlarına yerleştirdikten sonra, çalıştığı ortamın mimarî olarak kendisine uygun olması yönünde düzenlemelere katkıda bulunulmalı ve özürliü işgücü işe bütünüyle adapte oluncaya kadar (meslek rehabilitasyon merkezi veya İş-Kur tarafından) izlenilmelidir. (Korumalı istihdam-işyeri)

- Ergonomik İşyeri (Korumalı İşyeri) ile ilgili olarak çalışan-çalışma isteyen özürliülerin bedenî ve fizyolojik yapısına uygun "(Özürlü Dostu) Çalışma Mekânı Modelleri" geliştirilmelidir.

- Geniş anlamda bilişim teknolojileri, dar anlamda tele çalışmaya dayanan istihdam fırsatları, özürliü işgücü için önemli bir açılmıdır. Bilişim teknolojileri, bulunan noktadan bilgiye ve hizmetlere erişimi kolaylaştırmakta ve hareketlilik ihtiyacını ortadan kaldırmaktadır. Bu anlamda, tele çalışma, özellikle hareket güçlüğü çeken ortopedik engelliler için önemli bir fırsattır ve değerlendirilmelidir. Teknolojik gelişmelerin, farklı mekânsal, ekonomik ve sosyal etkilere de sahip olması bağlamında, (atölye veya evde çalışma şeklinde) tele çalışma, yeni bir çalışma biçimi olarak özürliü dostu istihdam politikaları içinde yer almalıdır.

DİVAİBİS THERMAL RESORT HOTEL & SPA

Tel: 0.384 471 22 44 (Pbx) Fax: 0.384 471 22 77

Kaplıca Mevkii Kozaklı / Nevşehir

www.divaibis.com

DİVAİBİS

Sağlık ve Huzur Sizi Bekliyor

Müslümanlardaki Zihinsel Eksen Kayması, Modern Müslümanların ideolojisi: Kariyerizm ve Konformizm

Mehmet Baki ÖZTÜRK
Eğitimci

Eskiden emperyalizm, komünizm, siyonizm, faşizm vs. den konuşulurdu.

Artık bunlardan bahsetmek “ideolojik takılmak” oluyor.

Şimdi yükselen trend veya yeni sınıfın ideolojisi: Kariyerizm ve Konformizm!

Sağcı, solcu, İslamcı, liberal, Kürtçü, Türkçü, Atatürkçü ... fark etmiyor. Bu yeni “izm” değil dört eğilimi bütün eğilimleri, grupları, fraksiyonları tek bir bayrak altında birleştiriyor.

Sloganı şu: Dünyanın bütün ‘bir yere gelmek’ isteyenleri! Birleşin!

Felsefesi de şöyle: İhale kap, köşeyi dön, malı götür. Bir baş ol; istersen soğan başı!

Tarihsel diyalektiği de şöyle kuruluyor: 20’sinde radikal, 30’unda realist, 40’ında hümanist, 50’sinde hortumcu olunur. Hayatın diyalektik akışı hortumculuğa doğru zorunlu bir süreç takip eder.

Ortak özellikleri de şunlar: Paraya taparlar, kariyeri yüceltirler, konfora bayılırlar. Komünizm, sosyalizm, İslam, liberalizm, Türklük, Kürtlük, Atatürkçülük vs. “bir yere gelmek” için sadece bir araçtır. Önemli olan bir yere gelmek, soğan başı da olsun bir baş olmak, odun da olsun aday olabilmektir. Bir yere gelince, bir baş olunca her şey biter.

Solcuysan “emperyalizm, proletarya, sermaye” vs., sağcıysan “Türk-İslam davası, İslamcıysan “Allah, kitap, peygamber” İlay-i Kelimetulâh” söylemlerini terk edersin. Yeni pozisyonda artık

bunlar gayet **“ideolojik”** kaçan şeylerdir. Yeni sınıfın argümanlarını benimsersin. **“Küreselleşen dünyada...”** diye cümleler kurarsın. Dünyaya ayak uydurmaktan, değişmekten, gömlek çıkarmaktan filan bahsedersin. Mücahit/müşahit/müteahhit **“zorunlu”** süreçlerinden geçerek **en sonunda her şeye müsait hale gelirsin. “İdeolojik”** konuşmaz, boyuna **“hizmet”**ten bahseder, sessizce **“ihale”** götürürsün.

“Yenilenmek” gibi alemin ruhu olan asil bir çabayı, kartalın yaşamını uzatmak için tırnaklarını sökmesi gibi **“zorlayıcı bir içkinle”** değil; kariyer ve konfor gibi gayet bencil ve aşağılık bir amaç için kullanırsın. Tırnakların hala yerinde durduğu için aslında bu yenilenme filan da değildir...

Kariyeri ve konforu bir tür **“nirvana”** olarak görürsün. Buna kilitlenmiş bir zihin için **“satış”** gayet kolaydır. Anında tornistan hiç de zor almaz. Fena fi'l-kariyer ve fena fi'l-konfor en büyük manevi hazzın olur. Ona ulaştın mı artık varlık nihayete erer; bütün söylemlerin, ihtirasların, kavgaların sü-kuna erer. İyice yumuşar, yavşar, mayışır ve alemi seyre dalarsın...

Peki, nice koç yiğidi yavşatan, öleni öldürüp kalan sağları kendine meftun eden bu **“aşufte”**

(kariyerizm/konformizm) ne menem bir şeydir? Gücünü nereden almaktadır? Dahası bunun bir panzehiri olmalı, ama ne?

“Kariyer” Latince *carrus* (yük arabası) sözcüğünden geliyor. İtalyanlar *carriara* (araba yolu), *carro* (araba) diyorlar. Fransızca'da ise *carriere* (güzergah, tutulan yol, meslek) anlamında kullanılıyor. Türkçe'deki *kargo* da bu kökten... Demek ki kariyer, **“bir yere gelebilmek”** için yapılan yolculuk oluyor. Kariyerist de bu yolda giden kişi. **“Kariyeri yok”** dediğinizde “bir yere gelmek için yola çıkmamış” demiş oluyorsunuz. **“Kariyer hesapları”** da bir yere gelebilmek için dolap çevirmek, ölçüp biçmek demek oluyor...

“Konfor” ise Latince *fors* (güç, kuvvet) kökünden geliyor. Fransızca'da *conforter* (teselli, rahatlama, rahatlık) olarak kullanılıyor. Bu durumda *conformisme* genel kurala uyma eğilimi, *se conformare* de aynı biçimi alma demek oluyor. Türkçe'de kullandığımız *fors*, *form*, *format*, de-form, re-form kelimeleri de bu kökten... Demek ki konformizm iddialarından vazgeçerek genel forma uyma, girdiği kabın biçimini alma ve bunun için **“fors'a”** ulaşma ve rahatlama demek oluyor.

Şu halde kariyerizmin ve konformizmin nihai hedefi işte bu **“fors'a”** ulaşabilmek için yol katetmek, ulaşıncı da girdiği kabın (fors/form) biçimini almak ve bu fors/form ile rahatlamak, bolluk, refah ve konfor içinde bir hayat sürmek demektir...

Öyle ki hiçbir şey bunun önüne geçemez. Hiçbir şey bundan daha değerli olamaz. Hayat kariyer ve konfordan ibarettir. Hayatta en hakiki mürşit bir yere gelmek (kariyerizm) ve girdiği kabın biçimini almak (konformizm) şeklinde ifade edilen **“yüce değerler”**dir. Bu nedenden ki, bütün o eski “izm”ler buna ulaşabilmek için birer araç olmaktan öte bir anlam ifade etmezler.

İşte buna yeni sınıfın ideolojisi: Kariyerizm ve Konformizm diyoruz...

Kanımca, bu, değil Müslümanlığın, insanlığın baş belası bir hastalıktır. Yeni bir dünyanın kurulması için ortaya çıkan Milli Görüş Hareketi de nice acılar, çileler, emekler ve ızdıraplarla büyütülmüş bir hareket olmasına rağmen işte bu kariyerizme ve konformizme kurban edilmiştir. Bu muhteşem müktesebat birileri tarafından dünyalık geçici bu iki ideolojiye altın tepsi içinde sunulmuştur.

Ne mutlu her şeye rağmen ALLAH'a kullukta ısrar ederek, davasına sadakat samimiyetle hizmet edenlere...

Mehmed Âkif'te Milliyetçilik, Irk ve Kavim Kavramları

Ali Haydar HAKSAL
Eğitimci, Yazar

Düşünce hayatımızda önemli ve özgün bir yeri bulunun Mehmed Âkif üzerine çeşitli bakış açıları bulunmakta. Âkif'in ufkunun genişliği, ya da kavramları kullanmadaki farklılığından kaynaklanan bir durumdur bu. "İstiklâl Marşı" şiirindeki "Ebediyen sana yok, ırkıma izmihilâl" dizesinden yola çıkarak Âkif'in bu deyiş ve yaklaşımıyla Türk kavmiyetçisi olduğuna ve Türkçülüğü savunduğuna dair bir düşünce ileri sürülmektedir. Kimi zaman yazılarımızdan ötürü muhatabı olduğumuz soruların başında gelen bir dizedir bu. "İstiklâl Marşı" bütünlüğü içinde bile özü itibarıyla bu dizinin çok fazla bir önemi yoktur. Âkif'in düşüncesinin

genel bütünlüğü göz ardı edilerek bir tek bu dizeden yola çıkarak, günümüz kavramsal yaklaşımıyla "Türk milliyetçiliği" merkezli bakışla bir yorum getirilmektedir. Bir sanatçı ve bir düşünür, düşünceleri eserinin ve hayatının bütünlüğü içinde ele alınmadıkça sağlıklı bir sonuca varılamaz.

Yeniden Safahat okumalarımızdan sonra, Âkif'e birçok açıdan bakarken bu yönüne de bakışımızı çevirdik. Kendisine ilişkin tanımlamalarda da belirleyici ve keskin vurgularda bulunur. Bir bakıma sanatının ve düşüncesinin bakış açısını ve ruhunun özünü eserlerinde görüyoruz.

"Hayır hayal ile yoktur benim alışverişim...
İnan ki: Her ne demişsem görüp de söylemişim.
Şudur cihanda benim en beğendiğim meslek.
Sözüm odun gibi olsun; hakikat olsun tek."¹

Âkif bir İslâm şairidir, gerçekçidir. Özellikle şiir ve düşüncesinde öz itibarıyla samimi bir yoğunluktadır. "İstiklâl Marşı"nda geçen "ırkıma yok izmihılal" göndermesi kavim anlamında değildir. Onda "ırk" kavramı "Millet" eksenlidir. "ırk" ile "kavim" kavramlarını birbirinden ayırır. Millet ise İslâm'ın bütünlüğünü ifade eder.

Safahat'ın "Süleymaniye Kürsüsü" kitabında bir yeryüzü gezisi yapar Âkif. İyi bir gözlemcidir, gözlemlerinde de nesneldir. İnsanlığın durumunu, milletlerin genel hallerini bölümler ve tablolar halinde ortaya koyar. Burada kendisini zorlamadan nesnel bir bakış getirir, yorumlar. Onların çeşitli alanlardaki duruşlarını irdeler. Bir Müslüman şair olarak farkları ortaya koyar. Bu bakışta medeniyet topraklarımızdaki kimi aksamalara dikkat çeker. Özellikle fen, adalet ve kalkınma bölümlerinde ise eksiklerimizi dile getirir. Öz eleştiri yapmayı bilir. Sorunun dinden değil günümüz Müslümanlarından kaynaklandığını dile getirir. Özellikle Japonlardan ve Almanlardan etkilenir. İslâm'ın dışındaki milletleri toptan yadsımaz. Bir yeryüzü gezisi yaptıktan sonra gezisini bitirir yurda döner. Yaşanan değişikliklerin ve içinde bulunulan durumun toz dumani içinde bir şaşkınlık yaşar. Her şey ters yüz olmuştur. Bu dönüşünde İttihat ve Terakki öncülüğünde gerçekleştirilen II. Meşrutiyet sonrası karışık bir çok duruma göz atarken, özellikle günümüz tanımlamasıyla Türk milliyetçiliği eksenli duruşa önemli eleştiriler getirir. İttihat ve Terakki öncülüğünde kavmi dalgalanmaların getirdiği sürecin tehlikelerini görür, gelecekte olacakları sezer. Çünkü Mehmed Âkif'e göre İttihat ve Terakki hareketinin kendisi kavim eksenlidir. Bu tehlikeleri ilk anda fark eder.

"Hâkimiyet ne imiş, öğreniniz kıymetini.

Yoksa onsuz ne şu dünya kalır İslâm'a, ne din...

Kuşatır millet-i mahkûmeyi hüsrân-ı mübin.

Müslümanlık sizi gâyet sıkı, gayet sağlam.

Bağlamak lâzım iken, anlamadım, anlayamam.

Ayrılık hissi nasıl girdi sizin beyninize?
Fikr-i kavmiyeti şeytan mı sokan zihninize?
Birbirinden müteferrik bu kadar akvâmı,
Aynı milliyetin altında tutan İslâm'ı
Temelinden yıkacak zelzele kavmiyettir.
Bunu bir lâhza unutmak ebedî heyybettir.
Arnavutlukla, Araplıkla bu millet yürümez..
Son siyâset ise Türklük, o siyâset yürümez.
Sizi bir âile efrâdı [bireyleri] yaratmış yaradan;
Kaldırın ayrılık esbâbını [nedenlerini] artık aradan."²

1 Safahat, Mehmed Âkif Ersoy, Neşre hazırlayan M. Ertuğrul Düzdağ, Çamlıca Yayınları, İstanbul, 2007, s. 204

2 Age., s. 162, 163.

Yukarıdaki dizeler dikkatle okunursa, çok açık bir şekilde, günümüzde kullanılmakta olan milliyetçilik kavramının özdeşi olarak "kavim" olarak görülür. "İrk"ı milliyet kavramı içinde değerlendirir. Âkif "İrk" kavramına bu bölümde açıklık getirir. II. Meşrutiyet sonrası olan dalgalanmalardan dolayı son derece rahatsızdır. Osmanlı sınırları içindeki bölünmeleri "kavmi" ayrılık olarak ele alır. Âkif, üslubu gereği birden öfkesini belli eder, şu soruyu yöneltir: "Fikr-i kavmiyeti şeytan mı sokan zihnini-ze?". Buradaki tutumu oldukça belirginleşir, bunu şeytani bir davranış olarak görür. Kavimleri aynı milliyetin altında ancak İslâm tutar, diyerek düşüncesini açıklar. "İslâm milleti" vurgusu öne çıkar burada. Bunu unutmak büyük bir heybettir. Heybet şiddet içeren bir duruşu simgeler. Bu, bir şaşkınlığın ifadesidir. Şu dizeleriyle konuya açıklık getirir: "Arnavutlukla, Araplıkla bu millet yürümez.. / Son siyâset ise Türklük, o siyâset yürümez / Sizi bir âile efrâdı yaratmış Yaradan; / Kaldırın esbabını artık aradan." Kavimlerin adlarını anarak, kavimcilik yapılarak İslâm milletinin böyle yürümeyeceğini, özellikle son dönemlerdeki Türklük siyaseti ile hiç olmayacağını özellikle vurguluyor. Kavmiyetçiliği bir ayrılık nedeni olarak görür.

"İşte ey unsır-i isyan, bu elîm izmihlâl
Seni tahrik eden üç beş alığın ma'rifeti
Ya neden beklemiyordun bu rezil akıbeti?
Hani, milliyetin İslâm idi... kavmiyet ne!
Sarılıp sımsıkı dursaydın a milliyetine.
"Arnavutluk" ne demek? Var mı şeriatte yeri?
Küfr olur, başka değil, kavmini sürmek ileri
Arabın Türke; Lazın Çerkeze, yâhud Kürde;
Acemin Çinliye rûçhanı mı varmış? Nerde!
Müslümanlık'ta "anasır" mı olurmuş? Ne gezer!
Fikr-i kavmiyeti tel'in ediyor Peygamber,
En büyük düşmanıdır ruh-ı Nebi Peygamber;
Adı batsın onu İslâm'a sokan kaltabanın!"³

"İslâm milliyeti" ile "kavmiyet" kavramlarını keskin çizgileriyle birbirinden ayırır. Merhum babası Tahir Efendi'ye bir seslenişte bulunur. Bu seslenişinde Arnavutluk kavminin kavmi davranışlarını şikâyet eder. Müslüman milletine mensup Arnavut'ların ayaklanması ve Osmanlı'dan kopmasını bir Arnavut olarak içine sindiremez. Kavmi ayrılıkları "Şeriat"te yerinin olmadığını ve hatta

bunun "küfr" ile eşdeğer olduğunu ifade eder. Bu kadar önemli bir çıkışta bulunur. Bu daireyi daha da geniş tutarak Osmanlı coğrafyasındaki önemli kavimlere göndermelerde bulunur. Arap, Türk, Laz, Çerkez ve Kürt'leri bir arada anar. Bugünden dönüp geriye bakıldığında Âkif'in gelecek sezgisi ve dikkati öne çıkar. Her ne kadar Âkif gerçekçi olduğunu ifade ediyorsa da bir sanatçı sezgisiyle önemli vurgularda bulunur.

"Kavim" kavramını da "anasır" ile birlikte ele alıyor. Özellikle "kavim" olgusunu Peygamber'in reddettiğini anımsatıyor. Âkif'e özgü bir seslenişle bu tür davranışlar içinde bulunanları "kaltaban" olarak imler, âdeta hakaret eder.

"Artık ey millet-i merhûme, sabah oldu uyan!

Sana az geldi ezanlar, diye üstün mü bu çan?

Ne Araplık, ne de Türklük kalacak aç gözünü!

Dinle Peygamber-i Zîşan'ın İlâhî sözünü."⁴

İslâm milletini uyarır Âkif. Bu uyarısının ne kadar önemli olduğunu bugünün sonuçlarına baktarsak görebiliriz.

"Medeniyet" kavramını da modern batı düşüncesiyle özdeş görür. Dolayısıyla kavmi hareketlenmeleri de "Medeniyet" olgusunun bir sonucu olarak değerlendirir. Gözlerini batıya çevirerek, İslâm milletinin içine çekilmeyen çalışılan tuzağın farkına varır. Bugünün ifadesiyle milliyetçilik hareketlerinin temelinde Batı medeniyetinin olduğunu bilincindedir.

"Medeniyet!" size çoktan beridir diş biliyor;

Evvelâ parçalamak, sonra da yutmak diliyor.

Arnavutlar size ibret olacakken, hâlâ,

Ne bu şûride siyâset, ne bu fâsid da'va?

Görmüyor gittiği yanlış yolu, zannım, çoğunuz!

Bunu benden duyunuz, ben ki, evet Arnavudum...

Başka bir şey diyemem... İşte perişan yurdum!..."⁵

Âkif en belirgin çıkışı kendi kişiliği üzerinde yaparak konuya açıklık getirir. Bu şiir yazıldığı sırada Arnavut'lar Osmanlı devletinden kopmuş bulunuyorlar. Sürecin nereye doğru gideceğinin farkındadır. Kendisini Arnavut kavmi içinde, oraya ait olarak görmez.

3 Age. S. 183, 184.

4 Ege. S. 184.

5 Age. S. 184.

Çocuklarımız Neden Hoca Olmak İstemez

Halil İbrahim KABAK
ÖĞ-DER - Kayseri Şube Başkanı

“Ben büyüyünce hoca olmak istiyorum.”
ya da “Bir İslam âlimi olmak istiyorum.” cevabı alınamaması aslında Müslümanların dünyevileşmesinde saklıdır.

“Büyüyünce ne olacaksın?” sorusu hemen her çocuğa sorulmuş bir sorudur alınan cevaplar da hep malum... “Doktor olacağım, polis olacağım, mühendis olacağım vs... cevapların listesi uzayıp gider ama bu cevapların içerisinde bu zamana kadarki meslek hayatımda “Ben büyüyünce hoca olmak istiyorum.” diyen bir çocuğa maalesef rastlamadım. Çünkü verilen cevaplar çocukların sözü olmakla beraber aslında ebeveynlerin cevabıdır. “Her doğan İslam fıtratı üzerine doğar, sonra onu ebeveyni ya Yahudileştirir, ya Nasranileştirir, ya da Mecusileştirir.” (Buhari, Cenaiz; 80, Müslim, Kader; 22) Hadis-i şerifinde buyrulduğu gibi çocukların dinlerini, inançlarını ve ahlaki değerlerinin oluşmasındaki ebeveynlerin etki gücü ideallerini ve hayallerini belirlemede de aynen mevcuttur. Bu nedenle bu soruya “Ben büyüyünce hoca olmak istiyorum.” ya da “Bir İslam âlimi olmak istiyorum.” cevabı alınamaması aslında Müslümanların dünyevileşmesinde saklıdır.

Dünyevileşen Müslümanlar artık kredilerle aldıkları konforlu arabalara biniyor, kendisini de “Müslüman’ın dünyanın güzel nimetlerinden yararlanmaya hakkı yok mu?” diye savunuyor. “Dünyada mekân, ahirette

iman" deyip sanki ahirette mekâna dünyada imana ihtiyacı yokmuş gibi faizle aldığı lüks evlerde oturuyor. Yani Tevbe Suresi 24. ayette belirtildiği gibi; Kazanılan mallar, ziyana uğramasından korkulan ticaretler, hoşlanılan meskenler bir kısım Müslümanlara Allah'tan, resulünden ve Allah yolunda cihattan daha sevimli hale geldi, makam mevki hırsı onların çoğunu savurdu da farklı dünyaların insanları haline geldiler. Bunlardan bazıları da ayetler ve hadisler ışığında kendilerini ikaz edenlerle "Sen hala orada mısın?" diye alay eder oldular. Çocuklarının ideallerini ve hayallerini oluşturmada eke gücünü de çocuklarının dünyevi hedeflere yönelmesinde kullanıyorlar. Zeki olan çocuklarını özel dersanelere gönderirken, "İyi bir üniversite kazanıp hayatını kurtarmalısın." derken hayatı kurtarmanın sadece maddi ikbal kazanmak olduğunu empoze ediyorlar.

Ayrıca 28 Şubat sürecinde imam hatip liselerinin önüne katsayı engeli konarak fiilen kapatılma süreci başlatılmıştı. Bu süreçte bir taraftan velilerin diğer taraftan üzümlere ifade edeyim ki bazı meslektaşlarımızın öğrencilerimize direnmeyi ve mücadele etmeyi değil de "Yavrum gidin başka okullara da hayatınızı kurtarın, geleceğinizi karartmayın." diyerek bu okullarımızın içinin boşaltılmasına nasıl katkıda bulundukları daha bu gün gibi hafızalarımızda canlılığını korumaktadır.

Bunları ifade ederken Müslümanların çocuklarının tıp, mühendislik, hukuk, iktisat, siyasal ve teknolojinin diğer alanlarında ilerlemesi ve tahsil görmesine ebetteki karşı çıkmamız söz konusu olamaz. Burada ifade etmeye çalıştığımız husus Müslümanların önceliklerinin değişmesidir. Hem de öyle değişti ki Müslümanların çoğu için artık oğullarının Kuran, Hadis, Fıkıh'tan haberinin olmasının, bununla beraber kızının başının kapalı ya da açık olması çok fazla önemli değil. Önemli olan çocuğunun ne olursa olsun dünyevi bir başarıyı kazanması olmuştur. Bunun örnekleri oldukça çoktur. Bir bayan milli sporunun annesini bir televizyon kanalına çıkarmışlardı. Kendisi usulüne uygun olarak örtünmüştü ama kızının üzerindeki o spor kıyafetleri de malum... Soruyor muhabir;

— Efendim duygularınızı alabilir miyiz? Kızınız al-tın madalya kazandı, ne diyorsunuz? Anne aynen şu cevabı veriyor.

— Ailesi olarak gurur duyuyoruz...

Resûl-i Kibriya Efendimiz (s.a.v)'in ahir zamanda ümmetinin dünyevileşeceğini; "Her ümmetin bir fitnessi vardır, benim ümmetimin fitnessi ise maldır." (Tirmizi, Zühd; 26, Ahmed b. Hanbel, 4/160) haber verdiği o günleri yaşıyoruz galiba. Eskiden birçok Müslüman ebeveynde; "Evladını hafız olarak yetiştiren anne-babalara Cennette nurdan bir taç

"Yavrum gidin başka okullara da hayatınızı kurtarın, geleceğinizi karartmayın." diyerek bu okullarımızın içinin boşaltılmasına nasıl katkıda bulundukları daha bu gün gibi hafızalarımızda canlılığını korumaktadır.

giydirileceği." (Ebu Davud vitir, 14-Ruhul Furkan, 1/37) müjdesinden gelen şevkle bir "hafız" anne babası olma azmi vardı. Ama artık bu işler; "İşsiz güçsüz kalacağına hiç olmazsa bari imam olsun." gerekçesiyle yüksek tahsil konusunda bir kapasite görülmeyen çocuklara bırakıldı. Tabii ki bu bakış açısıyla okutulan bir çocuktan ne âlim olur ne de mihrabı, minberi dolduracak bilgili, donanımlı ve idealist bir din görevlisi olur.

21 Temmuz 1982 tarihli Milli Gazete'de yayınlanan Muhterem Selami Çalışkan Bey'in yaptığı halen sakladığım röportaj beni de çok etkilemişti. On bir yaşında bir çocuk yetmiş bir günde hafız oluyor. Çünkü o çocuğun babası da çocuklarının iyi bir İslami eğitim almasını şiddetle arzu ediyordu. Benim de babam aynı arzuyu aynı şiddet ve samimiyetle taşıyan biriydi ve bu konuda bana çok emekler vermişti. Ama tam ümidi tükenmek üzereyken müspet medyada öncü olan Milli Gazete'de bu röportajı okuyunca ufukum açıldı, heyecanlandım ve azimle doldum. Önce Rabbimizin lütfu sonra da bu haber vesilesiyle ben de kısa zamanda hıfzımı tamamlamıştım. İşte tüm ebeveynlere ve inançlı gençliğimize örnek olması bakımından on bir yaşında, yetmiş bir günde hafız olan Muhammed Boynukalın ile yapılan röportajdan kesitler naklediyorum.

— Büyüyünce ne olmak istiyorsun?

— Müslümanlara hizmet eden bir İslâm âlimi...

— Güzel, ancak İslâmî ilimler Hadis, Tefsir, Fıkıh, Kelam, Tasavvuf ve Ahlâk gibi çeşitli şubelere ayrılmış, sen bunlardan hangisinde ihtisas yapacaksın?

— Şayet Allah nasip ederse, Fıkıh sahasında ihtisas yapmak istiyorum.

.....

Muhammed'in babası Rifat Boynukalın Bey'e de bazı sorular yöneltme ihtiyacını duyduk.

— Efendim, ...sizleri tebrik ediyoruz. Allah razı olsun. Muhammed'den başka kaç çocuğunuz var, onları da Muhammed gibi mi yetiştiriyorsunuz?

— Muhammed'den büyük iki abisiyle iki tane de küçük kız kardeşi var. Arabistan'a gitmeme yegâne sebep, çocuklarımı İslâmi ilimler sahasında yetiştirmektir. Onlar da beni utandırmıyorlar. Oradaki okullarını başardıkları gibi buraya geldiğimizde de farklı dersleri veriyorlar.

— Niçin hepsini İslâmi ilimler sahasında yetiştirmek istiyorsunuz?

— Mesleki siyasi-sosyal çalışmalarım sırasında Türkiye'de bu sahanın ihmal edildiğini gördüm. İmkân sahibi Müslümanlar, büyük nispette çocuklarını çok para ve mevki sağlayacak dünyevi (tıp ve mühendislik gibi) ilimlere teşvik ediyorlar. Bu da bizi İslam âliminin pek nadir bulunduğu bir

badireye getirdi. Onun için çocuklarımı İslami ilimler sahasında yetiştirmek istiyorum.

— Gördüğüm kadarıyla maddi durumunuz fena değil, Sayın Boynukalın. Şayet fakir olsanız yine böyle mi düşünürdünüz?

— Bu günkü manada zengin değilim. Elhamdülillah, kimseye muhtaç da değilim. Gördüğüm kadarıyla, memleketimizde fakir çocukları İslami ilimlere teşvik ediliyor, zengin çocukları ise dünyevi ilimlerle meşgul. Kesinlikle fakir Müslümanları tenzih ediyorum. Ancak ne var ki genç bir insanın aldığı burs ve yardım karşılığında şahsiyeti zedeleniyor. Zengin birinin karşısında el bağlayıp baş sallamak ihtiyacı varmış gibi bir durum ortaya çıkıyor. Fakat hem çalışıp hem okuyan fakir çocukları yok değil. Onlarda tam olarak derslere kendilerini veremedikleri için iki türlü hayat (iş ve okul) arasında ezilip gidiyorlar.

— Dünyevi ilimlerde büyük mesafeler kat eden insanların bunalımdan kurtulamadıklarını görüyoruz. Sizce bunalımdan kurtuluşun yolu nedir?

— Kâinatta her zerre Allah'ın takdiri çerçevesinde hareket eder. Yani her şeyin hareketinden Cenab-ı Hakk haberdardır. İşte bunu içindir ki her türlü yozlaşmanın maneviyatsızlığın önüne set çeken İslamiyet'in yaşanabilmesi için İslami ilimlere ağırlık verilmesi gerekir. Bu da İslam âlimlerinin yetişmesi ile mümkündür. Nasıl ki atomun tabii seyrini değiştirdiğimiz zaman büyük bir patlama oluyorsa, balık denizden çıkınca ölüyorsa, insan toplumları da Allah'ın takdir ettiği çerçeveyi (hududu) aştığı zaman helak olmaya veya çıldırmaya mahkûmdurlar. Bunu bilen Müslümanların üzerine düşen, kendileri İslami ilimleri öğrenememişse, en azından zeki olan çocukları yetiştirmeliler. Yani en kabiliyetli çocuklarını İslami ilimlerle meşgul etmelidirler. Gerçek İslam âlimlerini yetiştiren ve onlara tabii olan toplumlar huzura ve saadete erebilir.

İşte bir babanın ideali ve bu ideal neticesinde yetişen evlat... Yüce Rabbimiz bizleri ve evlatlarımızı ulema-i âmilîn, sâlihîn ve sâlihâtan eylesin.

Eğitmek-Eritmek Ya da İngiliz Tenceresinde Kaynamak

M. Şakir VOYVOT
Eğitimci

*Bir insan treni kaçırırsa başka tren gelir ve onu alır;
Bir millet treni kaçırırsa başka bir millet gelir ve onu alır.*

Özdemir Asaf

Son iki asra girene kadar bidayetinden itibaren İslâm yeryüzünün başat dini olarak cihan hâkimiyetini –fasılalar olsa da- elinde tutmuştu. Peş peşe kurulan İslâm devletleri Endülüs’ten Uzak Doğu’ya kadar insanlığın ufkunu aydınlatıyordu. Öyle ki Avrupa ortaçağın karanlığını yaşıyorken İslâm Medeniyeti “Altın Çağ”ındaydı ve zirve eserlerini ortaya koyuyordu. Mimariden güzel sanatlara, teknolojiyen eğitim sistemine varıncaya kadar pek çok sahada dünya Müslümanlara talebelik ediyordu.

Haçlı ordularıyla dalga dalga hücumla kalkan Avrupa her seferinde günbegün ilerleyen şarkın teknolojisi karşısında daha büyük mağlubiyetler yaşıyordu. Barutu ateşli silahlarda kullanan, denizcilikte ve haritacılıkta çığırılar açan ve nihayet İstanbul’u alarak büyük bir ileri hamle yapan İslâm ordularının asla mağlup edilemeyecekleri düşünülüyordu.

İslâm’ın kilit kuşağı sahabîlerden beri sahip oldukları inanç, azim ve kararlılıkla Müslümanlar hiç bilmedikleri diyarlara yelken açarak adeta

‘haritayı yeşile boyamışlardı.’ Bu nasıl bir insan modeliydi ki kıt imkânlarıyla daha Hz. Peygamber (s.a.v)’in vefatından yüz yıl geçmeden Çin’den Endülüs’e, Afrika’nın içlerine ulaşabilmişler, zamanın süper güçlerinden Sasani İmparatorluğunu yıkmış, Bizans’ı ise köşeye sıkıştırabilmişlerdi.

Gregoryus’un Vasiyeti ve Amerikan Doları

Osmanlı’ya karşı Mora isyanını tertiplemek suçundan dolayı 1821 senesinde Sultan II. Mahmud tarafından, bugün hala kapalı tutulan Fener Rum Patrikhanesi’nin orta kapısı önünde idam edilen Patrik Gregoryus’un yaptığı tespitler bu gidişin tersine çevrilmesi için neler yapılması gerektiğini açıklıyor.

Fener Rum Patrik’i Gregoryus’un suç belgesi olarak ele geçirilen, Rus Çar’ı Aleksandra’ya yazdığı mektup bir ibret vesikasıdır:

“Türkleri maddeten ezmek ve yıkmak imkânsızdır. Türkler Müslüman oldukları için çok sabırlı ve mukavemetli insanlardır. Bu hasletleri, dinlerine bağlılıkla ve kadere rıza göstermeleri yanında kumandanlarına, büyüklerine itaat duygularından gelmektedir.

Türkler zekidirler, çalışkandırılar, gayet kanaatkârdırlar. Onların bu meziyetleri ve kahramanlıkları geleneklerine olan bağlılıklarından ve ahlaklarının güzelliklerinden ileri gelmektedir.”

Esas fazilet düşmanın dahi kabul ettiği fazilettir. İşte İslâm insanı bu vasıflara sahip olması hesabıyla tarih boyunca büyük medeniyetler inşa etmiştir. Gregoryus’un içlerinde yaşadığı Türkler için yaptığı bu tespitler şüphesiz ki diğer İslâm milletleri için de geçerlidir.

Her medeniyetin bir erdem üzerine yükseldiği ve sonra aynı erdemın içinin boşaltılmasıyla çöküşe geçtiğini söylemişti Konfüçyüs. Gregoryus da bundan haberdar olmalı ki mektubuna şöyle devam ediyor:

“Türklerde evvela itaat duygusunu kırmak ve manevî bağlarını parçalamak icab eder. Bunun da en kısa yolu, millî geleneklerine, maneviyatlarına uymayan haricî fikirler ve hareketlere alıştırmaktır. Haysiyet duyguları buna mani olduğu için Türkler dış yardımı reddeder. Geçici bir süre için zahiren Türklere kuvvet ve kudret verecek olsa da onları dış yardıma alıştırmalıdır.

Maneviyatları sarsıldığı gün onları maddî vasıtaların üstünlüğü ile yıkmak mümkün olabilecektir. Sadece harp meydanındaki zaferler de kâfi değildir. Hatta sadece bu metodu uygulamak Türklerin haysiyet ve vakarını tahrik edeceğinden, kendilerini anlamalarına sebep olabilir. Yapılacak olan, Türklere bir şey hissettirmeden bünyelerindeki tahribi tamamlamaktır.”¹

Şimdilik bu sözlerin üzerinde durmuyor ve bu olaydan biraz daha evvel gerçekleşen bir başka mühim vakiya işaret etme gereği duyuyoruz. Olay 1776 tarihli ABD’de para basma yetkisinin Yahudilere geçişidir. İlk kez bu tarihte basılan 1 ABD Dolarının üzerinde ışık saçan üçgen içinde Mason ilâhı “Rabbin Gözü” sembolü yer alır ve etrafına da “**Novus Ordo Seclorum**” yani “Yeni Dünya Düzeni” yazısı yerleştirilir.

Bugünlerde sıkça karşımıza çıkan bu kavram acaba dünyaya hangi mesajı veriyor. Tevrat’a göre Yahudiler üstün kavim olarak seçilmiştir. “Siz Rabbin oğullarısınız... çünkü siz Rabb’e mukaddes bir kavimsiniz ve Rabb yeryüzünde olan bütün kavimlerden üstün olmak üzere sizi seçti.”²

Bunun gibi pek çok sözde ayet Yahudileri diğer insanları boyundurukları altına almaya sevk etmektedir. Bu da Siyonizm düşüncesini doğurmuştur. Bu fikre göre Yahudilerin kutsal hedefleri için her yol mübahtır. Yine bir Tevrat ayetinde görüldüğü üzere toplumların yapısını bozmak için her şey yapılabilir: " Ve reislerini, hikmetli adamlarını, valilerini ve kaymakamlarını ve yiğitlerini sarhoş edeceğim. Ve ebedî uykuya dalacaklar da uyanmayacaklar."³

Ve bunun gibi nice ayet(!)lerden yola çıkan Siyonizm dünyayı ifsat etmek için büyük projelere başladı. Hedefe giden yolda neler yapıldı biraz da bunları inceleyelim.

Totaliter mi, Katılımcı mı?

ABD başkanlarından Roosevelt "Siyasette hiçbir şey tesadüfî değildir. Bir şey vuku buluyorsa o şeyin önceden planlandığından emin olabilirsiniz" diyor.

Prof. Paul Mandlovile ise " Bir dünya hükümetinin kurulması sorun olmaktan çıkmıştır. Önemli olan bunun katılımcı metotla mı yoksa zorla mı kurulacağıdır." diyerek dünyayı tehdit ediyor.

Doğrudur, bu noktaya tesadüflerle gelinmedi. Pek de yeni olmadığına az evvel işaret ettiğimiz Yeni Dünya Düzeni üç önemli merhalenin ardından ortaya çıktı.

Birinci merhale milliyetçilik dalgasıydı; çünkü önlerindeki en büyük engel ümmet şuuruna sahip cemiyetiyle Osmanlıydı. Ümmet şuurunun tahrir edilmesi, Müslüman dünyanın birbirine düşürülmesi ve kontrol edilebilir onlarca küçük devletçinin ortaya çıkması hedefe giden yolları açtı.

Bunu millî hâkimiyetin anlamını kaybetmesine yol açan ekonomi, iş hayatı ve paranın küreselleşmesi olan ikinci dalga izledi. Devletlerin yerini onlardan çok daha büyük gelirlere sahip beynelmilel şirketler aldı.

Üçüncü dalga ise uluslararası medyanın hâkimiyeti ve ortak kültür dalgasıdır. Bu tek bir dünya örgütünü oluşturacak tek ekonomiyi oluşturacak, nihayet ahlak ve dinleri birleştirecek son dalgadır. Gerçekten de bütün dünyayı saran Freud, Darwin, Durkheim, Marx gibi Yahudi yazarların eserleri insanları dinden ve Allah inancından hızla uzaklaştırdı. Pozitivist furya bir örümcek ağı gibi bütün ilim âlemini sardı.

İngiliz Tenceresi ya da Sıradanlaştırma-Standartlaştırma

Lord Curzon, Lozan Antlaşması'ndan tatmin olmayan Avam Kamarası'nı ikna için şöyle konuşmuştu: "Bundan sonra Türkler eski saffet ve şev-

ketlerine bir daha asla kavuşamayacaktır. Zira biz onları maneviyat ve ruh cephelelerinden öldürmüş bulunuyoruz."

Yalnızca Türkler miydi ruh cephesinde kaybedenler. Onlarla beraber bütün dünya aynı akıbeti paylaştı. Çünkü sosyal psikoloji "İnsanlar birbirine ne kadar çok benzerse, davranışlarını önceden tahmin edebilmek için o kadar az bilgiye ihtiyaç vardır." kaidesini ortaya koymuştu.

Bölük-pörçük, tutarsız, ilgisiz haber ve imaj bombardımanıyla birlikte cemiyeti saran medya, insanlar arası ilişkileri temelden sarstı. Onların milletlerine, ailelerine, komşularına duydukları muhabbetleri en aza indirerek 'para aşkı'nın esiri haline getirdi. Artık manevi değerlerin bir kıymeti kalmadığına inanan insan, kendi gemisini kurtarmaya yöneldi. Tabi başkalarının gemilerini batırmak pahasına...

Büyük kentlerin doğuşu ve insanların buraları istilası yeni bir kültürün, köksüzlüğün ortaya çıkmasına, suç ve günahın yaygınlaşmasına zemin hazırladı. Hemen hiçbirinin kendilerine ait bir fikri olamayan insanlar bir makine gibi aynı dünyevi arzuların peşinde koşmaya başladı. Aklın yerini duygusallık aldığı için aklî kontrolünü kaybeden insanın zevkleri ve dünya görüşleri standartlaştı.

Eğitim, çocukları kıran kırana bir yarış içine sürüklerken; okumayan düşünmeyen görsel insan tipi ön plana geçti. Okunuyorsa da okunduktan sonra atılacak kitaplar tercih edilir oldu. İyi kitaplar sayısız neşriyatın arasında birkaç binlik tirajlarıyla kaybolup gidince de hür düşünceye hayat imkânı kalmadı. Çünkü herkes zihni büyü gibi bağlayan en büyük gazeteyi okur yine aynı uluslararası şirketin büyük televizyon kanalını seyreder ve orada gördüklerine iman eder.

Medyanın binlerce haberle her gün insan beynini iğdiş ettiği bu dünyada siyasi partiler de para ve medya gücüyle kontrol edilir. Holdingler düşünce kuruluşlarının, gazetelerin finansörüdür, verdikleri reklâmlarla. Böylece aslında kimsenin özgür olmadığı bir ortam tesis edilmiştir.

Bu dünyada demokrasi denilen şey de basının yücelttiği gerçeklerdir. Bir aylık medya çalışması herkese gerçeğin ne olduğunu kabul ettirmeye yeter de artar bile.

Dünyanın her yerinde aynı 'evrensel değerler'e inanıldığı, aynı yemeklerin yanında hep kolanın içildiği, birörnek elbiselerin giyildiği, dünya ile aynı anda denilerek bütün ülkelerin sinemalarında tek bir lisanda aynı filmin oynatıldığı.... bir yerde millet olabilmekten söz etmek mümkün olmaz. Küreselleşme, Globalizasyon, Hümanizma, Dünya barışı... söylemleri tek bir millet oluşturmaya doğru atılmış adımlardır.

Aklın yerini duygusallık aldığı için aklî kontrolünü kaybeden insanın zevkleri ve dünya görüşleri standartlaştı.

Dinlerin kardeşliği, dinler arası diyalog, yoga, karma felsefesi gibi mistik doğu inançlarının yaygınlaşması tek bir dünya dinine doğru giden kilometre taşlarıdır.

Bu dünyada kimse çıktığı kabuğu beğenmez, kimse annesine ve halasına benzemek istemez. Barbie gibi olabilmek genç kızların en büyük hayalidir. Olması gerekenden daha zayıf ve olamaya-çağı kadar güzel ve çekici...

Geçmişe ait değerler ancak müzelerde ve folklor festivallerinde görülebilir. Kozmetik bir kültüre uyanılır her sabah... Moda, yeni oluşlar, yeni icatlar, yeni inanışlar... Akşam yatarken hepsi silinip atılır, sabahleyin yenileri sürülür...

Milyon kez senin için ölürüm-öldürürüm teza-hüratını duya duya şuur altında saplantılar oluşan futbol taraftarı gerçekten de ölür ve öldürür. Ülkesi için cephede savaşmayıp kaçan biri holigan çetelerinde kahramanca mücadele edebilir.

Nirengi Noktası

"Onlar nefislerinde olanı değiştirmedikçe Allah bir kavmin durumunu değiştirmez." 4 buyruluyor, insanlığın ışığı Kur'an-ı Kerim'de. Ayette geçen 'kavim' terimi özel bir kavmi belirtmiyor. Cihanşümuldür. Kavim kelimesinin nekre (belirsiz) olarak kullanılması bunu gösteriyor.

Ayet-i Kerime kâfir ya da Müslüman cemiyetler arasında bir ayırım yapmadığı gibi ferdin değişiminden değil, topyekûn bir değişimden bahsediyor. Kadınıyla, erkeğiyle, seçkiniyle, avamıyla toplumun tüm tabakalarını kapsayan bir değişim...

Kur'an-ı Kerim kalp hastalığı (maraz) kelimesini toplumun nefsinde oluşan hastalık manasında kullanır. Yani fikrî hastalık. Bu hastalık kişiyi ümmet/cemiyet içerisinde vazifesini yapamaz hale getirir.

Eskiden beri oluşan ağır seyirli değişim bünyeyi yavaş yavaş sardığı için hastalık ilerlemiş ve cemiyet tepki veremez hale gelmiştir. Ani değişim ve şok dalgalarına karşı direnen vücut, zehrin azar azar enjekte edilmesi karşısında yenik düşmüştür.

"İçinizden yalnızca zalimlere isabet etmekle kalmayacak bir fitneden sakının..." 5 Suçlu bir top-

luma bir ceza geldiği zaman bu suçsuz fertleri de içine alır. Buna mukabil esenlikli bir toplumda suçlu fertler de mutlu olurlar.

Kurtuluşun kanunu demek ki hep birlikte hareket etmekte ferdin ve cemiyetin şahsiyetini yeniden inşa etmektedir. "Ey müminler! Hepiniz topluca, günahkârca davranışlardan dönüp Allah'a yönelin ki dünya ve ahiret mutluluğunu elde edesiniz." 6 ayet-i kerimesi birlikte ayağa kalkmayı tavsiye etmektedir.

Hem fert hem de cemiyet hayatının merkezine sağlam bir mihenk taşı ve nirengi noktası olarak Kur'an-ı Kerim ve Sünnet-i Rasûlullah ışıdığındaki sahil İslâm düşüncesi yerleştirilirse şahsiyetsiz, kişiliksiz, kimliksiz, gayesiz, bencil, adam sendeci nesillerin yetiştirilmesinin önüne geçilebilir.

İki yüz senedir İngiliz tenceresinde kaynayan bir cemiyetin ıslahı ve hemen değişmesi beklenemez. Ama değişmenin fizyolojik ve psikolojik kanunlarına uygun olarak hareket edilirse çıkış yoluna ulaşılabilir. Değiştirmemiz gereken şeyi bilmek ve bu değişime tabi tutulacak ferdi/cemiyeti tanımak... Sonra da inanmak, (İnanıyorsanız en üstünsünüz...) 7 karar vermek, harekete geçmek ve sabretmek... Elbette akıbet Allah'a karşı sorumluluk bilinci taşıyanlarındır.

O halde nev'i şahsına münhasır yani "Herkese benzemeyen, değişik tarafları, kendine has davranışları olan" 8, Yeni Dünya Düzeninin sahte insan modelinden yüz çevirmiş, aslı kaynaklarına dönmüş, Rasûlullah'ın sünnetini ihya edecek bir nesil yetiştirilmeli.

Bu; gerekiyorsa üç parmakla, elimizle yemek yemektir. Televizyonun, gazetenin, reklâmın aldatıcılığından vazgeçmektir. Bunu başaramazsak Yeni Dünya Düzeninin içerisinde 'ultra light' Müslümanlar olarak yerimizi alacağız. Ve mutlu, rahat bir hayat sürmeye devam edeceğiz belki de. Seyyid Kutub'un söylediği gibi "Kendileri için yaşayanlar rahat yaşayabilirler ama küçük olarak yaşayıp küçük olarak ölürler."

Şimdi önümüzde iki yol var; ya yukarıda söylenenlere kulak kesileceğiz ya da şairin söylediği gibi hiç gelmeyecek bir otobüsü beklemeye devam edeceğiz: "Çünkü sen ne tarih ne coğrafya ne şu ne busun/ Oğlum Mernuş/ Sen otobüsü kaçırmış bir milletin çocuğusun." 8

Kaynaklar

- 1 Tarih Konuşuyor Dergisi C.1, S.1
- 2 Tevrat Tesniye Bab 14 Ayet 12
- 3 Tevrat Yeremya Bab 51 Ayet 57
- 4 Rad,13/11
- 5 Enfal,8/45
- 6 Nur,24/31
- 7 Al-i İmran,3/139
- 8 Bedri Rahmi Eyüboğlu

Kelam, Felsefe ve Akaid Okulları

Halil İbrahim ER
Eğitimci, Yazar

Kelam; Kelime anlamı, söz, hitaptır. Kelam ilmi, Allah'ın birliğini ve Allah ile ilgili konularını akıl ve mantıkla ispat eden ilimdir. Mütakellim de bu işle uğraşan kişiler için kullanılan bir kavramdır.

Kelamın Ortaya Çıkış Nedenleri

Kelamın ilk başlangıcı Emevilerin ilk dönemlerine II/VIII. Yüzyılın ilk yarısına kadar uzanır. Bu dönem Mutezile ve diğer birçok fırkanın ortaya çıktığı dönemdir. İslam tarihinin erken döneminde siyasi ihtilaflar ve bu ihtilafların motive ettiği kelami ve itikadi görüşlerin ortaya çıkması İslamın kendi iç dinamiklerinin ürünü olan bir düşünce şekline sahip olmasını sağlamıştır. Bu bir bakıma, dış dünya ile doğrudan temasa

geçmeden evvel, Müslüman dünyaya fikri ve zihni anlamda bir hazırlık safhasından geçme fırsatını sağlamıştır. i

Ünlü müsteşrik Hold ; "Yabancı ilimlerin yaygınlaşması İslamın kelamcı ve akli metotlarla itikatlarını savunmaya itti. Kelam, hem bazı kavramları kendisinde topladığı için hem de Hristiyanlarla yapılan tartışmalar İslam kelamının billurlaşmasına yardım ettiği için Hristiyan terminolojisine büyük ölçüde borçludur."1 Demiştir. Fakat aslında kelam her ne kadar yüzeysel olarak Hristiyanlıktan bazı etkileşimler içerisinde olmuşsa da o özgün bir İslam düşüncesidir. Kaynağını başka yerlerde aramak doğru değildir.

Kelami Problemler

İslam felsefesi ve kelami düşünce üç problemle başladı.

- 1- İman ve inancın mahiyeti (Büyük günah işleyenin durumu)
- 2- İrade meselesi ve Allah'ın sıfatlarının mahiyeti
- 3- Yeni Müslüman olanların Kur'an'ı anlamada zorlanmaları ve eski dinlerinden kaynaklanan yanlış yorumlar.²

Kelam, tartıştığı meselelere göre çeşitli mezheplere ayrıldı. Bunlar;

- a) Sıfatlara bakışlarına göre meydana gelen gruplar
 - Sıfatları tevil edenler: Muattıla
 - Onları sözlük anlamlarıyla kabul edenler: Müşebbihe
 - Naslarda geçtiği gibi, tevil etmeden aynen kabul edenler: Sıfatiye

- b) Özgürlüğe bakışlarına göre (İrade Problemi)
 - İnsanı hür iradeli, yeterli ve sorumlu kabul edenler: Kaderiyye (Mutezile)
 - Günahların yargılanmasını, Allah'a ve hesap gününe bırakanlar: Murcie (Erteleyenler)
 - Büyük günah işleyenlerin kâfir olduğunu savunanlar: Hariciye

Akaid

Akaid ilmi, usulu din, tevhid ve sıfat ilmi, fıkhi ekber ve kelam ilmi olarak da anılan bu ilim, İslam'ın temel inanç esasları ile ilgili bir ilimdir.

Ehlisünnet kelamı; Ahmet b. Hanbel, Buhari, Müslim, Ebu Davud, Nesai, Tirmizi, İbni Kuteybe ve Ebu Said Darimi'nin oluşturduğu Selefiye, Ebu Mansur Maturudi'nin temsil ettiği Maturudiyye ve Ebul Hasan el-Eşari'nin temsil ettiği Eşariye grubundan oluşmaktadır.

Selefiye'nin eserleri hadis kitapları, Maturidiye'nin temel eserleri, Ebu Hanife'nin Fıkhi Ekberi, el-Alim vel Muteallim ve el-Vasiye'dir. Eşarinin temel eseri ise Ebul Hasan el-Eşari'nin İbane an Usulu Diyane ve el Luma fi Red ala ehli zeyğ vel Bidaa'dır.³

İlk Eserler

Akaid ile ilgili ilk çalışmalar, İslamın ilk dönemlerindeki siyasi olaylarla ilgili olmuştur. Buna örnek Hariciler'dir. Onlar, İslam akidesinin ilk kurucularıdır. Tartışma, imamet konusundan daha sonra kader konusuna dönmüştür.

İlk dönemlerde şiddetli bir şekilde Kaderiyye reddiyeler yazılmıştır. İlk reddiye Ebul Esved el-Duveli'nin "Risale'tün fi Zemmil Kader'dir." Kaderiyyenin en eski Kitabı "Vehb. b. Münebbih'in Kader" kitabıdır.

İrca ve reddiyesi alanında en eski kitap Hasan b. Muhammed b. Ali b. Ebi Talib ve Zeyd b. Ali'nin Reddil İrca adlı eserleridir.

Kelam Okulları

MUTEZİLE

Bu Mezhebin kurulmasına genelde âlimler Vasil b. Ata ile Hasan Basri arasındaki bir diyaloga dayandırırılar. Vasil b. Ata, Hasan Basri'nin medresesinde bulunduğu bir sırada bir adam Hasan Basri'ye büyük günah işleyen bir insanın durumunu sorar. Hasan Basri onun munafık olduğunu söyler. Fakat Vasil b. Ata ve orada bulunanlar bu görüşe itiraz ederler. Vasil b. Ata "Büyük günah işleyen ne mü'mindir ve ne de kâfirdir. O, menzile beyne menzileteyn'dedir. Yani cennet ve cehennem arasında bir yerdedir" der. Bu görüşünden sonra Hasan Basri'nin cemaat halkasından ayrılarak mescidin bir köşesine çekilir. Böylece Mutezilenin temeli atılmış oldu.

Mutezile mezhebi başlangıcından beri zındıklarla ve gayrı müslimlerle mücadele etmiştir. Onlar, düşmanı kendi silahlarıyla yenmeye çalışmışlardır. Bu konuda da önemli mesafeler kat etmişlerdir. Yunan filozoflarının eserlerinden yararlanmış olmakla birlikte bu eserlerin etkisinde kalmış, İslam'ı bir anlamda bu felsefi görüşlere göre yorumlamaya çalışmışlardır.

Mutezile, Abbasiler döneminde özellikle Me'mun zamanında devletin resmi mezhebi olmuş ve halkul Kur'an konusunu hadisçi ve fukehalara zorla kabul ettirmeye çalışmıştır. Hatta bunun için büyük bir işkence dönemi yaşanmıştır. Fakat Mutevekkil'in halife olmasıyla durum tersine dönmüş, 234 hicri yılında işkence safhası sona ermiştir. Bundan sonra hadis ehlinin ve fukehanın tersine baskısı yaşanmıştır. Onlar, Mutezileye baskıda bulunmuş, görevlerden almış ve hapislerde çürümüşlerdir. Hatta bu olay, Sünni inancın felsefe ve kelama karşı çıkmalarına ve onları küfürle suçlamalarına bile yol açmıştır. Bu durum, bilimin İslam dünyasında ilerlemesini durdurmuştur. Hâlbuki Mutezile mezhebi tartışma ve akli deliller üzerine oturmuştur. Mutezile mezhebinin başlıca esasları şunlardır:

Fikirleri

1- Tevhid

2- Adl (Adalet): Allah adildir. İnsan kendi fiillerinin yaratıcısıdır. Mademki insan kendi fiillerinin yaratıcısıdır o halde bunun iyi ve kötü durumundan da kendisi sorumludur. İyi fiillerinin mükâfatını, kötü fiillerinin de cezasını alır. Bu görüşleriyle Cebriye'ye muhalefet etmişlerdir. Çünkü onlar, insan seçim ve tercih hakkına sahip değildirler. Allah tarafından bazı fiilleri yapmak zorundadırlar demişlerdir.

Mutezile'nin insanın fiillerinde tercih sahibi olması konusundan dolayı âlimler tarafından çok eleştirilmiş, hatta bazıları onların Zerdüştlükten etkilendiklerini bile söylemişlerdir. Bazıları daha da aşırıya giderek onları bu ümmetini Mecusileri olduğunu söylemişlerdir.

3-Menzile Beyne Menzileteyn: Mutezile, büyük günah işleyenleri fasık kabul ederken, Hariciler kâfir ve Mürcie de Mü'min kabul etmiştir. Vasil, büyük günah işleyen kişi eğer tövbe etmeden ölürse cehennemde ebedi kalır. Fakat bu ceza biraz hafif olur demiştir.

4-Va'd vel Vaid: Allah'ın ödül ve cezayı vermesidir. Günah işleyen kişi eğer tevbe ederse Allah kabul eder. Ama eğer tevbe etmezse günahı af edilmez. Bu görüşüyle mutezile, Murcie'den ayrılır. Çünkü Mürcielere göre nasıl ki ibadet kâfire fayda vermediği gibi günah da imana zarar vermez demişlerdir.

5-Emri Bil Ma'ruf ve Nehyi Anil Münker:

6-Halkıl Kur'an: Mutezile'yi bitiren ve geniş halk kitlesinin gözünde suçlu konuma düşüren, halkıl Kur'an konusundaki ısrarıdır. Üstelik bu akademik konuyu siyasilerin desteğini alarak (Abbasi halifesi Me'mun) baskıyla benimsetmeye kalkışması bu mezhebin yok olmasına neden oldu. Fakat bu görüşe karşı direnen ve çeşitli baskılara maruz kalan İmamı Ahmet b. Hanbel'in mezhebi günümüze kadar ulaşabildi. Bu durum baskı ile fikirlerini benimsetmeye çalışanların nasıl yok olduğunu göstermektedir. Hâlbuki Mutezile mezhebi büyüme potansiyeline sahipti. Arkalarına devlet desteğini almaya çalışmasalardı belki günümüze kadar gelebilirlerdi. Aynı şekilde İmam-ı Malik'in görüşlerini resmi görüş haline getirmek isteyen yöneticilere İmam-ı Malik karşı çıkmış, insanların görüşlerinde özgür bırakmalarını istemiştir. Benzer tavır Ebu Hanife de göstermiş, kadılık görevini kabul etmemiştir. Bu iki mezhep de günümüzü kadar gelebilmiştir.

7. İnsanların Fiilleri: O, insanın bütün fiillerinden kendisinin sorumlu olduğunu savunmuştur. Çünkü bunun dışındaki bir durum, Allah'ın adaletiyle bağdaşmaz.⁴

KADERİYE

Ma'beb b. Halid el-Cuhemi (79/699) ve Geylan ed-Dimeşki (723) tarafından kurulmuştur. Haccac, Ma'bed'e işkence etmiş ve Abdullah b. Mervan'ın emriyle idam etmiştir. Geylan b Müslim el-Kıbtî'nin babası Hz. Osman'ın kölesiydi. Geylan ise Hişam tarafından el ve ayakları kesilerek bir çöplüğe atılır. O, başına toplananlara da kader ile ilgili görüşlerini söyler. Bunun üzerine önce dili sonra da başı kesilir. Ardından Şam kapısına asılarak teşhir edilir.

İslam düşünce tarihindeki en eski felsefi düşünce ekoludur. İnsanın fiillerini yapabilmeye

kadir ya da kudreti olduğundan ve böylelikle de sorumlu olduğunu savunur. Cehmiye'nin zıddı bir görüşü savunurlar. Kaderiye düşüncesi daha sonra Mutezile içinde vücut bulacaktır. Hatta bazıları Mutezile'yi de kaderiyeden sayacak ve ikisini bir kullanacaktır. Yani isimlerinin tersi olarak kaderci değildirler.

Bazı kişiler kaderiyenin asıl kurucusunun Hasan Basri olduğunu söyler. Hatta Kaderiyeciler de kendilerini ona nispet ederler. Bunun nedeni de İbni Kuteybe'nin Hasan Basri'nin kader konusunda bazı sözler söylemiş olduğu ve daha sonra döndüğü şeklindeki sözleridir. Fakat Hasan Basri'nin "Her şey Allah'ın kaza ve kaderiyedir. Günahlar müstesna." Sözü onun bu görüşte olmadığı veya daha sonra döndüğünü göstermektedir. İslam tarihindeki bütün fırka ve görüşler bir anlamda köklerinin ne kadar eski olduğunu göstermek amacıyla kendilerini Hasan Basri'ye nispet etmeye çalışmışlardır. Onun dönemi bu konuların yoğun bir şekilde tartışıldığı dönemlerdir. Onun da bu konuda konuşmuş olması ve zamanla görüşünü değiştirmesi doğaldır. Ama onun bazı görüşleri bazı tabileri tarafından daha sonra geliştirmesi de mümkündür. Her ne kadar kendisi daha sonra bu görüşünden dönse de bazı talebeleri bu görüşten dönmeyip işlemiş olabilirler.

Mezhep kitapları Kaderiyecileri sapkın kabul etseler de hadis kitapları (Buhari, Müslim) onların hadislerin kabul etmişlerdir. Ahmed b. Hanbel şöyle demiştir. "Kaderiyye'den rivayetı bıraksaydık, Basralıların çoğunu bırakırdık."

Fikirleri

- İnsan hür irade sahibi ve muktedir. İster iyi olsun, ister kötü olsun bütün amellerinin failidir ve sorumlusudur.
- Hesap gününde iyi amel için mükâfat, kötü amel için ceza alır.
- Büyük günah işleyen Müslüman olduğunu ve hesap gününde cezalandırılacağını savunmuşlardır.
- Allah'a ait görme, dokuma ve duyma sıfatları semboliktir. Sıfatlar, ilahi varlığın bir başka şahididir.⁵

CEBRİYE (Cehmiye)

Kaderiye ye tepki sonucu Tirmiz'de Cehm b. Safvan tarafından (127/745) kuruldu. Bu mezhebe kurucusundan dolayı Cehmiye de denilmiştir. Mezhebin Cebr fikrinin dışındaki diğer fikirleri daha sonra Mutezile mezhebi tarafından benimsenecektir. Diğer bir kurucusu da; Ca'd b. Dirhem'dir.

Ca'd b. Dirhem Halkul Kur'an hakkındaki görüşleri nedeniyle Irak Valisi Hâlid b. Abdullah el-Kasri tarafından 124/741 yılında bir nevi kurban edile-

rek öldürülmüştür.⁶ Vali, Kurban bayramı namazını kıldıktan sonra hutbesinde şunları söyledi. "Eve dönünüz ve kurbanlarınızı kesiniz. Allah keseceğiniz kurbanları kabul etsin! Ben ise Ca'd b. Dirhem'i kurban etmek istiyorum. Çünkü o; "Allah Musa ile konuşmamış ve İbrahimi dost edinmemiştir" diyor. Halbuki Allah onun dediğinden beridir." Dedi ve hutbeden indi. Ardında Ca'dı kesti.⁷

Fikirleri

- İnsanın davranışlarının (iman ve küfür dâhil) ilahi bir güç tarafından belirlendiği, kendisinin herhangi bir müdahalesinin olmadığı
- Allahın zatından başka sıfat olmadığı
- Allah'ın kıyamet gününde görüleceğinin inkârı
- Cennet ve Cehennem fani olduğunu, sadece Allah'ın ebedi olduğunu (Yani Ahirette belli bir müddet geçtikten sonra Cennet ve Cehennem içindekilerle birlikte yok olacaktır.) savunmuşlardır.
- Allah, olaylar meydana gelmeden onu bilmez.
- Kur'an'ın mahlûk olduğuna inanmışlardır. İlk kez Kur'an'ın mahlûk olduğu görüşünü ortaya atmışlardır.
- Yüce Allah'ı yaratıkların sıfatlarıyla vasıflandırmak caiz değildir.
- İman yalnızca yüce Allah'ı bilmek; küfür ise yalnızca O'nu bilmemektir.
- İnsan bir şey yapmaya kadir değildir. İnsanın bir şey yapabilme gücü yoktur. O fiillerinde mecburdur, kendisi hakkında yaratılan ve yazılan fiilleri yapmaya mecburdur.

SIFATIYE

Kurucusu Abdullah b. Said el-Küllabi'dir. Prensipleri şunlardır.

- İlahi sıfatları Arapça anlamlarıyla tasdik edip mahiyeti hakkında soru sormamak
- İnsanın bütün yaptıklarının Allah tarafından yönlendirildiğini kabul etmek

MÜRCİE

Mürcie, Araplarla Arap olmayanlar arasındaki menfaat didişmesinde uzlaştırmacı rol oynamıştır. Herkes madem Müslümandır o halde, onlara göre, hükümetin mühtedilere kâfir muamelesi etmeye hakkı yoktu. Bu çeşit adaletsizlikleri işleyen bir hükümete karşı savaşımayı da uygun görüyorlardı.⁸ Nihayetinde onların istediği din konusunda ırklar arasında bir farklılığın olmadığıydı.

Şam'da ortaya çıkmıştır. Yeni Müslüman olanlara daha önceki hukukun (Zimmi hukuku) uygulanmayacağını savunmuş, Maverünnehir bölgesindeki zulümden dolayı yapılan isyanda din kardeşlerine karşı savaşılmamasının haram olduğunu

söylemişlerdir. Mürcienin büyük günah konusundaki tavırları: "Nasıl ki küfrün bulunduğu yerde taat bir fayda vermezse, tıpkı bunu gibi imanın bulunduğu yerde de günah zarar vermez."

Mürci; tehir etme, sonraya bırakma anlamına gelmektedir. Bu mezhebe Mürcie denilmesinin temel nedeni, günah işleyen Müslümanların hükümünü Ahiret gününe bırakmasından dolayı bu isim verilmiştir. Günah işleyenlerin şimdiden kâfir olarak hüküm olunamayacağı ve takdirin ahiret gününe bırakılacağını belirtmişlerdir. Mü'min olan kişi günah işlese de mü'min olduğu için günah kendisine zarar vermez. Nasıl ki kâfir birisinin yaptığı ibadet ona fayda vermezse, Müslüman olan birisinin günahı da imanına zarar vermez.

Ayrıca, Mürcie iman konusunda da diğer mezheplerden ayrı düşünmektedirler. Onlar, ameli imandan saymazlar. Kişinin kalben inanmasının yeterli olduğunu savunurlar. Ayrıca, günahın imanı zedelemeyeceğini savunurlar. Yani imanı olan, inanan bir Müslüman cehennemde ebedi kalmaz. Bu görüşleriyle de aslında ehli-sünnetle (veya ehli-sünnetin bir bölümüyle) uyuşmuş oldular.

Arap olmayan Müslümanlar ile ilgili görüşleri de; bu insanlar Müslüman olmakla kâfirlikten kurtulmuşlardır. Bu bakımdan Müslüman Araplarla eşittirler. Bu düşünceleriyle de Emevilerin ırkçı ve Arap olmayan Müslümanlara karşı tavırlarından farklı görüşe karşı çıkmışlardır.

HARİCİLER

Hariciler, halifelüğün seçimle olmasını savundukları gibi halifelüğün Kureyşten olmasını şart olmadığı gibi Arap olmasının da şart olmadığını ileri sürmüşlerdir. Aslında bu görüşlerin mevali ve azatlıların ilgilerini çekip onların harici fikrine rağbet etmeleri gerekirken haricilerin çoğu Araplardandı. Bunun nedeni de onların azatlıları hor ve hakir görmeleriydi.

İlk dönem haricileri bedevi kökenli olup, kültür düzeyi düşük insanlardı. Haricilerin içinde fukahadan kimse yoktu. Hariciler ellerine kılıçlarını alıyor ve "hüküm ancak Allah'ın diyerek" insanları kılıçtan geçiriyorlardı. Onların elinden ancak Müslüman olmadığını ispatlayanlar kurtuluyorlardı. Hariciler öldürülünceye kadar öldürüyorlardı. Onlar, kendileri gibi düşünmeyen Müslümanların kanlarını helal görüyorlardı. İslam adına Müslümanları öldürüyorlardı.

Emevilerin tüm tarihi boyunca şiddetli harici isyanları olmuştur. Hatta Emevilerin yıkılmalarını ve Abbasilerin işlerini kolaylaştırmalarını da sağlamışlardır. Emevilerin son halifesi Mervan döneminde yoğun harici isyanları oldu. Bu dönemde Dahhak, Şeyban el-Hurri isyanları çıktı. Emeviler bu isyanlarla uğraştıklarından Abbasilerin çalışmalarını gerekli şekilde önleyemediler ve onları takip edemediler. Bu durum Emevilerin yıkılma-

rını sağladı.

Haricilerin Temel Fikirleri

- 1- Halifelik seçimle olur. Halifelik bir kavmin, bir sülalenin ve grubun değil, bütün Müslümanlara aittir. Bütün Müslümanların onayının alındığı bir seçimle Halife seçilir. Bütün Müslümanların biat ettiği bu halifenin artık Arap mı, Fars mı, Türk mü olduğu önemli değildir. Bu açılardan bir cumhuriyetçi ve demokratik oluşumdur. Bu alanda İslam dünyasında ilktirler. Haricilerin bu fikirleri, maalesef İslam dünyasında pek yankı bulmamış ve tartışılmamıştır. Daha çok Haricilerin savaşları ve yaptıkları muhalefet gündeme getirilmiştir. Bu tavır, aslında Emevilerin ve onların yandaşı âlimlerin bilinçli bir tavrıdır. Haricilerin bu özelliklerinin bilinmemesi istenmiştir. Ayrıca, Şia karşıtı olmaları da şii tarihçileri ve âlimlerinin de bu harekete karşı olması, bu hareket etrafından abartıya varan bir terör ve tedhiş örgüsünün oluşmasına neden olmuştur.
- 2- Halifelik, Araplara veya Kureyşe ait değil bütün herkese ait olan bir haktır. İrkçılığa, kabileciliğe ve kabile asabiyetine karşı olmuşlardır. Harici fikrini savunanların ağırlığının Yemen kökenli olması bu görüşü kuvvetlendirmektedir.
- 3- Bütün Müslümanların halifeyi seçmesi gerektiğini savundular.
- 4- Bazıları (Haricilerin Necid kolu) aralarında adaletli davrandıkları sürece halifeye ihtiyaç olmadığı görüşündedirler.
- 5- Kendileri dışındakileri tekfir ederler.
- 6- Hüküm ancak Allah'ındır, ayetini kendilerine slogan edinmişlerdir.
- 7- Hicret ve uzlet prensiplerini benimsemişlerdir.
- 8- Haricilere göre başkaldırı, zalim imamları tanımayanların sayısı kırk kişiyi bulunca vacip olur.
- 9- Hakem olayına karşı çıktılar ve iki tarafı da kâfir ilan ettiler.
- 10- Büyük günah işleyenlerin kâfir olduğunu söylediler.
- 11- Aristokrasiye ve yönetimin belli bir ailenin elinde olmasına karşı çıktılar. Bu aile Peygamber ailesi dahi olsa tepki göstermişlerdir. (Oligarşi'ye karşıdılar.)
- 12- Ameli imandan bir cüz olarak kabul etmişlerdir. Dolayısıyla ameli olmayanın kâfir olduğunu kabul etmiş ve katlini caiz görmüşlerdir.
- 13- Küçük yaşta ölenler iman ve küfürde babaları-

na tabidir.

14- Allah yalnız hayrı murat eder. Şerri murat etmez.

15- Hz. Osman'ın ikinci 6 yılı, Hz. Ali'nin hakemden sonrası, Amr b. As, Ebu Musa el-Eşari, Hz. Ayşe, Talha, Zübeyr'in ve hakemlerin kararlarını kabul eden herkesin kâfir olduğunu iddia ederler.

16- Zalim imama karşı çıkmak vaciptir derler.

EŞ'ARİ

Ebul Hasan el-Eşari (873-935) tarafından kuruldu. O, önceleri bir Muteziliydi. Nizamülmülk, Bağdat'ta kurmuş olduğu Nizamiye medreselerinde ders olarak okutulunca rağbet gördü ve geniş bir kitlenin temel dini görüşü haline geldi. Daha sonrada ehlisünnetin temel imamlarından olacaktır.

Eşarilerin temel görüşleri de şu şekilde sıralanabilir:

1. Allah'ın birliğinin tezahürü
2. Kesb doktrini
3. Mutlak nedensellik değil, ilahi yapı
4. Vahiy ve Akıl

MATÜRİDİ

Kurucusu Türkistanlı Ebu Mansur el-Matüridi (ö. 944)'dir. Matüridi mezhebi, açıklamalarında Kitap ve Sünnete en çok bağlılık gösteren, yorumlarında Ashab ve Tabiin yolu olan Selef yöntemine en çok yaklaşan kuru tartışma zihniyetinden uzak kalabilene bir Kelam mezhebidir.

Matüridiye kelamcılarının asırlar boyu meydana getirdiği eserler nitelik ve nicelik açısından zengin olmakla beraber, denebilir ki âlimlerimiz bu değerli ananeye gerekli alaka ve ihtimamı göstermemiştir. Matüridi'nin o muhteşem eseri "Kitabı Tevhid" bile ancak 1970 yılında basılarak ilim âlemine sunulabilmiştir.⁹

Kaynaklar

- * 1 Holt, M., İslam Medeniyeti
- * 2 İ.Raci Faruki, İslam Kültür Atlası,
- * 3 Prof. Dr. Baltacı, Cahit, İslam Medeniyeti Tarihi, İlav yayınları
- * 4 Yeprem, M. Saim, İrade Hürriyeti ve İmam Matüridi, M.Ü., İlahiyat Fakültesi Yayınları, İst. 19840
- * 5
- * 6 İbnu'n-Nedim, el-Fihriş, Leibzig 1870, s. 337; ez-Zehebî, Tezkiretü'l-Huffâz, Haydarâbad 1955, II, 621.
- * 7 el-Kamil, İbni Esir
- * 8 Vloten, Gerlof Von, Çev. Mehmed S. Hatiboğlu, Araştırmalar, A.Ü. İlahiyat Fak. Yay. Ankara 1986
- * 9 Sabuni, Matüridiye Akaidi, trc. Bekir Topaboğlu, DİB. Sh: 9-10

Münzevi'yle gizemli yolculuk...

Gazetelerin birinci sayfalarında boy gösterdi.

A'dan Z'ye bütün televizyon kanallarının ' flaş'ıydı.

İnternet sitelerinin en çok tıklanan haberi idi.

En çok tıklanan, en çok okunan ve en çok yorumlanan haberi...

Okuyucuyla buluşmadan olay oldu.

"TBMM'deki esrareniz semboller" başlığı bile merakların kamçılanmasına yetmişti.

Zira Meclis'imizdeki masonik işaretlere herkes şaşırdı. Özellikle de milletvekilleri ve parlamentodaki meslektaşlarımızın şaşkınlıkları çok daha fazlaydı. Her gün gördükleri, her gün üzerine bastıkları esrareniz sembollerini hiç fark etmemişlerdi bile.

Tahmin etmişsinizdir; **Dul Kadının Oğulları** kitabından bahsediyorum.

Düzelteyim; **adaşım Mustafa'nın... Mustafa Yılmaz'ın Dul Kadının Oğulları** kitabından bahsediyorum.

Henüz daha yılın ilk günlerinde yılın çıkışını yaptı Mustafa. Hem araştırmacı-gazetecilik hem de yazarlık adına büyük bir çıkış, büyük bir sükse.

Merakları kamçılayan gizemli bir içerik. Gizemli olduğu kadar da zengin ve kapsamlı bir içerik.

Mustafa KURDAŞ

Tek kelimeyle harika bir anlatım. Roman deseniz, roman değil; öykü deseniz, öykü değil. Ama romandan da, öyküden de tatlı.

Muhteşem bir giriş, muhteşem bir son... Başlangıç ve son arasında öyle bir ilişki kurmuş ki Mustafa; kitabı bitirdiğiniz an yeniden başa dönmek istiyorsunuz. Hani sıcak yaz gecelerinde içiniz yandığında gece uyanır da kana kana su içersiniz ya... İşte o misal; kana kana bir kez daha okumak için başa dönmek istersiniz..

Kitabın ilk sayfasını açar açmaz Gizli Dünyanın derinliklerinde akıp gidiyorsunuz siz de **Mustafa ve Münzevi'**yle birlikte. Su tadında akıyorsunuz.. Öyle ki, gizemli dünyadaki bu rüyadan sabah ezanının güzel nidasıyla uyanıyor; kitabın sonlarında buluyorsunuz kendinizi. Sabah namazı için kıbleye yönelmeden önce '**İhlamur kokulu ölüm'**ü okumuş oluyorsunuz. Yani **Mustafa Yılmaz** bu kitabıyla sizin bir gecenizi alacak haberiniz olsun.

Kitabın içeriğini anlatacak değilim burada. Meclis'teki masonik işaretlerle ilgili 12 sayfalık fotoğraflı bölüm **Dul Kadının Oğulları'**nı manşetlere taşımaya yetti. Oysa her başlık birbirinden önemli bir birinden güzel. Gizem kutusu gibi Mustafa'nın kitabı. Her bölümde 'Gizli Dünya Devleti'ni biraz daha çözümlüyorsunuz. Dünyaya bambaşka bir gözle bakmaya başlayacaksınız o gecenin sabahından itibaren...

Açtığın pencere için teşekkürler adaş... Zevkle okudum; inanıyorum ki binlerce kişi zevkle okuyacak. Uyumadığın gecelerin hakkını fazlasıyla vermişsin. Kalemine, yüreğine sağlık. Bence 2010 yılının gazetecilik ve yazarlık ödülleri de şimdiden ipotek koydun. İnşallah ödüllü yazar, ödüllü gazeteci olacaksın.

Bu arada, kitabını tek kelimelik notla imzalamıştın; "Kardeşime" diye. Kardeşlik güzel bir hediye...Eyvallah...

İlk baskı bitmeden Dul Kadının Oğulları'na ulaşın. Nasıl mı?

Telefon: **0312-287 33 45.**

Elektronik Posta: kulisankara@gmail.com.

Üstad Mehmed Âkif'in Perspektifinden Mevlânâ Celaleddin-i Rûmi...

Fahrettin GÜN
fahrettingun@gmail.com

Öncelikle Mevlânâ'nın rubailerden bir demet sunalım:

"Adem oğullarının canına, şeytandan gelen gamı, kederi gidermeye "Lâ havle velâ kuvvete illâ billâh" demek faydalıdır.

*

"Bizim topraktan yaratılmış olan bedenimiz göklerin nurudur. Bizim Hakk yolundaki çevikliğimizi melekler kıskanırlar. Bazen de, hayâsızlığımızdan, kötülüğümüzden şeytan kaçır."

*

"Biz, âşkın âşıkıyız. Çünkü aşk kurtuluştur. Can, Hızır gibidir; aşk ise, bengisuya benzer. Aşk padişahından beratı olmayanlara yazıklar olsun..."

*

"Sevgilinin güzel yüzünün ay ışığını bulup seyreden kişi, ne mutlu kişidir... Âşıkların gözyaşları akar durur da uykuları gelmez; çünkü uyku gelirse, gözyaşı seline kapılıp gideceğinden korkar."

*

Son dönemde Mevlâna Celaleddin-i Rûmî gibi Mehmed Âkif gibi düşünce dünyamıza şavk veren, aydınlatan bilginlerin, şairlerin hayat ve düşüncelerinin inceleniyor, araştırılıyor olması ve birbiri ardına yayınların yapılması hiç kuşkusuz son derece önemli bir gelişmedir... Bir yandan şeb-i aruz törenleri vesilesiyle Mevlânâ'nın düşüncesinin anlaşılma çabaları, Aralık ayında vefat ettiği için de "Millî Şair"imiz Mehmed Âkif'le ilgili kültürel etkinliklerin yoğunluk kazanması yine çok önemli ve memnuniyet verici gelişmelerdir.

Mevlânâ İslâm düşüncesinin, İslâm tasavvufunun çok önemli bir bilgesidir. Bu açıdan onun İslâm'ın aşk ve irfan bahçesinde çok önemli bir yeri vardır. Özellikle de bilge kişiliğiyle yazdıkları, aşk iksirinden yeterince nasiplenmiş bir bilgenin, Kur'an'ın içli sesinin, melodisinin tefsiridir. O'nun evrensel düşünceye bağlılığı, her mü'mini gıpta ettirecek, imrendirecek bir boyuttadır. Çünkü Hz. Peygamber'in ayaklarının tozu olmak, aşk gezegeninde yaşarken insanlara aşka davetiye çıkarmak; aşkın lezzetini tarif etmek, cidden zor ve çaba isteyen eylemlerdir. Bu nedenle Mevlânâ büyük bir bilgedir. Ermiş katmanlarında mesafe alan bir bilge... İnandığı gibi yaşayan, yaşadığı gibi inanan bir bilge. İnanç ve yaşam onun fikir ve düşünce dünyasında bir aşk tılsımı oluşturur. İşte bu süreçten itibaren tılsımlı melodiler ney'in nağmeleri gibi içli, enfûsi, berrak mısralara, beyitlere dönüştürür.

Üstad Mehmed Âkif ise aydınlık bir dünyanın habercisi, her yönüyle gerçek bir Müslüman ente-

lektüel ve sanatçıdır. Türk milleti için yaşantısıyla, yazdıklarıyla ön açıcı hakikî bir münevverdir. Her olumsuzluğun ve özellikle de geriliğin dinde aranmaya başladığı bir dönemde İslâm'ı savunan, terennüm eden er yürekli büyük bir şair, büyük bir tefekkür adamıdır. Bu bağlamda Mevlânâ ile Mehmed Âkif ismini yan yana getirmişken Üstad Âkif'in, Mevlânâ'ya ve eserlerine bakışını konu edinmekte, bir başka ifadeyle Üstad Âkif'in dünyasındaki "Mevlâna olgusunu" incelemekte yarar var:

Mehmed Âkif'in Mesnevî ile tanışması...

Mehmed Âkif bir yandan orta öğrenimini sürdürüp mektebe devam ederken, bir yandan da Fatih Câmii'nde Galip Dede'nin Mesnevî derslerine devam eder. Ne var ki onun tasavvufla, Mevlânâ'yla asıl ilgisi "gönüllü sürgün" olduğu Mısır yıllarında başlar ve Mevlânâ'yla büyük bir ünsiyet kesbeder. Nitekim Âkif'in kadim dostlarından Tahir Olgun [Tâhir'ül-Mevlevî] bu hususu şöyle dile getirir:

Âkif'in ibtidaları eksik kalmış bir ciheti varsa o da Mevlânâ, Hakîm Senâyi, Şeyh Attar gibi muhakiklerin tasavvufî eserlerini okumamış olması idi. Belki buna kendisinin Hocazâde olması ve hocaların ekseriya mutasavvıflara muhalif bulunması sebep olmuştu. Fakat sonraları Âkif, bu noksanı anlamış ve Mevlânâ'nın Mesnevî'sini mütâlâaya başlamıştı.

Müslümanların ruhî ve itikadî birliğini anlatan:

Mü'minân bisyâr, lîk îman yekî

*Cismeşân ma'dûd lîkin can yekî.**

beyt-i mesnevîsini âdeta vecd içinde okurdu.

Âkif'in "duyduğu büyük mânevî feyiz..."

Üstad Âkif vefat etmeden bir süre önce İstanbul'da [1936'da] Mısır Apartmanı'nda birkaç arkadaş konuşurken yine Kur'an tercümesi bahsi açılır ve Üstad Âkif şu çok manidar ifadeleri kullanır:

"- Kur'an tercümesini hakkıyla yapamadığıma kaniim. Bundan dolayı neşretmedim. Maamâfih bu çalışma benim Allah'la olan pazarlığında çok semereli oldu. Hâlimde büyük değişiklikler gördüm. Kimseye bir şey vermedim. Fakat ben çok şeyler aldım. Duyduğum mânevî feyiz çok büyüktür."

Bu noktada İsmail Kara'nın, Âkif'in "duyduğum mânevî feyiz çok büyüktür" ifadesini açıklama anlamında satırları oldukça kayda değerdir:

"... Mısır yıllarında Kur'an tercümesi Âkif'in kendi kendini tüketmesini engelleyen nizami bir çalışma alanı, bir sığınak, her şeyi katlanılır kılan mübarek bir pencere. Mektuplardan da öyle anlıyoruz. Meâl üzerinde birçok şeyi onlarca defa deniyor. Cümleyi değiştiriyor, devrik hâle getiriyor, kelimeleri değiştiriyor vs. Muhtemelen geceleri de rüyalarında onunla uğraşıyor. Bunun yanında her ne kadar İstiklâl Harbi'ni, Veda Haccı'nı yazmadıysa da bir buçuk kitap hacminde şiir yazıyor. Muhtemelen "Gölgeler"deki şiirler olmasaydı Âkif portesini nakıs bir şekilde tanımış olacaktık. Orda benim önemsedığım şey, kendini cemiyet-i beşeriyeye adama yükünün üzerinden kalkması dolayısıyla daha derunî, daha mânevî daha Batınî hatta daha gür sesli bir yolculuğun izleri..."**

Âkif'in Mesnevî ile ilgili bir mütâlâası

Üstad Âkif'in Kur'an meâliyle ilgili çalışmalarından bahsederken, Mesnevî ile Dîvân-ı Kebir ile ilgili şu değerlendirmesi dikkat çekicidir:

"Meâlle meşgûl olurken, diğer taraftan da Mesnevî'yi okudum. Yanımda Mesnevî'nin Türkçe, Farsî beş-altı tane şerhi vardı. Bunlar içinde Mesnevî'yi en çok anlayan Ankaravî'yi buldum. Mesnevî'yi evvelâ kendim okurdum, maksadını anlamaya çalışırdım. Sonra şârihleri tedkik ederdim. Anlayış husûsunda Ankaravî ile birleştiğimi görünce çocuk gibi sevinirdim. O günlerim çok feyizli oluyordu. Daha büyük bir şevk ile çalışıyordum.

Mesnevî'yi iki defa okudum. Son cildi Mevlânâ'ya ait olmadığı hakkındaki ihtilaflı kendi anlayışıma göre tedkik ettim. Tasavvuf ilmine o kadar vukûfum yok. Ancak lisan nokta-i nazarından o cildin Mevlânâ'ya ait olmadığına kanaat getirdim.

Hazırundan biri sordu:

"- Mevlânâ şair mi idi?"

Üstad cevap verdi:

"- Mesnevî'sinde mürşid olan Hazreti Mevlânâ, Dîvân-ı Kebir'inde çok kuvvetli bir şair olduğunu gösteriyor."

Âkif'in tasavvufa ilgisi...

Bu bağlamda Fatin Gökmen'in şu ifadeleri ise Mehmed Âkif'in tasavvuf olgusuna bakışını ortaya koyarken, aynı zamanda onun tasavvuf hakkındaki kanaatini bütünüyle yansıatacak niteliktedir:

"Âkif, tasavvufa verilen eşkâlın çok aleyhinde idi. İslâm'a, söylediği gibi görünmemeyi, gördüğü gibi söylememeyi öğreten, en fena telâkki edilecek bir şeyin orasına burasına kulp takarak, iyi bir şeymiş gibi gösteren, şuur yollarını bozan, irade keskinliklerini körleten bu Batınîler tasavvufuna hücum ederdi. Hakikî tasavvufu bunlardan ayırırdı. Meselâ Gazalî'nin kudreti önünde eğilir, Mevlânâ'ya bayılırdı."

Âkif'in Mesnevî'yi hatmi...

Damadı Ömer Rıza Doğrul'un anlattığı şu intiba ise Üstad Âkif'in Mevlânâ'ya olan ilgisini ilginç biçimde gözler önüne serer:

"Merhûm, Hind şairi İkbâl'in eserleriyle meşgûl olduktan sonra Mevlânâ'nın parça parça okuduğu Mesnevî'sini başından sonuna kadar okumaya karar vermiş. Mısır'da Mesnevî'nin tam nüshasını bulamamış. Fakat bir gece bir rüya görmüş; rüyada kendisine bir nüsha Mesnevî ihdâ olunmuş. Ertesi sabah, Prens Abbas Halim'in zevcesi ve vâlide-i Hidiv'in kerîmesi Prenses Hatice, vâlikesinden kendisine intikal eden büyük bir sandık kitabı Üstad'a göndermiş. Üstad sandığı açar açmaz en üstte Mesnevî'nin "Hazreti Şârih" unvanıyla tanılan Şeyh İsmail Rusûhî'nin şerhini bularak son derece sevinmiş ve o günden başlayarak tam bir buçuk senede Mesnevî'yi hatmetmişti***.

* Anlamı: Mü'minler çoktur, ama iman tektir/ Bedenleri sayılabilir ama can tektir.

** İsmail Kara, "Âkif Merkeze Alınarak Bütün Dönem Düşüncesi Okunabilir", *Yedi İklim*, XX/ 201, Aralık 2006, s. 19.

*** Geniş bilgi için bkz. Eşref Edib, *Mehmed Âkif: Hayatı, Eserleri ve Yetmiş Muharririn Yazıları*, c. II, İstanbul 1938, c. II, İstanbul 1939.

Kur'an'dan

İBLİS –ŞEYTAN

"İblis cinlerdendi; Rabbinin emrinden dışarı çıktı. Şimdi siz, beni bırakıp da onu ve onun soyunu dostlar mı ediniyorsunuz? Oysa onlar sizin düşmanınızdır.
(Kehf-50,)

Hani biz meleklerle: Âdem'e secde edin demiştik. Onlar hemen secde ettiler; yalnız **İblis** hariç. O, diretti.
(Taha-116)

O secde edenlerden olmadı. Allah (c.c): Ben sana emrettiğim halde seni secde etmekten alıkoyan nedir?
İblis: Ben ondan daha üstünüm. Çünkü beni ateşten yarattın, onu çamurdan yarattın, dedi.
(Araf-11,12)

O büyüklük tasladı, kibirlendi ve kâfirlerden oldu.
(Sad-74)

İblis: Ben kuru bir çamurdan şekillenmiş, kara balçıktan yarattığın bir insana secde edecek değilim.
(Hicr-32)

Bana, (insanların) tekrar dirilecekleri güne kadar mühlet ver. Ve Allah ona istediği mühleti verdi.
(Araf-14,15)

Beni azdırmama karşılık, and içerim ki, ben de onları saptırmak için senin doğru yolunun üstüne oturacağım.
(Araf-16)

Yeryüzünde onlara (günahları) süsleyeceğim ve onların hepsini mutlaka azdıracam!
(Hicr-39)

Andolsun **İblis**, onlar hakkındaki tahminini doğruya çıkardı. İnanan bir zümrenin dışında hepsi ona uydular.
(Sebe-20)

Şeytan: sizi,(verirseniz) fakir olursunuz diye korkutur ve size fuhşiyatı ve cimriliği emreder.
(Bakara-268)

Allah onu (**şeytanı**) lanetlemiş; o da: "Yemin ederim ki, kullarından belli bir pay edineceğim""Onları mutlaka saptıracağım. Muhakkak onları boş kuruntulara boğacağım. Onlara emredeceğim, hayvanların kulaklarını yaracaklar. Yine emredeceğim de Allah'ın yarattığını değiştirecekler" demiştir. Kim Allah'ı bırakır da **şeytanı** dost edinirse elbette apaçık bir ziyana düşmüştür. (Şeytan) onlara söz verir ve onları ümitlendirir; hâlbuki **şeytanın** onlara söz vermesi aldatmacadan başka bir şey değildir
(Nisa-118, 120)

İşte o **şeytan**, ancak kendi dostlarını korkutur. Şu halde, eğer iman etmiş kimseler iseniz onlardan korkmayın, benden korkun.
(Al-i İmran-175)

Şeytan içki ve kumar yoluyla ancak aranızda düşmanlık ve kin sokmak; sizi, Allah'ı anmaktan ve namazdan alıkoymak ister.
(Maide-91)

Gerçekten **şeytanlar** dostlarına, sizinle mücadele etmeleri için telkinde bulunurlar. Eğer onlara itaat ederseniz şüphesiz siz de Allah'a ortak koşan müşriklerden olursunuz.
(En'am-121)

Şeytanın hakkında şöyle yazılmıştır: Kim onu yoldaş edinirse bilsin ki (**şeytan**) kendisini saptıracak ve alevli ateşin azabına sürükleyecektir.
(Hac-4)

(Hesap günü herkesin hesabı görülüp) iş bitirilince, **şeytan** diyecek ki: "Şüphesiz Allah size gerçek olanı vaat etti, ben de size vaat ettim ama size yalancı çıktım. Zaten benim sizin üzerinize bir yaptırım gücüm yoktu. Ben, sadece sizi (inkâra) çağırdım, siz de benim davetime hemen koştunuz. O halde beni ayıplamayın, kendinizi ayıplayın. Ne ben sizi kurtarabilirim, ne de siz beni kurtarabilirsiniz! Kuşkusuz daha önce ben, beni (Allah'a) ortak koşmanızı reddetmiştim." Şüphesiz zalimler için elem verici bir azap vardır.
(İbrahim-22)

Ey iman edenler! Şarap, kumar, dikili taşlar (putlar), fal ve şans okları birer **şeytan** işi pisliktir; bunlardan uzak durun ki kurtuluşa eresiniz.
(Maide-90)

Ey İnsanlar! Rabbinize karşı gelmekten sakının. Ne babanın evladı, ne evladın babası namına bir şey ödeyemeyeceği günden çekinin. Bilin ki, Allah'ın verdiği söz gerçektir. Sakın dünya hayatı sizi aldatmasın ve **şeytan**, Allah'ın affına güvendirerek sizi kandırmasın.
(Lokman-33)

Ey iman edenler! Şeytanın adımlarına uymayın. Kim **şeytanın** adımlarına uyarsa, muhakkak ki o, fuhşu, edepsizliği (yüz kızartıcı suçları) ve kötülüğü emreder. Eğer üstünüzde Allah'ın lütuf ve merhameti olmasaydı, içinizden hiçbir kimse asla temize çıkamazdı. Ancak Allah dilediğini temizler. Allah iştir ve bilir.
(Nur-21)"

Milli Görüş

ve

Ahlak

Prof. Dr. Burhanettin CAN
Marmara Ü. Öğretim Görevlisi

“Önce Ahlak ve maneviyat’
bayrağını açarak yola
çıktık.”

“Dört ana prensibimiz
vardır. Bunlardan birincisi
Ahlak ve maneviyattır.
Bu ilke en önde gelen
bayraktır.”

Prof. Dr. Necmettin ERBAKAN

Giriş

Kimliğinden şüpheye düşen bir sistem, varlığını toplumu uyuşturarak devam etmekte görür. Dinamik toplumsal bir gelişim başta ABD olmak üzere batının korkulu rüyasıdır. 1980 sonrasında genelde İslam coğrafyası özelde Türkiye ciddi bir operasyona tabi tutulmuş ahlakı yozlaştırma faaliyetlerine hız verilmiştir. Başlatılmıştır demiyoruz hızlandırılmıştır diyoruz. Çünkü Cumhuriyetle birlikte **‘yeni bir ulus yaratmak’**(!) için yola çıkan kadro, mevcut olan milleti ayakta tutan ne varsa hepsine savaş açmıştır. Milletin temel değerleri, doğrudan hedef seçilmiştir. Böyle bir savaş, yol boyu ivme kazanarak gelmiştir. Bu gün toplumun her kesimine her alanda açılmış bir savaş vardır. Hedef ahlaken toplumu çökertmektir.

Son üç yılda uyuşturucu suçlarından açılan dava sayısı yüzde 100 artmıştır.⁽¹⁾ Diğer taraftan Türkiye’de hem uyuşturucu kullanma yaşı hem de fuhuş yaşı 12 yaş civarındadır. Türkiye’de ‘eşcinsellik’(!) ve nikâhsız birliktelik yaygınlaşmaktadır. Başörtüsü ile üniversitelere girmenin yasak olduğu bir Türkiye de, üniversite öğrencileri arasında eşcinsel kulüpleri kurulmakta ve bir kısmı Dünya Bankası tarafından finanse edilmektedir.

Niçin bu gelişmeler sistem tarafından bir tehlike olarak görülmemektedir? Bu sorunun cevabı, Ahlak nedir ve değerler sistemi ile ilişkisi nedir sorularının cevabında gizlidir. Burada genel olarak ahlak ve özelde siyaset sahnesine çıkışından itibaren **‘önce ahlak ve maneviyat’** diyen ve bunu bayraklaştıran **Milli Görüş Hareketi’nin** ahlaka bakışı ele alınıp incelenmektedir.

Ahlak Nedir?

Ahlakla ilgili yapılan değişik tanımlardan ahlakın semantik alanını ortaya koymak mümkündür. Tariflerin analizinden ahlak kavramının değerler sistemine dayandığı görülmektedir. Ahlakın temel fonksiyonu, değerler sisteminin ön gördüğü hayat tarzının korunmasıdır. Ahlakın ön gördüğü koruma, herhangi bir kanun gücü içermemektedir. Sergilenen bir söz, davranış ve bir fiil karşısında fertlerin içselleştirilmiş olarak kendiliğinden olumlu ya da olumsuz bir tarzda tepkisini ortaya koyması ahlakın kullandığı güçtür. Burada yergi ya da övgü vardır. “Ayp, utan, Allah’tan kork kullardan utan, terbiyesiz herif, ahlaksız...” gibi ifadelerin kullanılması ile meydana getirilen bir baskı söz konusudur. Toplum tarafından içselleştirilme ve kendiliğindenlik, ahlaki etkili kılan ana unsurdur. Toplumun ya da bireylerin böylesi bir tepki verebilmesi, ortak bir tavır belirlemesi, toplumun bireyleri arasında değerlere dayanan güçlü ortak paydanın olması ile mümkündür.

Bu payda, çok geniş bir alanı kapsamış olmasına rağmen ahlakın alanına giren kısımlar, daha ziyade toplumsal dayanışmayı, güveni yıkabilecek, birlik beraberliğine ve saadetine zarar verebilecek alanlarla ilgilidir. Bu alanlarla ilgili geliştirilen kurallar ve hükümlere **ahlak kuralları** denilmektedir.

Ahlak sistemini oluşturan unsurları, değer sistemi, niyet, görev ve sorumluluk, müeyyide, fiil ve içselleştirme-kendiliğindenlik olarak ifade edebili-

riz.

Ahlak sistemleri, toplumun benimsediği değer sistemlerinin hayata tatbik edilip yaşanabilmesini sağlayan birer koruma mekanizmalarıdır. Değer sistemleri içerisinde kural koyucu üst otoriteden gelen değerler ile o toplumun yüzyıllar içerisinde oluşturduğu örf, adet, gelenek, görenek ve töreler vardır. Örf, adet, gelenek, görenek ve törelerin yöresel özellikler içerebilmesi durumunda, ana iskelet sabit kalmak şartıyla ahlaki kurallar, yöreden yöreye değişiklik gösterebilir.

Değer sistemi, toplumun bütününe kuşatan emir ve yasakları ihtiva ettiği gibi, toplumdaki farklı yapılara, birimlere ilişkin bazı özel emir ve yasakları da ihtiva eder. Bu da, genel görev ve sorumluluklara ilave olarak daha özel görev ve sorumlulukların varlığını ön görür. Bu farklı, özel görev ve sorumluluk alanları, özel ahlak kurallarının ortaya çıkmasına sebebiyet vermiştir. Ahlak sistemleri, genel olarak, aşağıdaki 10 alt ahlak alanını bünyelerinde barındırırlar:

Kulluk Ahlakı: Değerleri koyan yüksek otoriteye karşı uyulacak ahlaki kurallar.

Ferdi ahlak: Ferdin bizzat kendisine karşı uyması gereken ahlaki kurallar.

Aile ahlakı: Aile hukukuna ilişkin ahlaki kurallar.

Akrabalık ahlakı: Akrabalık hukukuna ilişkin ahlaki kurallar.

Komşuluk ahlakı: Komşuluk hukukuna ilişkin ahlaki kurallar.

Sosyal ahlak: Topluma ilişkin ahlaki kurallar.

Devlet ahlakı: Yöneten ve yönetilenlerle ilgili ahlaki kurallar.

Ümmet ahlakı: Ümmetle ilgili ahlaki kurallar.

İslam ahlakında ki niyet unsuru Allah rızası, fiil unsuru ise salih ameldir. İslam ahlak sisteminde amelle niyet arasında ciddi bir bağ vardır: “Hz. Peygamber (s.a.): “Muhakkak ki, ameller niyetlere göredir.”⁽²⁾ buyurmuştur.

Beşer Ahlakı: Dünyanın farklı bölgelerinde yaşanan tüm insanlarla ilgili ahlaki kurallar

Ekolojik Ahlak-Çevre Ahlakı: Tabiatla ve diğer canlılarla ilgili ahlaki kurallar.

Bu alt alanlar için ihdas edilen kurallar, birbirlerini karşılıklı olarak etkilerler.

İki Ahlak Sistemi

Hz. Âdem’le eşinin yaratılması ve İblis’in isyan etmesi ile taraflar arasında başlayan mücadeleye, **güzel ahlak ve kötü ahlak** olmak üzere iki ana ahlak sisteminin ortaya çıkmasına sebebiyet vermiştir. Yaratılış olayından günümüze Güzel ve Kötü ahlak olmak üzere iki ahlak sistemi, iki ayrı kaynaktan beslenerek nesilden nesile intikal ederek gelmiştir. **Güzel ahlakla ilgili 12 ana kavram vardır ve bunlar 10 alt alanla ilişkilidir: Haya, Edep, Mizaç, Fitrat, Birr, Rifk, Zühd, Sıla-ı Rahim, Sabır, Vera, Sehavet, Kerem ve Adalet.**

Kötü ahlakla ilgili 17 ana kavram vardır ve bunlar da 10 alt alanla ilişkilidir: Yalan, Lanet, Gıybet, Buğz, Koğuculuk, Zan, Tecessüs, Hamr, Hased, Nifak, Zulüm, Tekfir, Fahşa, Kibir, Hile, Katılaşma, Gulûl .

Güzel Ahlak Sistemi

Peygamberler, Allah’tan vahiy aracılığıyla bilgiyi alıp insanlığa ulaştırarak güzel ahlaki ihya etmek ve yerleştirmek için çalışmışlardır. Peygamberler, Allah’ın takdir ettiği aralıklarla insanlığa gönderilerek güzel ahlak sisteminin nesilden nesile intikalini sağlamışlardır. Kuran-ı Kerim’de peygamberimizle ilgili olarak “Ve şüphesiz sen, pek büyük bir ahlâk üzerindesin.” (68/4) denmesi, bu silsilenin varlığına bir işarettir. Nitekim Hz. Muhammed (s.a.), peygamberler silsilesinin getirdiği ahlak sistemini tamamlamak için gönderildiğini ifade etmiştir: “Ben

ahlakî prensipleri tamamlamak üzere gönderildim.” Hz. Âişe’nin (radiyallahu anhâ) “Resulullah’ın ahlakı Kur’an’dır.” demektedir. Bu üç ana hükmü göz önüne aldığımızda bu gün için güzel ahlakın yeniden inşasında temel referanslarımız ortaya çıkmış olmaktadır. **Bunlar Ku’ran ve sünnettir.**

İslam Ahlak (Güzel Ahlak) sisteminde, üst otorite Allah’tır. Bu ahlak sistemi, tevhibi değerleri merkez alarak inşa edilmiştir. Amacı, tevhibi değerlerin ön gördüğü bir hayat tarzının inşa, ihya edilmesi ve de korunmasını sağlamaktır. İslam ahlakında ki niyet unsuru Allah rızası, fiil unsuru ise salih ameldir. İslam ahlak sisteminde amelle niyet arasında ciddi bir bağ vardır: “Hz. Peygamber (s.a.): “Muhakkak ki, ameller niyetlere göredir.”⁽²⁾ buyurmuştur.

İslam ahlak sisteminin dayandığı temelleri ortaya koyan birçok anahtar kavram vardır. Bu kavramların tümü, iman kavramı ile yakından ilişkilidir: “Resûlullah(s.a.): “Mü’minler arasında imanca en kâmil olanı, ahlakça en güzel olanıdır. En hayırlınız da ailesine hayırlı olanıdır.”⁽³⁾

Milli Görüş ve Ahlak

Milli Görüş Hareketinin, siyasi söyleminde ısrarla üzerinde durduğu konulardan biri, ahlak konusudur. Parlamento içi siyasete ‘**Ahlak ve Maneviyat**’ konusunu sokan ve üzerinde ısrarla duran ilk siyasi hareket olma özelliğini taşımaktadır. Bunu, ‘**Önce Ahlak ve Maneviyat**’ şeklinde temel ilke haline getirmiştir. İsrarla ahlaki yozlaşma üzerinde durmuş, bunun için hükümetlerin sorumluluklarını yerine getirmesini istemiş, birçok kanun teklifinde bulunmuş ve Meclis’te sorunun tartışılmasını istemiştir. Okul müfredatına ‘**din ve ahlak derslerinin**’ konulmasına, imam hatiplerin yaygınlaştırılmasına öncülük etmiştir.

Milli Görüş hareketi ahlakın alt alanları ile ilgili, farklı zamanlarda, farklı ortamlarda genel ahlak çerçevesinde görüş beyanında bulunmuştur. Milli Görüş Hareketi ortaya ilk çıktığında, Türkiye’de bir ahlak bunalımının olduğuna dikkat çekmiştir. Milli Görüş’e göre ahlaki bunalımın sebebi, millete rağmen uygulanan zihniyet ve sistemdir:

“Bu nahoş haller milletimizin fitratına aykırı fikirlerin dışarıdan arız olan geçici tesirlerin isabet-siz eğitim politikalarının ortaya çıkardığı hallerdir. Yalnız idare ettiği sayısız milletlere değil, beynelmilel sahada adalet tevziine asırlar boyu hizmet etmiş ve müspet neticeler almış bir milletin günümüzde bazı yönlerden ahlaki buhranlarla karşı karşıya kalmış olmasının kabahati millet değil, milletin fitratına aykırı yollara gitmek isteyen fikir ve sistemden mahrum politikacılarıdır.

Eğer bugün bir kısım gençliğimiz milli değer-

lerimizden uzaklaşarak anarşist olmuşsa, diğer bir kısmı gayrı ciddi yaşayışa ve kıyafetlere özenmekteyse, anaya ve babaya asi olarak hürmetsizlik ediyorsa bütün bunların sebebi idealist olan ahlakçı ve maneviyatçı olan milletimizin fitratına aykırı olarak zorla materyalist yapılmak istenmesindedir.

Bugün rüşvetten, iltimastan, şikâyetçi isek, ticari hayatta istikrarsızlık varsa, istismar, ihtikâr, haksız kazanç imkânları mevcutsa bunlar yine ahlak nizamına değer vermeyen bozuk zihniyetin camiamızın sağlam bünyesinde açtığı yaraların neticesidir.”⁽⁴⁾

Milli Görüşe göre, Millete yabancılaşmış taklitçi zihniyetler, ülkeyi bu güne kadar yönettikleri ve de hep sorunları yanlış teşhis ettikleri için hastalıklara çare bulamamışlardır⁽⁵⁾. Ahlaki buhranın sebebini bu şekilde ortaya koyan Milli Görüş Hareketi, çözümü, milletin değerlerine bağlı bir idarenin iş başına gelmesinde görmektedir:

“Milletimizin büyük çoğunluğu tarafından reddedilen, tasvip edilmeyen bu geçici tezahürlerin giderilmesi kolaydır. Fakat bu iş ancak milletin fitri yapısına, Milli Görüş’e tam manasıyla uygun olan bir idarenin ortaya çıkmasına bağlıdır. Meselelerimizin halli böyle bir idareyi beklemektedir.”⁽³⁾

Milli Görüş hareketi, ahlakı buhranın ana sebebini sistem ve zihniyette görmektedir.

Toplumsal kirlenmeden genelde bahsedilmemiş olmasına karşılık ahlak konusunda insanın ihmal edilmemesi gerektiği noktasında hassas davranılmaktadır. Ve her işin başı olarak da ahlaklı insan görülmektedir:

“İnsan unsuru sağlam ahlak ve karakter sahibi ise kalkınmada randımanı çok büyük olacaktır. İnsan unsuru ahlaken bozulmuşsa, bu bozuk malzeme ile kurulacak resmi veya gayrı resmi teşekküller verimsiz olacağından hatta yapıcı değil yıkıcı olacağından emekler, masraflar, zahmetler boşuna gidecektir.”

Kanunlar ve nizamlar ne kadar mükemmel olursa olsun, hak ve adalete ne kadar uygun bulunursa bulunsun, onu tatbik edecek insanın içrisine hak ve adalet sevgisi girmemişse insanlar, içtenlikle samimi olarak hak ve adalete inanmıyorlarsa kanunların gereği gibi tatbik edilmesi mümkün olmayacak, netice tersine tecelli edecek, adalet yerine adaletsizlik, sosyal adalet yerine sosyal istismar hâkim olacaktır.”

“Milli Görüş, istismarı sadece kanunlardan veya cemiyetin dış nizamından değil, aynı zamanda insanların ruh ve karakterinden çıkartmak kararındadır. Hem kanunların hem de insanların adil olmasını gaye edinmiştir.”⁽⁶⁾

“Milli görüş, istismarı sadece kanunlardan veya cemiyetin dış nizamından değil, aynı zamanda insanların ruh ve karakterinden çıkartmak kararındadır. Hem kanunların hem de insanların adil olmasını gaye edinmiştir.”⁽⁶⁾

Milli Görüş Hareketi, kalkınmada birinci önceliği ahlak ve maneviyata verirken maddi kalkınmayı ihmal ediyor değildir. Kalkınma hem maddi, hem de manevi alanda birbirlerini destekleyecek tarzda, birbirleri ile uyumlu gerçekleştirilmek istenmektedir^(4,7).

Ahlak konusuna bu genel açıdan bakıldığı için diğer siyasi hareketlerden en belirgin farklarının **“Önce Ahlak ve Maneviyat”** ilkesi olduğu her durumda vurgulanmaktadır:

“‘Önce Ahlak ve maneviyat’ bayrağını açarak yola çıktık.”⁽⁴⁾

“Ahlak ve Maneviyat en önde yürüyen bayrağımızdır.”⁽⁸⁾

“Dört ana prensibimiz vardır Bunlardan birinci-si Ahlak ve maneviyattır.

Bu ilke en önde gelen bayraktır.”⁽⁹⁾

“Farkımız maneviyatçılığımızdır.”⁽¹⁰⁾

‘Yeniden Büyük Türkiye’nin’ ve ‘Yeni Bir Dünyanın’ kurulabilmesi için toplumda canlı ve derinlikli bir **milli şuur** olması gerekmektedir. Milli Görüşe göre bunun için de önce ahlak ve maneviyat gerekir. Bu sebeple ahlak ve maneviyat konusu, Milli Görüş stratejisinin bel kemiği olarak seçilmiştir.⁽⁴⁾

Türkiye’de sistem ve sisteme vücut veren zihniyet, ithal mal olduğu için millet ile devlet arasında bir çatışma vardır. Türkiye’nin ana sıkıntısı bu fay hattıdır. Sistem, eğitim ve medya aracılığıyla batılılaşmış ve dolayısıyla bu ülkeye yabancılaşmış nesiller yetiştirmekte ve bunda da kısmen başarılı olmuştur. Bu toplumsal barışın bozulmasının nedenlerinden biridir. Milli Görüş’e göre toplumsal barışın sağlanması, ‘Devlet-Millet kaynaşmasının’ meydana gelebilmesi için ahlakçı ve maneviyatçı bir eğitim şarttır⁽⁴⁾

Milli Görüş hareketi, kurduğu tüm partilerin programlarında önemli bir ağırlığı **'Ahlak ve Maneviyat'** konusuna vermektedir. Bu konuyu gündemden düşürmemeye çalışmaktadır⁽⁸⁾.

Milli Görüş Hareketi, sistematik olmamak şartıyla değişik zamanlarda ahlakın alt alanlarına ilişkin görüşler ortaya koymuştur. Ahlak alt alanlarının incelenmesinden ziyade ahlak ve maneviyat konusunun önemine dikkat çekilmek istenmektedir. Kullanılan kavramları ahlak alt alanlarına göre tasnif ettiğimizde Milli Görüş Hareketi'nin şu alt ahlak alanlarında ahlakı bir değişime daha fazla ağırlık verdiği sonucunu çıkarabiliriz: **Ferdi Ahlak⁽¹¹⁾, Aile Ahlakı⁽⁴⁾, Komşuluk Ahlakı^(4,12), Sosyal Ahlak^(13,15), Devlet(Yönetim) Ahlakı⁽¹⁴⁾ Ticari ahlak⁽¹⁵⁾, Turizm Ahlakı⁽¹⁶⁾, Basın Ahlakı^(4,7)**

Milli Görüş Hareketi'ne göre devlet yönetiminde ve toplumda her türlü yolsuzluğun, kötülüğün önüne geçebilmek için iki mekanizmanın harekete geçirilmesi ve mensuplarının ahlak ve maneviyata göre yetiştirilmesi elzemdir. Bunlardan birisi adliye mekanizmasıdır⁽¹⁷⁾, diğeri ise eğitim sistemidir^(11,18)

Ahlak Ve Maneviyatı Korumak İçin Yapılan Yasal Teşebbüsler

Milli Görüş Hareketi en çok üzerine durduğu ahlak ve maneviyat konusunda mecliste girişimci bir politika izlemiş, birçok kanun teklifi, meclis araştırması, gensoru, genel görüşme ve soru önergeleri vermiştir. Verilen kanun teklifleri farklı alanlardadır. Ancak gerekçelerinde hep ahlakı endişeler dile getirilmektedir⁽¹⁹⁾.

SONUÇ

Ahlak temelli bir toplum inşası, hem imani bir sorumluluk hem de müminlerin zihin yapısının çözülmeye çalışıldığı dönemlerde onları tehlikelere karşı koruyan önemli bir kalkandır. Bunun için iradelerin güçlendirilmesinden, itidal üzere olma, güzel iş ve eylemler gerçekleştirmeye, hatta bu güzel amellerin aynı zamanda toplumsallaşabilmesi için bireylerin yarış içinde olmalarına kadar geniş bir alan mevcuttur. Bu ülkede güzel ahlakın yeniden inşa edilebilmesi görev ve sorumluluğu, Müslümanlara yüklenmiş bir görevdir. Bunun gerek şartlarından biri, **'Allah'ın emrettiği gibi kardeş olmaktır'**.

"Resulullah (aleyhissalâtu vessalâm): "Sakın zanna yer vermeyin. Zira zan, sözlerin en yalanıdır. Tecessüs etmeyin, haber koklamayın, rekâbet etmeyin, hasedleşmeyin, birbirinize buğzetmeyin, birbirinize sırt çevirmeyin, ey Allah'ın kulları,

Allah'ın emrettiği şekilde kardeş olun. Müslüman müslümanın kardeşidir. Ona (ihânet etmez), zulmetmez, onu mahrum bırakmaz, onu tahkir etmez. Kişiyi şer olarak, Müslüman kardeşini tahkir etmesi yeterlidir. Her müslümanın malı, kanı ve ırzı diğer müslümana haramdır. Allah sizin suretlerinize ve kalıplarınıza bakmaz, fakat kalplerinize ve amellerinize bakar. Takva şuradadır -eliyle göğsünü işaret etti- : Sakın ha! Birinizin satışı üzerine satış yapmayın. Ey Allah'ın kulları kardeş olun. Bir müslümanın kardeşine üç günden fazla küsmesi helâl olmaz."⁽²⁰⁾

Güzel ahlakla donanan, kınayıcının kınamasından korkmayan ve Allah'ın emrettiği şekilde kardeşler olan topluluklara Allah, kalıcı iktidar bahşeder:

"Ey iman edenler, içinizden kim dininden geri döner (irtidat eder)se, Allah (yerine) kendisinin onları sevdiği, onların da kendisine sevdiği, mü'minlere karşı alçak gönüllü, kâfirlere karşı ise 'güçlü ve onurlu,' Allah yolunda cihad eden ve kınayıcının kınamasından korkmayan bir topluluk getirir. Bu, Allah'ın bir fazlıdır, onu dilediğine verir. Allah (rahmetiyle) geniş olandır, bilendir."^(5/54)

Ve Rasulullah (sav) diyor ki:

"Allah'ım, şikak ve nifaktan ve kötü ahlaktan sana sığınırım." (kütübü sitte HadisNo:1878)

Öyleyse;

"Gevşemeyin, üzölmeyin, eğer inanıyorsanız gerçekten üstün gelecek olanlar siz olacaksınız." ^(3/139)

KAYNAKLAR

- 1- Zaman 12.07.2008
- 2- Sahih-i Buhari, İst.1401, K. İman: 41 c. I, sh.19.
- 3- Tirmizî, Radâ 11, (1162); Ebu Dâvud, Sünnet 16, (4682). Buhârî, Edeb: 39.
- 4- Erbakan N., Milli Görüş, Dergah Yayınları, İstanbul, 1975, S: 20-40.
- 5- Erbakan N., RP 4. Büyük Kongre açış Konuşması, 1993, Ankara,s: 29-30
- 6- Erbakan, N., Milli Görüş, Dergah Yayınları, İstanbul, 1975 S 110-111
- 7- Erbakan, N., age. S: 332-334
- 8- Saadet Partisi Programı S: 8
- 9- Erbakan, N., Gayemiz Bütün Beşeriyetin saadetidir., ESAM, Ankara, 2005 S12
- 10- Saadet Partisi Seçim Beyannamesi, 2002s.35-36
- 11- Erbakan, N., Milli Görüş, Dergah Yayınları, İstanbul, 1975 S: 95-97, 306
- 12- Erbakan, N., age., S: 161
- 13- Erbakan, N., ., age., S: 316
- 14- Erbakan, N., ., age., S: 41-50.
- 15- Erbakan, N., ., age., S:151-155
- 16- Erbakan, N., ., age., S: 181
- 17- Erbakan, N., ., age., S: 57
- 18- Erbakan, N., ., age., S:108
- 19- Mecliste İlk 100 gün., Refah Partisi.
- 20- Ebu Davud, Libas 29, (4092).

Peygamberimiz'den Hayat Suyu

Kur'an-ı Kerim

Fitnelerden Kurtuluşun Tek Çaresidir

Haris bin A'ver (r.a) rivayet ediyor. Bir gün mescide uğramıştım. Baktım ki insanlar, bir takım malayani meselelere dalmış konuşuyorlar. Durumu haber vermek üzere Hz. Ali'nin yanına gittim ve "Ey Müminlerin emiri, bilmelisin ki insanlar mescitte dedikodu yapıyorlar" dedim.

— Hz. Ali(r.a): "Gerçekten mi" dedi.

— Evet dedim.

— Hz. Ali(r.a) şöyle dedi: "Bakınız, ben Resûlullah (s.a.v)'tan **"Yakın bir gelecekte fitneler kopacaktır"** buyurduğunu işittim.

— Bunun üzerine, "Ey Allah'ın elçisi, bu fitnelerden kurtuluşun çaresi nedir?" diye sordum.

— Resulullah (s.a.v): "**Allah'ın kitabı, Kur'an'dır**" buyurdular.

— Daha sonra Hz. Peygamber, Kur'an'ın özelliklerini şöyle açıkladı: "O kitapta, sizden öncekilerin tarihi, sonrakilerinin haberi ve aranızdaki meselelerle ilgili hükümler, çözümler vardır. O, Hak ile Batılı birbirinden ayıran kesin bir hükümdür. O'nda boş söz yoktur. Kim çözümü başka yerde arayarak, onu terk ederse, Allah onun belasını verir, perişan eder. Kim ondan başka bir kurtuluş yolu arasa, Allah onu saptırır. O, Allah'ın kopmayan sağlam ipidir. O, hikmet dolu bir kitaptır. O, müstakim tek doğru yoldur. O, arzu ve isteklerin sapıtmasına ve dillerin karışıp bozulmasına yegâne sebebedir. Kur'an, ilim adamlarının kendisine doymadığı, tekraren okunması, okuyanı bıkırtmayan ve hayret veren üstünlükleri bitip tükenmeyen bir kitaptır. Yine O, öyle eşsiz bir kitaptır ki, cinler dahi onu dinlediği zaman, **"Biz, doğruluk ve olgunluk yolunu gösteren mükemmel bir Kur'an dinledik"** demekten kendilerini alamamışlardır. Kim O'na dayanarak konuşursa doğru söylemiş, kim O'nunla amel ederse sevap kazanmış, kim O'nunla hükmederse adil olmuş ve kimde insanları O'na çağırırsa müstakim olan doğru yola yöneltmiş olur."

— Hz. Ali(r.a): "Ey A'ver, bu sözleri al ve sahip ol" dedi.

(Tirmizi, Fezail-i Kur'an-14)

Kur'ân'ın En büyük Hâdimi, Hz. Ebu Bekir es - Sıddîk^(r.a) (571-634)

Dr. Nuh SAĞAŞ

Ankara Ü. İlahiyat Fak. Öğretim Görevlisi

Hız. Ebû Bekir, Fil Yılından iki sene birkaç ay sonra 571'de Mekke'de dünyaya gelmiştir. O, Hız. Muhammed (s.a.v.)'in İslâm'ı tebliğe başlamasından sonra hür erkeklerin ilk iman edenî. Hulefâ-i Râşidin'in ve Aşere-i Mübeşşere'nin de ilki. Câmîu'l Kur'an, es-Sıddîk, el-Atik lakaplarıyla bilinen büyük sahabidir. Kur'an-ı Kerim'de, Hicret sırasında Rasûlullah'la beraber olmasından dolayı, "...mağarada bulunan iki kişiden ikincisi..." şeklinde kendisinden bahsedilmektedir.

Asıl adı Abdülkâbedir. İslâm'dan sonra Rasûlullah (s.a.v.) ona Abdullah adını verdi. Azap-tan azad edilmiş anlamına gelen "atik", doğru anlamına gelen "sâdık", dürüst ve güvenilir anlamına gelen "emin" ve Peygamberimizi aşırı derecede doğrulayan anlamına gelen "sıddîk" lâkablariyla anılmıştır. "Deve yavrusunun babası" manasına gelen Ebû Bekir adıyla da meşhur olmuştur.

Ebû Bekir, Teymoğulları kabilesindendir. Nesebi: Mürre b. Kâ'b'da Rasûlullah'la birleşir. Anasının adı Ümmü'l-Hayr Selmâ, babasının adı Ebû Kuhâfe Osman'dır. Künyesi Abdullah b. Osman b. Amir b. Amir... b. Murra ...et-Teymî'dir. Bedir Savaşı'na kadar müşrik kalan oğlu Abdurrahman dışında bütün ailesi Müslüman olmuştur. Babası Ebû Kuhâfe, Ebû Bekir'in halifeliği zamanına kadar yaşamış ve onun ölümünü görmüştür.

Hız. Ebu Bekir, Rasûlullah (s.a.v.)'in Hicrî on birinci yılında hastalanıp 13 Rebiyülevvel Pazartesi günü (8 Haziran 632) yılında vefât etmesi üzerine, Hız. Ömer'in "Beyat" girişimi ile kendisine beyat edilerek Müslümanların Halifesi seçilmiştir.² Rasûlullah'ın halifesi seçildikten sonrada Mescid'de şöyle bir konuşma yapmıştır: "Sizin en hayırlınız değilim, ama başınıza geçtim; görevimi hakkıyla yaparsam bana yardım ediniz, yanılırsam doğru

1 et-Tevbe, 9/40.

2 Taberî, Târih, III, 207.

yolu gösteriniz; ben Allah ve Rasûlü'ne itaat ettiğim müddetçe siz de bana itaat ediniz, ben isyan edersem itaatınız gerekmez..."³

Rivayetlere göre, Rasûlullah (s.a.s.)'dan bir veya üç yaş küçük olan Hz. Ebû Bekir, İslâm'dan önce de Rasulullah gibi; saygın, dürüst, kişilikli, putlara tapmayan ve evinde put bulundurmeyen "temiz" bir tacir idi: Hz. Ebû Bekir, ölümüne kadar Hz. Peygamber'den hiç ayrılmamıştır. Bütün servetini, İslâm için harcamış, kendisi sade bir hayatı tercih etmiş, güzel hasletlerle tanınmış ve iffetiyle şöhret bulmuştur. Hayatında hiç içki içmemiştir. O dönemde Mekke'nin ileri gelenlerinden olup Arapların nesep ve ehbâr ilimlerinde meşhur olmuştur.

Hz. Ebû Bekir, kumaş ve elbise ticaretiyle meşgul olurdu. Kendisi Müslüman olmakla kalmamış hayatı boyunca İslâm dâvetçiliği yapmıştır. Osman b. Affân, Zübeyr b. Avvâm, Abdurrahman b. Avf, Sa'd b. Ebî Vakkas ve Talha b. Ubeydullah gibi İslâm'ın yücelmesinde büyük emekleri bulunan öncül sahabenin birçoğu İslâm'ı onun dâvetiyle kabul etmişlerdir.

Rasûlullah birçok hususlarda onun görüşünü tercih ederdi. Umûmî ve husûsî olan önemli işlerde ashabıyla müşavere eden Hz. Peygamber (s.a.s.) bazı hususlarda özellikle Ebû Bekir'e danışırdı.⁴ Araplar ona bu yüzden "Peygamber'in veziri" derlerdi.

İslâmiyet'i Kabul Edişi

Hz. Ebû Bekir, Hira Dağından dönen Hz. Muhammed (s.a.v.) ile karşılaştığında, Rasûlullah (s.a.v.) ona, "Allah'ın elçisi" olduğunu söyleyip "Yaratan Rabbinin adıyla oku"⁵ diye başlayan âyetleri okur okumaz hemen ona, hiç tereddüt etmeden: "Allah'ın birliğine ve senin O'nun Rasûlü olduğuna iman ettim." demiştir. Hz. Hatice'den sonra Rasûlullah'a (s.a.v.) ilk iman eden de odur. Hz. Peygamber (s.a.v.) İslâm'ı tebliğinin ilk zamanlarında kiminle konuştuysa en azından bir tereddüt görmüş, ancak Ebû Bekir şeksiz ve tereddütsüz bir şekilde kabul etmiştir. Hatta Hz. Peygamber (s.a.v.), "Bütün insanların imanı bir kefeye, Ebû Bekir'in ki bir kefeye konsa, onun imanı ağır basardı." diyerek onun imanını övmüştür.

Ebû Bekir, hayatının sonuna kadar tüm varlığını İslâm'a adanmış, bütün hayırlı işlerde en başta gelmiştir. Mesela servetinin birçoğunu, müşriklerin işkencelerine maruz kalan ve eziyet gören köleleri satın alıp âzâd etmekte kullanmıştır. Bilâl, Habbab, Lübeyne, Ebû Fukayhe, Amir, Zinnire, Nahdiye, Ümmü Ubeyş bunlardan bazılarıdır.

Hz. Ebû Bekir, bir ara kendisi de Mescid-i Haram'da müşriklerin saldırısına uğramıştı. O, iman ettikten sonra İslâm'ı tebliğe gizli gizli devam ediyordu. Annesi, karısı Ümmü Ruman ve kızı Esmâ da iman etmiş, fakat oğulları Abdullah, Abdurrahman ve babası Ebû Kuhafe henüz iman etmemişlerdi. Her şeye rağmen Hz. Ebû Bekir, hircete kadar on üç yıl boyunca, Rasûlullahla beraber Mekke'de kalmaya devam etmişlerdi.⁶

Kur'ân-ı Kerîm'in Toplanması ve "Mushaf" Hâline Getirilmesi

Bilindiği gibi; Rasûlullah (s.a.v.) zamanında peyderpey inen vahiy, âyet âyet sahabenin ekserisi hatta büyük çoğunluğu tarafından ezberleniyordu. Fakat yazma ve âyetleri toplama "cem" işini yapanların sayısı yaklaşık olarak 4-7 yedi arası veya daha da fazla idi. Bu konuda kesin bir görüş olmamasına rağmen, söz konusu kâtip sahâbilerin, kesin olarak yaptıkları bir şey vardı ki o da; kendi ezberledikleri ve diğer sahabilerce ezberlenenleri,

3 İbn Hişâm, es-Sire, IV, 340-341; Taberî, Târih, III, 203.

4 İbn Haldun, Mukaddime, 206.

5 el-Alâk, 96/1.

6 İbn Hişâm, es-Sire, II, 485.

ceylan derilerine, beyaz taşlara, enli hurma dallarına yazıyor olmalarıydı. Ancak bu işi yapan sahabiler arasında bazılarının isimi daha fazla tebarüz etmişti. Bu sahabilerin adını şöyle sıralıyabiliriz: Zeyd b. Sabit, Muaz b. Cebel, Ubey b. Kab, Ebu Zeyd, Ebu'd-Derda, İbni Mes'ud, Ali ve Osman'dı. Aynı zamanda bunlara Kur'an-ı cem edenler de deniliyordu.⁷ Ancak, yukarıda da zikrettiğimiz gibi; Ashâbın çoğu, cem yapmasalar bile hâfız idiler.

Söz konusu Kur'an'ın cem olayının Rasulullah (s.a.v.)'den sonra gerçekleştiğini, Zeyd b. Sabit'in şu sözleri pekiştiriyor: "Rasulullah zamanında Kur'an dan hiçbir şey toplanmamıştır."⁸ Dolayısıyla Rasulullah zamanında çeşitli malzemeler üzerine yazılı olan âyetler ne tertiplenmiş ne de toplanarak "Mushaf" haline getirilmişti. Hepsi dağınık biçimde vahiy kâtiplerinin elinde mevcuttu.

Hiz. Ömer, bir ara bu durumdan rahatsız olmuş ve Kur'an hakkında endişeye kapılmış, Kur'an'ın cemi hususunu, Hiz. Ebu Bekir'e arz etmiş ise de Hiz. Ebu Bekir bu işe sıcak bakmamış ve "Hiz. Muhammed'in yapmadığı işi ben nasıl yaparım?"⁹ diyerek bu işten imtina ettiğini belirtmişti.

Ancak, Hiz. Ebu Bekir, Hiz. Muhammed (s.a.v.)'in vefatından sonra kendi halifeliği döneminde zekât vermeme nedeniyle meydana gelen irtidat olayları ve Müseylemetü'l-Kezzab vb. gibi yalancı peygamberlerle çıkan savaşlarda hafız Sahâbilerin şehit düşmesi üzerine, ister istemez endişelenmiş ve Hiz. Ömer'in teklifini kabul etmek zorunda kalmıştır. Aslında endişe edenler sâdece bu ikisi değil, tüm sahabe bu konuda büyük endişe içerisindeydiler. Fakat Hiz. Peygamber zamanında böyle bir işe teşebbüs edilmediği için, buna (Kur'an'ın cemi olayına) kimse cesaret edemiyordu, ta ki Hiz. Ömer bu fikri Hiz. Ebu Bekir'e dayatıncaya kadar. Haddizatında Kur'an'ın cemine sebep olan asıl olay da budur. Yani hafız sahabilerin şehit düşmesi olayıdır.

Yukarıda ki zikrettiğimiz olaylar ve sebeplerden dolayı, Hiz. Ebû Bekir, Zeyd b. Sâbit'in başkanlığında bir heyet oluşturarak, herkesin elindeki âyetleri getirmesini emretti. Getirilen âyetler, hemen alınmıyor, ancak şâhitlerle doğrulanıyor, kurrâ ile te'kid ediliyor ve ancak bundan sonra alınabiliyordu. Böylece bütün âyetler toplandı ve şimdiki elimizde bulunan mushafların anası olan "Mushaf" meydana getirildi. Bu Mushaf Hiz. Ebû Bekir'den Hiz. Ömer'e, ondan da kızı Hafsa'ya geçti ve Hiz. Osman zamanında bir rivayete göre 4 bir rivayete göre de 7 nüsha olarak çoğaltılıp bazı İslam ülkelerinin başkentlerine gönderildi.

Hiz. Ebu Bekir(r.a) kısa süren hilafeti döneminde, fikrî ve fiziksel açıdan çok büyük çabalar sarf ederek, Kur'an'a hiç kimsenin veremeyeceği en büyük hizmeti, onu cem ettirerek vermiştir. Böylelikle Kur'an hakkında hiç kimsenin en ufak bir endişesi kalmamıştır. Çünkü o zamanın koşullarına göre, Kur'an âyetleri cem edilirken insanoğlunun aklına doğan ve elden gelebilen her türlü çabalar sarf edilerek ve âzamî titizlik gösterilerek cem edilmiştir. Tabii ki bu çabaları ve âzamî titizliği gösterenlerin başında Hiz. Ebu Bekir gelmektedir. Allah kendisinden razı olsun-âmîn...

Vefâtı

Hilâfeti iki sene üç ay gibi çok kısa bir müddet süren Hiz. Ebû Bekir, Hicrî 13. yılda Cemâziyelâhir ayının başında hicretten sonra Medine'de yakalandığı hastalığının ortaya çıkması üzerine yatağa düşünce yerine Ömer'in namaz kıldırmasını istedi. Ashabla istişâre ederek Hiz. Ömer'i halifelğe uygun gördüğünü söyledi ve hilâfet ahitnamesini Hiz. Osman'a yazdırdı. Kendisinden sonra da Hiz. Ömer halife olarak Müslümanların başına geldi. Yakalandığı hastalığından kalkamayan Hiz. Ebu Bekir, çok sevdiği arkadaşı Rasûlullah gibi, altmış üç yaşında vefât etti. Vasiyeti gereği Rasûlullah'ın yanına defnedildi.

Allah her ikisine de rahmet eylesin. Âmin.

7 Sahihu'l-Buhari,vi,230; Üsdü'l-Ğabe,iv,216.

8 Suyutî, el-İtkân,l. 71; Cerrahoğlu İsmail,Tefsir Usulü,II. Baskı, 68-71.

9 Cerrahoğlu İsmail, Tefsir Usulü, 68.

Sözün Gücü

Aydın FERŞADOĞLU
Eğitimci

Güzel ahlâk en hayırlı dosttur.

(Hz. Ömer)

Hikmet, konuşma anında; şecaat, gazap anında bilinir.

(Hz. Osman)

**Câni geziyor dipdiri can vermede masum.
Suç başkasının da niçin başkası mahkûm?**

(M. Âkif Ersoy)

İnsan dünyada bir Hakk'tan, bir de haksız olmaktan korkmalıdır.

(A. Hamit Tarhan)

İlim öğrenilen değil, yaşanandır. Yaşanmayan ilim geçmeyen para gibidir.

(Cenap Şehabettin)

Öğretmenler İslam Birliği Başkanı İsmail Kenderi İle Röportaj

Hüseyin YAVUZ

Eğitimci

hyavuz1962@hotmail.com

Milli Şuur Dergisi: Ülkemize hoş geldiniz. Ülkemizde bulunma nedeninizi öğrenebilir miyiz?

İsmail Kenderi: Türkiye'ye Şuurlu Öğretmenler Derneği'nin davetlisi olarak geldim. Dernek yoğun bir program ile bize rehberlik etti. Kendilerine teşekkür ederim. Ankara, Konya ve İstanbul'da çeşitli görüşmeler, ziyaretler, konferans ve TV programlarına katıldık.

Milli Şuur dergisi: Hangi ülkedensiniz? Mesleğiniz nedir?

İsmail Kenderi: Kuveytliyim. Türkiye'deki adı ile Sosyal Bilgiler öğretmeniym. Kuveyt Öğretmenler Birliği Başkanlığını yıllarca sürdürdüm. Bu görevim nedeniyle oradaki görevimi bıraktım.

Milli Şuur Dergisi: Öğretmenler İslam Birliği'ni kurmak nereden aklınıza geldi, hedefi nedir?

İsmail Kenderi: 2007'de Berlin'de Uluslararası Eğitim Birliği Kongresi'nde ortaya çıktı. Biz oraya davetli olarak katılmıştık. Değişik ülkelerden gelen sendika veya dernekler fikirlerine ve ideolojilerine uygun olan kuruluşlar birbirlerine daha yakındı. Endonezya, Pakistan gibi İslam ülkelerinden gelen öğretmenlerle kendi aramızda toplantılar düzenledik. Orada bu fikir meydana geldi. Daha sonra aynı yıl İstanbul'da Kudüs günü kutlamasına geldiğimizde bu fikir iyice pekişti. Bunu yapmaya, karar verdik. İlk toplantı yeri olarak da, Kuveyt seçildi. 2008'de ilk toplantıyı gerçekleştirdik. Çeşitli ülkelerdeki öğretmen kuruluşlarını davet ettik. Hedefimiz; İslam dünyasındaki Müslümanların eğitimini iyileştirmek, sorunlarını çözmektir. Hedeflerimiz çok. Ancak bazılarını burada söylemek istiyorum. Üye kuruluşların mesleki ve sendikal haklarını savunmak. Ayrımcılığın tarafsızlığın ve

ırkçılığın her türlüsüne karşı verilecek mücadeleyi İslam'ın ortaya koyduğu temel ilkeler doğrultusunda yürütmek. Eğitim programlarının yapılmasında, İslam'ın üstün ve köklü bakış açısının dikkate alınmasını sağlamak. Üye kuruluşlar arasında karşılıklı yardımlaşmaya ve güvene dayalı ilişkiler kurmak. Eğitim alanında fikir birliğini sağlamak. Eğitim hizmetlerinde kalitenin artırılmasına çaba göstermek. Eğitim- Öğretim bakanlıkları arasındaki ilişkileri güçlendirmek.

Milli Şuur Dergisi: Üye kuruluşlarınızdan bahseder misiniz?

İsmail Kenderi: Birçok Müslüman devletlerdeki kuruluşlardan üyemiz var. Geçen sene kuruluşa ilişkin ilk toplantımıza, farklı devletlerden 13 sivil toplum kuruluşu temsilcisi katıldı. Kuveyt, Türkiye, Yemen, Endonezya, Sudan, Bahreyn, Birleşik Arap Emirlikleri, Moritanya, Suudi Arabistan, Pakistan, Sıralyon, Arnavutluk ve Senegal. Bunun dışında da çok üye kuruluş var. Ama ana tüzüğe imza atmadıkları için isimleri görünmüyor. Biz bunu genişletmek istiyoruz. Azerbaycan ve İsviçre'den geçtiğimiz günlerde yeni talep geldi. İnşallah bu birlik her geçen gün büyüyecek. Kuruluşumuzun merkezi ise Kuveyt'tir.

Milli Şuur Dergisi: Müslüman ülkelerdeki öğretmenlerin sivil toplum örgütlenmesi ne durumdadır?

İsmail Kenderi: Kuveyt'te 1962'den beri öğretmenlerin dernek olarak örgütlenmesi var. Sendika görevini yapıyor. Ben de onun başkanıydım. 40 yıldır öğretmenlerin haklarını savunduk. Önemli kazanımlar elde ettik. Körfez devletlerinden Kuveyt'te, Birleşik Arap Emirlikleri ve Bahreyn'de bu tür bir örgütlenme var. Ayrıca Ürdün'de bü-

tün meslek kuruluşlarının dernek veya sendikası var. Sadece öğretmenlerin yok maalesef. Suudi Arabistan'da yok. Birçok ülkede cemiyetler, vakıflar var. Ama çoğu müstakil değil. Devletlerin gözetiminde ve kontrolündedir. Bir sivil toplum örgütü

hüviyetinde değiller, yarı özerk, yarı resmiler. Bu şekilde, sendikalaşma modelleri var. Ama bu ülkelerin isimlerini maalesef veremeyeceğim. İstenilen düzeyde olmadıkları bir gerçek. İşte bizler bu ülkelerde gerekli çalışmaların yapılmasına önderlik yapmak istiyoruz.

Milli Şuur Dergisi: Müslüman ülkelerde öğretmenlerin sorunları nelerdir?

İsmail Kenderi: Bütün ülkelerdeki öğretmenlerin sorunları birbirine benziyor. Birincisi maddi problemler. Her öğretmen, maddi açıdan durumunun iyi olmasını ister. İkincisi, öğretmen yetiştirmede yaşanan sıkıntı. Üçüncüsü ise, öğretmenliğin saygın bir meslek haline getirilmesi. Buna dördüncüsü eklenebilir. Bu da Siyonizm'in tuzaklarını bilen bilinçli ve şuurlu eğitimcilerin güç birliği yaparak ihlâslı çalışma yapmalarına imkân verilmemesidir.

Milli Şuur Dergisi: Ülkenizden Ülkemiz nasıl görünüyor?

İsmail Kenderi: Maalesef bizler Osmanlı'yı ve Türkiye'yi batı kaynaklarından öğreniyoruz. Onların bize göstermek istediği kadar görüyoruz. Bunun için çok çalışmak gereklidir. Sizi ülkenizin kaynak eserlerinden tanımamız gereklidir. Kaynak eserlerin bizim dilde yayınlanması için birlikte çalışabiliriz.

Milli Şuur Dergisi: Müslüman bilim adamlarının az olması konusunda ne düşünüyorsunuz?

İsmail Kenderi: Bunun nedeni açıktır; Batılıların eğitim sorununu ilk sıraya almaları ve bilimsel araştırmalar için ortam hazırlamaları ama İslam ülkelerinde bunun tam tersinin yapılmasıdır. İslam ülkelerinin çoğunda araştırma kuruluşları, enstitüler yok. Ama tarihimizde Müslüman bilim adamlarının adları unutturulmuştur. Müslüman ülkelerde tarihe yön vermiş, Müslüman bilim adamlarına eğitimde gerekli yer verilmemektedir. Dünya ça-

pında başarılı olan üniversiteler içinde ilk 500'de, İslam ülkelerinden sadece bir tane üniversite var. Ama küçük olmasına rağmen İsrail'de 5 tane üniversite var. İslam ülkeleri, maalesef eğitime yeterince bütçe ayırmıyor. Bütçesinin yüzde 50'sini silahlanmaya ayırıyor. Arap ülkelerindeki çocuklar, eğitim için batı ülkelerine gitmek zorunda kalıyorlar maalesef.

Milli Şuur Dergisi: Bu gezinizde edindiğiniz intibayı paylaşabilir misiniz?

İsmail Kenderi: Geçmişte olduğu gibi Türkiye'ye çok ihtiyaç var. Müslüman ülkelere liderlik etmesi için ihtiyacımız var. Burada, Memur-Sen'i, birçok özel okulları, dershaneleri, eğitim kuruluşlarını ziyaret ettim. Gördüğüm birçok ülkeden çok çok gelişmiş. Örnek alabileceğimiz güzellikler var. Bunları diğer Müslüman ülkelerle paylaşmamız gereklidir. İşte kuruluşumuzun gereği de budur.

Milli Şuur Dergisi: ÖĞDER ile çalışmalarınız hangi boyuttadır?

İsmail Kenderi: ÖĞDER ile irtibata geçmemiz İstanbul'daki Kudüs gecesi programında oldu. Orada kendilerini Kuveyt'e davet ettik. Sağ olsunlar, Kuveyt'e geldiler. Yardımlaşmamız ve iletişimi-miz şu anda çok iyi. Ama daha da iyi olmasını istiyoruz. Bu işi hep birlikte yürütmek istiyoruz. Çünkü bu işi, tek bir kişi ve devlet yapamaz. Ama diğerleri de yardım ederse, hep birlikte bu çalışmaları daha iyi bir seviyeye getirebiliriz. Şuurlu Öğretmenler Derneği'nin çalışmalarını yakinen görme imkânım oldu. Kuruluşumuza çok katkı sağlayacağına inanıyorum.

Milli Şuur Dergisi: Ekleme istediğiniz birşey var mı?

İsmail Kenderi: Bizi kabul ederek yeni dünya gerçeklerine duyarlı olmamız konusunda uyarın Sayın Prof.Dr. Necmettin Erbakan Hocam'a, Konuşmacı olarak davet eden kuruluşlara, KONTV'ye, yoğun bir gündemle en güzel şekilde konuk eden, rehberlik yapan ÖĞDER Genel Başkanı İsmail Akkırız Bey'e ve ekibine, tercümanlık yapan Dr. Nuh Savaş ve Ahmet Beye, Konya İl Başkanı Kasım Bey'e ve tüm yetkililere teşekkürlerimi bildiririm.

Bütün İslam ülkelerindeki problemler aynı, sıkıntılar birbirine benziyor. Bilinçli olarak bu hale getirildiğimize inanıyorum. Gafletten uyana-rak birlik içinde olmamız gereklidir. Ne zaman dinimize dönersek, o zaman çözeriz. İman ve ilimle ilerleyeceğiz. Size ümitsiz ve kara bir tablo çizdik. Ama inşallah çalışıp, gayret edeceğiz ve sonucu da Allah'tan bekleyeceğiz. Ümitsizliğe asla düşmeyeceğiz. Sabırla ve azimle çalışmaya devam edeceğiz.

Milli Şuur Dergisi: Teşekkür ederim.

İsmail Kenderi: Ben teşekkür ederim.

Sokaklarımızın

Dünü, Bugünü ve Sanata Etkisi

Muharrem ÇELİK
Eğitimci - Ressam

Kimi zaman hüzün kimi zaman mutluluk kimi zaman da tarihe tanıklık eder geçmiş günümüze taşır. Yoksula bağrında iş verir evsize ev olur. Bazen bir kahramanın ya da sanatçının, şairin, siyasetçinin ismiyle yıldızlı harflerle yazılır. Beyinlere her zaman işaretler bırakır sokaklar.

Sokaklar şaire ilham kaynağı, ressama fotoğraf, sanatçısına zengin görsel malzeme, sinema sanatçısına mekân, Anadolu'nun renkli ve coşkulu düşünlerine ev sahipliği yapmaktan geri durmaz. Gündüzleri hayatı ve yaşamı canlandıran sokak, geceleri yalnızlık ve korkuyu içinde barındırır ruhlara ölüm hissini verir. Bazen bir sarhoşun sözleri yankılanır bazen bekar bir gencin arkadaşı ve sırdaşı olur. Ummadığın bir anda aydın kişilere ufuk olur. Keza Üstat Necip Fazıl Kısakürek de sokaklardan esinlenerek duygularını "Kaldırımlar" şiiriyle aktarmaktadır;

Sokaktayım kimsesiz bir sokak ortasında;
Yürüyorum, arkama bakmadan yürüyorum.
Yolumun karanlığa saplanan noktasında,
Sanki beni bekleyen bir hayâl görüyorum.

Sokaklar geçmişti sırtında taşır. Nesillere emanet etmek için mimarının inceliklerini taş süslemeleri kapı resimleri ve kabartmalarla tarihe belgelik eder. Bazen de kendi kaderine terk edilir, ilgi ve dikkat ister. Geçmişe özlem duyurur. İmece usulyle dibeklerde dövülen buğday tokmaklarıyla

halkımızın birlik ve beraberliğinin anılarını taşır. Edebiyatımıza güzel bir katkı sağlar. Gençlerin tokmak sallarken yanık ve içtenlikle dile getirdiği anonim halk edebiyatımızın ürünlerinden bir türkü veya maniye kaynaklık eder. Hele sokaklarda çatışmalar sonucu ölen kişinin ardından yakılan ağıtlar sokak taşlarını bile hüznülmendirmektedir.

Halen sokaklar önemini korumaktadır. Kimi zaman bir eylemin toplandığı bir merkez kimi zamanda bir konser için de sahne, resim sergilerine galeri olmaktadır. Satıcılar değişik ses tonlarıyla sokaklara ayrı bir hava katmaktadır. Günümüzde sokaklar denince sokak çocukları akla gelir. Bali çekenler, tinerciler, eroin ve madde bağımlıları sokakın temsilcileri olmuştur adeta. Bu arada sokak kabadayıları, sokak (mahalle) muhtarları, sokak taksicileri geri planda kaldı. Hele kedi ve köpekler anılmaz oldular. Evsizler, deliler ise parklara taşındılar. Sokaklar işlev değiştirdi. Gündüzleri küçük yürekler yaşama inat küçük bedenleriyle yaşam sermayesi oldular. Minik eller kalem yerine fırça, simit ya da tatlı tepsilerini onurla taşıdılar. Fırsatçılar ve siyasetçiler bu fırsattan istifade etmekten geri durmadılar. Trajik ve duygu yüklü kliplerle Anadolu'nun saf ve temiz duygularını kullandılar. Klip satışları ve izlenimlerinde rekor kırdılar.

Oysa Anadolu'da sokaklar denince akıllara bilgi, kültür, tarih ve kahramanlar gelirdi. Sirkeci, Eminönü sokaklarını bilmeyenimiz yoktur. Anadolu'nun

birçok ilinde kahramanların ve sanatçı aydınların isimlerini yaşatan sokaklar mevcuttur.

Yerel seçimlerde adayların en çok oy primi yaptığı konulardan biri de sokak konularıdır. Kesme taşlarla dizilen zeminler restore edilen duvar bedenleri halkın takdirini almıştır. Yaptıran kişinin de halk arasında değerini arttırmıştır. Kişinin değerlerine bağlı olduğunu somutlaştırmıştır.

Batılılaşma sürecince can çekişen sokaklarımız hunharca katledilmiştir. İnadına yaşam sürdürenler ise turizm mekânı olmuştur. Anadolu Medeniyeti'nin zenginliğini ve köklülüğünü kuvvetlendirmiştir. Hele kadim şehirlerimizin insan ruhuna verdiği haz hiçbir Avrupa kentinin sokak-

larında görülmemektedir. Batı taklitçiliğinin sokaklardaki etkileri ise ruhları sıkımıştır. Eskişehir'deki Reşadiye Camii önündeki sokak, heykellerle donatıp özünden uzaklaştırılmıştır.

Oysa Anadolu'nun kerpiç, kesme taş, tuğla, ahşap malzemelerle inşa edilen tonozlar, çeşmeler anıtsal sütunlar gözlere hoş bir görünüm verirken ruhlara da adeta güzel bir esinti bırakıyor.

Bu durumda toplum olarak sokaklarımıza sahip çıkmamız gerekir. Medeniyetimizi sahiplenmek, sokaklarımızı tiyatro, gösteri merkezi ve Ramazan etkinliklerinin yapıldığı alanlar haline getirmek, en önemlisi banklarla okuma mekânlarına çevirmek durumundayız.

Tıbb-ı Nebevi Nedir?

Dr. Mehmet SILAY

Üroloji Uzmanı

silaymehmet@hotmail.com

Tıbb-ı Nebevi, diğer anlamıyla Peygamber tıbbı veya Peygamberi Tıp...

Peygamber Efendimizin insan sağlığıyla ilgili tavsiyeleri, görüşleri ve uygulamalarına "Tıbb-ı Nebevi" diyoruz. Peygamberimiz günlük hayatın içinde, sohbet toplantılarında ashabını, ailesini ve arkadaşlarını uyarıyor, aydınlatıyor ve bilgilendiriyordu.

İslam, insan denilen varlığı kainatın merkezine yerleştirir. Ona yaratılmışların en şerefli "Eşref-i Mahlukat" diyerek konumlandırır. Ahsen-i takvim" der. İnsanın yararına kurallar, kaideler getirir.

Bir hadis-i şeriflerinde Peygamber Efendimiz bütün Müslümanları gayrete ve sağlıklı olmaya teşvik ederek buyuruyor: "İnsanların en hayırlısı insanlara faydalı olanlardır. Allah'a en sevimli olanlar az yiyenler ve vücutta hafif olanlardır. Peygamberden sonra ümmete arız olacak ilk bela çok yemek ve tokluktur. Mide hastalıklarının evidir, perhiz-diyet onun ilacıdır. Oruç tutun, sağlık bulursunuz. (Suumu Tasihhu!)"

Büyük tabip Biruni ve çağdaşı İbni Sina 10. yüzyılda yazdıkları tıp kitaplarına daima Tıbb-ı Nebevi'den alıntılarla başladılar. Orta çağ boyunca Bağdat, İsfahan, Gazne ve Kurtuba'da açılan medrese ve hastanelerle şöhretli birer sağlık merkezi haline geldi.

Mutlu bir hayat fitratla örtüşen doğal disiplinle mümkün olabilir. İnanç sistemimizin evrensel boyutu içinde, insanın ruh ve beden sağlığına zarar veren gıda ve beslenme tarzı, söz ve davranış (muamelat) ve kötü alışkanlıklar haram (yasak) veya kerih (kötü ve çirkin) kabul edilmiştir.

Merkez sinir sistemini ve beş duyumuzla birlikte, dolaşım ve sindirim sistemine zarar veren, kullanıldığı zaman sendromlara veya ölümcül hastalıklara sebep olan başta alkol, esrar ve eroin benzeri uyuşturucular haram kılınmıştır. Dünyanın değişik coğrafyalarından Hindistan, Yemen ve Umman'da ağızda çiğnenen Pan ve Nisvar, dumanı ciğerlere çekilen tütsüler ve sigara öncelikle mekruh kabul edilmiş, hatta hiçbir tıbbi yararı olmayan tütünün bazı âlimlerce haram olduğu vurgulanmıştır.

Yapılan tavsiyelerin öncelikle koruyucu hekimlik, hijyen, çevre sağlığı veya geleneksel tedavi yöntemleriyle ilgilidir.

Tıbb-ı Nebevi’de muaşeret, pedagoji, psikoterapi ve estetik ayrı bir başlık altında değerlendirilebilir.

Dünyevi hayatımızın her yönünü kapsayan, kurtuluşumuzun ve ahiret saadetimizin kaynağı olan Kur’an-ı Kerim bir tıp kitabı değildir. Peygamber Efendimiz de bir doktor değildir. Vahiy kültürüyle yoğrulan ve örtüşen güzel ahlakı ve hayatıyla, onun diğer ismi “Yürüyen Kur’an” olan Hz. Peygamber daima vahyin kontrolündedir.

Tıbb-ı Nebevi kapsamı içinde okuduğumuz hadisler ya Kur’an’dan alınan ilhama ya da bölgede asırlardır uygulanıp iyi sonuçlar alınan tıbbi tecrübelerle dayanmaktadır. Sağlık konusundaki tavsiyelerinin çoğu vahyi ilahi değil, tecrübe birikimlerinin yerine göre yansımalarıdır. Hastaya umut aşılayan ve yeniden hayata bağlayan hadisler. Çoğu halk nazarında imkânsız umuda ve imana dönüştüren tespitlerdir.

“ Her hastalığın mutlaka bir çaresi vardır. İhtiyarlığın dermansızlığı hariç.”

“ Sağlık cennet nimetlerindendir.”

“ Sağlıklı Müslüman, hasta Müslümandan daha hayırlıdır.”

“ Sağlık, takva ile birlikte bütün dünyevi zenginliklerden daha üstündür.”

Peygamber Efendimiz, hastaların dertlerine çare aramasını, tedaviye yönelmesini ve sabretmesini tavsiye etmiş. Hastalık mü’minler için bir sabır sınavı ve şükür vesilesidir. İslam terminolojisinde sabır direniştir, miskin miskin oturup beklemek değil.

En küçük rahatsızlıklarımızdan en büyük sıkıntılarımıza kadar hepsi de indallahta “Keffaretuzzünub (günahlara kefarete)” yerine geçiyor. Kusurlarımız ilahi affa dönüşüyor.

Tıbb-ı Nebevi’nin tıp tarihi içinde özel bir yeri ve değeri vardır. Asırlardır gelişen tıp teknolojisi, yeni tedavi yöntemleri ve bilimsel atılımlar insanlığın hizmetine girmiştir.

Bugün dünyada sağlık sektörü uluslararası endüstri haline gelmiştir. Halkımızın dilinde güzel bir vurgu: “Her işin başı sağlık.” Sağlığımız için en son yöntemlerden yararlanmak Onun sünnetidir.

Hastayı ziyaretle gönlünü şad etmek teşvik ediliyor.

Bir hastaya geçmiş olsun ziyaretine giden Peygamberimiz, hastanın ağrı ve sıkıntılarının ilerlediğini görmüş ve yakınlarını uyararak

“ Bu hasta için hekim getirin!” demiştir.

Hasta sahibi hayretle :

“ Ya Resulallah sen de mi tabip getirin diyorsun?”

Peygamber Efendimiz:

“ Evet, Allah devası olmayan bir hastalık vermemiştir!”

Arabistan’ın ortasında ve Mekke şehrinde dünyanın en az su kullanan topluluğunu İslam inancının gerektirdiği telkin ve tebliğlerle dünyanın en çok su kullanan halkı haline getirmiştir. Vücut sağlığının ağız bakımıyla başladığını anlatıp, her kese dişlerini fırçalamasını tavsiye etmiştir. Hijyenden habersiz olan bir gurubun, şadırvanda abdest almadan önce ipe bağlı aynı misvak ile herkesin sırayla dişlerini fırçaladığını görünce onları yeniden uyarmış ve eğiterek hatalarını düzeltmiş herkesin ancak kendi özel misvakıyla dişlerini fırçalamasını sağlamıştır.

Kötü huy ve alışkanlıklar nefisleri sıkıntıya düşürür.

Karamsar insan kendini hasta eder.

Uzun ve olaylı yolculuklar, insan ilişkilerinde gelişen gerginlikler, stres ve sıkıntıların sebebini teşkil eder. Oysa organik hastalıklarımızın kökünde genelde asabi gerginlikler yatar. Peygamber Efendimiz her şartta ve daima ümitvar, olumlu ve pozitif olmamızı tavsiye etmiştir.

İbn Haldun ve Tarih Şuuru

Prof. Dr. H. Ahmet ÖZDEMİR

Selçuk Ü. Öğretim Görevlisi

haozdemir@hotmail.com

“Günümüz,
geçmişe
suyun suya
benzemesinden
daha çok
benzer.”

İbn Haldun

Klasik tanımıyla tarih, geçmiş zamanlarda yaşayan insan topluluklarının her türlü faaliyetlerini yer ve zaman bildirerek sebep sonuç ilişkisi içinde ele alıp inceleyen ve anlatan bilim dalıdır. Tarihin kavranmasında yer ve zamanın belirtilmesinin olayın gerçekliği açısından önemli olduğu açıktır. Olayın geçtiği yerle meydana geldiği zaman dili mi o olayın sebep ve sonuçlarını belirlememizde gereklidir. Çünkü olayın geçtiği yerin iklimi, yaşam şartları, madenleri, nüfusu, toplumsal değerleri olayın meydana geliş sebeplerini oluşturabilir. Olayın oluşumunda yer kadar zaman da önemlidir elbette. Zira olaylar bir zincirin halkaları gibi birbirine bağlıdır. Her olay kendisinden önceki olayın sonucu, kendisinden sonraki olayın sebebidir. Önceki olayı bilmezsek, sonrakini kavrayamayız.

Peki, tarih niye incelenir ve öğretilir? Tarihi incelemekten maksat nedir? İbn Haldun¹ tarihin çok cazip bir dal olduğunu belirterek bu ilim için sefere çıktığına, binekler hazırlandığına, yolculuk için kafileler düzenlendiğine değinir. Sıradan kişiler ve gafil kimseler bile bu ilmi öğrenmeğe heveslenirler. Hükümdarlar ve ileri gelen zevat ise bu konuda yarışır. Tarihi anlamak için âlimlerle cahiller birbirine girerler. Zira tarih, zahir itibarıyla eski zamanlardan, devletlerden ve önceki çağlarda meydana gelen vakalardan haber vermektedir. Örneklendirme amacıyla kullanıldığı gibi toplantı yerlerinde halkın biriktiği zamanlarda can sıkıntısını giderip hoşça vakit geçirmeye de yarar. Tarih, tabiatın ve halkın durumunu, bunların hallerinin nasıl değiştiğini, dünyada kurulan devletlerin sınırlarının ve hâkimiyet alanlarının nasıl geliştiğini, insanların yeryüzünü nasıl imar edip bayındır hale getirdiklerini bize bildirir.

İbn Haldun'a göre tarihin bir dış yüzü (zahir), bir de iç yüzü (batın) vardır. Önemli olan ikincisidir. Zahir itibarıyla tarih birtakım devletlere ve milletlere ait hadiselerin ve haberlerin birbiriyle irtibatı ve münasebeti gösterilmeksizin nakil ve hikâye edilmesinden, kıssaya dönüştürülmesinden ibarettir. Bu manadaki tarih, insanlığın geçmişini eksik tanıtır, sadece umumi bir şekilde ders ve ibret alınmasının ötesinde bir fayda temin etmez.

Ona göre hakiki tarih bir nazar ve tahkiktir. Yani meydana gelen olayların sebep ve sonuçlarını ortaya koymaktır. Bunun ince ilkeleri vardır. Olayların keyfiyetini bilmek, sebeplerini derinlemesine incelemek gerekir. Esas ve asıl hikmet budur. Tarihçi, sosyal ve siyasal olayların dışındaki evrensel ve doğal oluşumları da ele almalıdır. Belki de İslam geleneği içinde yetişen tarihçileri materyalist tarihçilerden ayıran en belirgin özelliklerden birisi işte budur. Öyle olduğu içindir ki İslam Tarihçileri eserlerini yaratılışla başlatmışlardır.

Tarihi ve sosyal olayların dış yüzü, bize birbirinden bağımsız vakalar halinde görünür. Fakat iç yüzüne bakıldığında her bir vakanın yekdiğeriyle bağlantılı olduğu, bir takım ortak esaslara uygun biçimde cereyan ettiği çıkacaktır. Öyleyse tarihi olaylar, derinliklerde yatan gayet ince birtakım kanun ve kaidelere uygun biçimde oluşmaktadırlar. Bu açıdan bakıldığında günümüz geçmişe, geçmiş de günümüze benzer. Yarın da hiç kuşkusuz bugün ve dün gibi olacaktır. Kurallar değişmemektedir veya kurallardaki değişim olaylardaki değişimin aksine çok yavaş işlemektedir. Tarihi inceleyip hadiseler arasındaki illiyet bağına tespit edenler dünü inceleyerek günü düzenleyebilir, yarını şekillendirebilirler. Zira tarihi hadiseler de tesadüfîlik, rastgelelik ve keyfilik yoktur. Her şey belli ve sabit bir nizam dâhilinde gelişmektedir. Düzeni ve kuralları bir koyan vardır ve bu Allah'tır.

O halde toplum ve insanlar sadece kendilerine biçilen rolü oynayan birer aktörden mi ibarettirler?² Kesinlikle hayır. Burada ifade edilmek istenen şey, oyunu kuralına göre oynayanın kazanacağı ilkesidir.³ Günümüzde meydana gelen bir vaka, hiçbir şekilde bağlı olduğu geçmişe ait sosyal olaylardan soyutlanamaz, ayrı düşünülemez. Sebebi bilmeden sonucunu, illeti bilmeden malulünü bilmek imkânsız olduğu gibi; tarihi, maziye, geçmiş, eskiyi bilmeden günümüz toplumunu, ânu, yeniyi bilmek de mümkün değildir. Hattâ tam burada bir adım daha atılabilir. Yegâne baki olan Allah'ın zatı olduğuna göre muhtemelen kurallar da değişebilir.

İbn Haldun, geçmiş dönemde yazılan tarihi eserlerdeki rivayetlerin de iyi incelenmesi gerektiği kanaatindeydi. Ona göre bir rivayeti nasıl işitildiyse öylece aktarmak; sebeplerine inmeden, tashih ve tahkikte bulunmadan nakletmek çok büyük bir yanlışlıktır. Bu tür davranışlar, insandaki

köklü ve irsi taklit sebebiyledir. Nakillerdeki çürükleri ayıklamak ve neye itibar edileceğine karar vermek, bizzat tenkitçinin kendisine kalmıştır.

İslam Tarihçileri geleneksel olarak önce umumi tarihler yazdılar. İslam'dan önceki devirleri de eserlerine kaydettiler. Fakat bir süre sonra mukayyet ve sınırlı bir tarihçilik anlayışı geliştirdi ki bu bir tekâmüldür. Tarihçiler artık sadece yaşadıkları çağda olup bitenleri konu edinmekle yetinmeye başladılar. Alan daraltmalı bu eserlerde daha geniş ve muhtevalı bir içerik ortaya konulmuştur.

Ardından gelen tarihçiler taklit bataklığına saplandılar. Olaylar arasındaki bütünlüğü koruyamadılar, bağlantıyı kuramadılar. Şartları ve ortamı dikkate almayan aktarımlarda bulundular. Söz konusu taklitçiler, eskiyi aktararak durdular. Tahlil ve tenkit süzgecinden yoksun bir tarihçilik yapmaya başladılar. Bu kıt tarihçilik anlayışının ürünü olan eserlerde herhangi bir devletle ilgili haberler sı-

rayla nakledilir. Fakat devletin başlangıçtaki hali, bayrağını yükselten, hâkimiyetinin delilini ortaya koyan sebepler üzerinde fikir yürütülmez. Hele duraklamasına, gerilemesine, çökmesine ve tarih sahnesinden çekilmesine sebep olan hususlara hiç değinilmez. Dolayısıyla böylesi tarihi eserleri okuyanlar ne yazık ki devletlerin niye, nasıl kurulduğunu, ne gibi aşamalardan geçtiğini merak etmelerine rağmen hiçbir şey öğrenmiş olmazlar.

Derken yeni bir tarihçi nesli geldi. Bunlar kitapları aşırı derecede kısa ve özet halinde yazdılar. Şehirlerin ve hükümdarların sadece adını anmakla yetindiler. Ne neseplerine ne ilgili haberlere yer verdiler. İsimlerin üzerine hükümdarlık süresini "tozdan harflerle" yazdılar. Tarihin sağladığı faydaları yok ettikleri, tarihçilerin malum usul ve geleneklerini bozdukları için söz konusu tarihçilerin ne sabit oldukları görüşlerine ne de değiştirdikleri kanaatlerine itibar edilmez.

İbn Haldun, her üç tarih yazım ekolünü, ekol mensubu tarihçileri ve eserlerini incelemiş sonra da insanların gözünü açmaya ve gaflet uykusundan uyandırmaya çalışmıştır. Ardından kendi anlayışı çerçevesinde yeni bir tarihi eser meydana getirmek niyetiyle yola koyulmuştur. O, eserini takdim ederken tarih yazıcılık anlayışının ipuçlarını da vermiş olmaktadır:

"Yetişen ve ortaya çıkan nesillerin hallerini örten perdeyi kaldırdım. Haber ve ibretle (rivayet ve incele) ilgili hususları bu eserde bölüm bölüm taksim ve tafsil ettim. Bu eserde⁴, devletlerin ve ümrânın⁵ evveliyetine ait illetleri ve sebepleri ortaya koydum."

"Eserime her yönden intizam verdim. Fazlalıklardan ayıkladım. Âlimlerin ve aydınların anlayışına yaklaştırdım. Kitabı tertip edip bölümlere ayırırken alışılmışın dışında garip bir usul takip ettim. Çeşitli cihetler arasından bu acayip ve görülmemiş bir usul olarak icat ettim. Bu eserde ümrânın ve medenileşmenin (temeddün) hallerini izah ettim. Zati arizalardan olmak üzere insan topluluklarına arız olan hususları açıkladım. Bu açıklamalar olan bitenlerin illetlerine ve sebeplerini kavramaya katkı sağlayacaktır. Devlet sahiplerinin ve hükümdarların devlete açılan kapıdan nasıl girdiklerini tarif edecektir. Bu sayede taklitten uzaklaşacak, önceki ve sonraki nesillerin, çağların ve hadiselerin durumlarına vakıf olunacaktır."

"Eseri yazarken az, öz ve kısa tutma yolunu benimsedim. Zor anlaşılan ifadeyi değil, kolay kavranan üslupla meramı anlatmayı tercih ettim. Umumi olan sebep ve illetler kapısından, hususi olan haber ve hadiseler geçtim. Böylece eserim yaratılıştan bu yana geçen zamandaki haber ve

vakaları tamamıyla ihtiva etti. Ayrıca elde edilmesi güç olan bir takım zor hikmetleri de kolaylaştırmış ve istifadeye sunmuş oldu."

"Kavimlerin ve devletlerin (hanedanlıklar) başlangıç halleri, eski milletlerin aynı çağda yaşamış olmaları, geçmiş zamanda ve milletlerde görülen değişiklik ve tasarruf sebepleri hakkında söylenemedik söz bırakmadım. Umrana arız olan devlet millet, şehir göçebe hayatı, izzet zillet, çoğalma azalma, ilim sanat, kazanma kaybetme, kar zarar, değişken yaygın haller, bedevilik hadarilik, olanlar olması beklenenler gibi hal ve vaziyetlerin hepsini bu eserde genişçe anlattım, delilini ve illetlerini izah ettim. Garip ilimlere, orijinal bilgilere, yakın ama üzeri perde ile örtülü hikmetlere yer verdiğim için kitabım benzerleri arasında tek ve eşsiz bir şekilde ortaya çıktı."

"Ben bu ilmin devasını ve esasını tam olarak ortaya koydum. Basiret gözü ile görmek isteyenler için bu sahanın meşalesini yakarak etrafı aydınlattım. Bu ilmin ışığını gayet parlak hale getirdim. İlimler arasındaki yolunu ve usulünü izah ettim. Bilgi fezasındaki bölgesini genişlettim. Sahasını tespit ettim."

"Hâlbuki eksigimi adamakıllı biliyor, bu gibi konularda başarıdan aciz olduğumu da biliyorum. Yetkili zevatın, engin ve geniş bilgilere sahip olan şahısların eserime rıza ve hoşgörüyle değil, tenkit gözüyle bakmalarını bekliyorum. Rastladıkları aksaklıkları ıslaha girişerek beni mazur görmelerini diliyorum."

Dipnot

1. Ebû Zeyd Velîyyüddîn Abdurrahmân b. Muhammed İbn Haldûn (808/1406). XIV. yüzyılın büyük İslam Tarihçisidir. Doğu'da ve Batı'da ilk tarih filozofu, hatta bazen sosyolojinin habercisi olarak tanınmıştır. Fırtınalı hayatını Umumi tarihine ek olarak yazdığı kısımdan öğrenmek mümkündür. En önemli eseri *Mukaddime*'dir. Bu eserde kendisini modern tarih filozoflarına ve sosyologlara yaklaştıran bir tarih kuramı yapmıştır. Hayatı ile ilgili kısımlar Türkçe'ye tercüme edilmiştir. Bk. İbn Haldun, *Bilim İle Siyaset Arasında Hatıralar= et-Ta'rif bi-İbn Haldun ve Rihletuhu Garben ve Şarken*, (çev. Vecdi Akyüz), İstanbul 2004. *Mukaddime* adlı eseri ise Türkçe'ye çeşitli defalar tercüme edilmiştir.
2. Şüphesiz böyle bir düşünce "kaderci tarih anlayışı" olarak nitelendirilebilir. Bu anlayışın İslam dininin ruhuna aykırı olduğu açıktır.
3. Geçmiş çağlarda Müslüman Dünya'nın ileri ve üstün; günümüzde ise Müslümanlar dışındaki dünyanın ileri ve üstün olması gibi. Bu durum yine eski haline irca edilebilir.
4. Ebû Zeyd Velîyyüddîn Abdurrahmân b. Muhammed İbn Haldûn (808/1406), *Târîhu İbn Haldûn, Kitâbü'l-İber ve divânü'l-mübtede'i ve'l-haber fi eyyami'l-Arab ve'l-Acem ve'l-Berber ve men âsarahüm min zevi's-sultânî'l-ekber*, thk. Halîl Şehhâde-Süheyl Zekkâr, I-VIII, Beyrut 1981
5. İbn Haldun'un sözlük anlamı dışında kavramsal bir çerçeveye büründürdüğü umran teriminden neyi kastettiği ayrı bir konudur.

Fen ve Teknoloji Eğitimi

Mustafa ALKAN
Eğitimci

Teknolojik gelişmelerin yaşamımızın her alanı kuşattığı günümüz toplumunda, fen ve teknoloji eğitiminin önemi gün geçtikçe artmaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı ve Talim Terbiye Kurulu işbirliği ile Fen Bilgisi dersi öğretim programı çağın gerekleri ve değişime duyulan ihtiyaçtan dolayı 2004 yılında yapılandırmacı (constructivist) yaklaşım dikkate alınarak yeniden geliştirilmiştir.

Fen ve Teknoloji eğitimi ile bilgiyi ezberleyen değil bilgiye ulaşabilen ve ulaştığı bilgiyi gereken durumlarda kullanabilen, fenin teknoloji ve toplumla etkileşiminin farkında olan bireyler yetiştirmesini sağlamaktır.

Fen ve teknoloji dersi öğretim programının temel vizyonu; bireysel farklılıkları ne olursa olsun bütün öğrencilerin fen ve teknoloji okuryazarı olarak yetişmesidir.

Fen ve Teknoloji okuryazarlığı **“bireylerin fen ve teknolojiyi kendi toplumlarının yaşam ve kültürüyle ilişkilendirmelerini ve fen kavramlarını, süreç becerilerini, tutumları ve değerleri anlama ve uygulamalarını”** amaçlamaktadır.

Bunun yanında fen ve teknoloji okuryazarlığı öğrencilerin; araştırma-sorgulama, eleştirel düşünme, problem çözme ve karar verme becerileri ile yaşam boyu öğrenen bireyler olmalarını sağlamaktadır.

Fen dersinin amacı: Fen-teknoloji-toplum-çevre arasındaki etkileşimi anlamak, bilimsel süreç ve ilkeleri benimsemek, bilmeye ve anlamaya istekli olmak, sorgulamak, değer vermek, sorumluluk taşımak, bilinçli kararlar vermek, mantıksal düşünmek, eylemlerin sonucunu düşünmek ve bilimsel değerlere sahip çıkmak olarak sıralanabilir.

Diğer öğretim programları ile karşılaştırıldığında öğrenci merkezli yaklaşımlar ve yapılandırmacı felsefe dikkate alınarak geliştirilen ilköğretim Fen ve Teknoloji Dersi öğretim programı şu temel anlayışları benimsemektedir:

1. Az bilgi özdür
2. Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı
3. Fen ve teknoloji okur-yazarlığı
4. Yeni ve alternatif değerlendirme yaklaşımları
5. Öğrencilerin fiziksel ve zihinsel gelişim seviyeleri
6. Sarmallık ilkesi
7. Diğer derslerin programlarıyla paralelliği ve bütünlüğü

Fen ve Teknoloji dersi yeni bilgiler keşfetmeye açık olmalıdır. Derslerin görsel öğeler ile desteklenmesi daha eğlenceli ve kalıcı bilgiler sağlamaktadır. Bilginin hazır olarak sunulması durumunda öğrenciler, bilgiyi elde etme sürecini yoğun, yorucu, ağır, sıkıcı ve zevksiz gibi sıfatlarla tanımlamaktadırlar.

Geçmişte ödev ağırlıklı işlenen fen bilgisi dersleri öğrencilerin kendi üzerlerindeki iş yükünü çok artırmaktaydı. Buna paralel olarak konuların çok detaylı işlenmesi, konuların ezberletilmesi ve araştırma yapılmaması, hedeften öğrenciyi uzaklaştırmaktaydı. Diğer yandan yeni programla, öğretmenlerin rehberliğinde derslerin çok eğlenceli geçmesi sağlanmakta, bilgiye öğrenci her zaman kendi ulaşmaktadır.

Bilgiye ulaşma ve elde etme sürecinde aktif olarak rol alan öğrenciler, kendi bilgilerini yapı-

rak, yaşayarak, uygulayarak, deney yaparak, gözlemleyerek, araştırma yaparak, soru sorarak, canlandırma, oyun, sunum yapma gibi kendilerini aktif kılan öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanıldığı öğrenciler; deney, çeşitli uygulamalar ve gözlemler yaparak kendi bilgilerini yapılandırmaya çalışmaktadırlar.

Programın birçok olumlu tarafının olmasına rağmen uygulamada karşılaşılan bazı sorunlar vardır:

- Yeni programın etkili bir şekilde uygulanabilmesi için alt yapı ve materyal eksikliklerinin olmaması, yeterli kaynak malzemenin öğretmenlere sağlanmış olması, düzenli ve devam eden bir hizmet içi programlarının düzenleniyor olması; deney, araştırma ve değerlendirme süreci için ayrılan sürenin yeterli olması gerekmektedir.
- Öğretmenlerin diğer zümre öğretmenleri ile iş birliği içinde olmaları teşvik edilmelidir. Fen ve matematik derslerinin uygun üniteleri eş zamanlı anlatılmalıdır.
- Öğrencilerin kendi bilgilerini kendilerinin yapılandırmaları için öğrencilere proje ve uygulama çalışmaları yaptırarak onların öğrenme sürecine katılmaları teşvik etmelidir. İnternet kaynaklı ödevlendirmelerden kaçınılmalıdır.
- Türkiye genelinde programın etkin bir şekilde yürütülebilmesi için okullara gerekli alt yapı, materyal ve ekipman sağlanmalıdır.
- Programın uygulanmasında öğrencilerin bireysel ve bölgesel farklılıkları dikkate alınmalı, kültürel, teknolojik ve toplumsal değişimler programa yansıtılmalıdır.
- Öğretmenlerin kendi gelişimlerini destekleyecek, mesleki becerilerini geliştirmelerine yarayacak hizmet içi seminerler verilmelidir.
- Öğretmenler değişime açık olmalı, programı özümsemeli ve kendilerini her zaman yenilemelidirler.
- Öğretmenlerin deney veya sınıf içinde yapacakları çeşitli etkinliklerde kullanacakları kaynakların temin edilmesi; deneyler, araştırma çalışmaları, geziler ve değerlendirme için ders saatinin yeterli hale getirilmesi ve sınıf öğrenci sayılarının makul sayıda tutulması sağlanmalıdır.
- Öğretmenlerin sık sık laboratuvarı kullanmaları, sınıfta uygulanabilir türden sınıf içi etkinlikler dizayn etmeleri, öğrencilere bol bol grafik, afiş

ve proje çalışmaları yaptırması, deneyleri öğrencilere yaptırması, öğrencilere yaparak ve yaşayarak öğrenme ortamları sunmaları, ezberden ve bilgi yüklemesinden uzak durmaları gerekmektedir.

- Ders kitaplarında günlük yaşama dair örnekler artırılmalıdır.
- Ders kitaplarında konu anlatımlarının yeniden düzenlenmesi, öğrencinin dikkatini çekmesi gereken yerlerin vurgulanması gerekmektedir.
- Öğrenci çalışma kitaplarındaki etkinlikler yeniden düzenlenmeli, öğretmenlerin kontrolünde öğrencilerin etkinlikleri yapması mutlaka sağlanmalı. Öğretmen bu konuda yol gösterici olmalı, her öğrenci seviyesinde etkinlikler hazırlanmalıdır.
- Ders kitaplarında formül kullanımı az olmasına rağmen öğretmenler konuları formüle dayalı anlatmaya devam etmemelidir.
- Öğretmenlerin öğretmen kitabına, ders kitabına, etkinlik kitabına ve programa mutlaka hâkim olmaları gerekmektedir. Ek kaynak kitaplardan konu anlatımlarının yapılmaması gerekmektedir.
- Öğretmen derste kitabın tutsağıda olmamalıdır.
- Ders kitabının konu anlatımlarında kullandığı hikâyeleştirme tekniği bazı ünitelerde yeniden gözden geçirilmelidir.
- Okullarda yapılan yazılı sınavlar programın mantığına uygun olmalıdır.
- Proje ve performans ödevleri veliye değil öğrenciye verilmeli, bu ödevlerin mantığı veli ve öğrenciye iyi anlatılmalıdır.

OKUMA-YAZMA EĞİTİMİ ÜZERİNE ÇEŞİTLEMELER

Hasan Ş. KURT
hasaneekurt@mynet.com

Malumunuz, “mürekkep yalamak” deyimini eskiden mektebe başlayan çocuklara teberrüken yalıtılan mürekkep geleneğinden kalma bir hâtıra. Bugün herhalde okula Çin malı mürekkep yalatarak gönderdiğimiz çocuğumuzu bir saat sonra acil servise kaldırmak zorunda kalabiliriz. Eskiden sadece mürekkep yalatarak değil bayağı âla ü vâlâ ile bütün mahallelinin iştirak ettiği alayla okula başlatılan çocuk: “Aman, ne oluyoruz yahu? Nasıl bir mesuliyetin altına giriyorum?” diyeceği bir başlangıçla başlardı mektebe. Mutlaka, ondan sonraki tahsil hayatını da bu ağır ritüelin enerjisiyle devam ettirirdi.

O vakitler, kimilerinin, kendi zihninin yansıması olarak “kargacık burgacık” diye nitelendirdiği alfabeyle okuma yazmayı söken çocuk, basbayağı bir

iş başarmış olurdu. En azından Osmanlı Türkçesiyle birlikte Arapça ve Farsçanın da alfabesini okuyabildiği için medeniyetinin ufuklarına kanatlanmakta hiç de zorluk çekmezdi. Bugün on yıllar boyunca okuduğu halde doğru dürüst İngilizce öğrenemeyen insanımıza karşılık, o zamanlar Arapça ve Farsça ile birlikte Fransızca’yı da mükemmelen öğretebilen eğitim sisteminin sırrını herhalde “öğreniyormuş gibi yapmak” anlamına gelebilecek “etkinliğe dayalı” eğitim anlayışının uzaklarında bir yerlerde aramak gerekiyor.

Latin alfabesine geçişimizle birlikte irfan hayatımızda yaşanan deprem üzerine çok şeyler yazıldı çizildi. Zaten yazımızın konusu da bu değil. Fakat dedelerimizin, babalarımızın bu alfabeyle yazılmış nüfus cüzdanlarındaki yazının acemiliği,

“yaban”lığı dikkatinizi çekmiştir sanırım. “i”ların yerindeki “i”ler bazen tuhaf mana değişikliklerine de yol açabiliyordu. Arkadaşımın “Sırrı İlik” olan dedesinin ismi, mezkûr sebeple “Sırrı İlik” diye yazıldığından, ailece mecburen “İlik” soyadına talim etmek zorunda kalmışlar.

Olan oldu, geçen geçti. Fakat eğitimin bunca serbestlik kazandığı bir vasatta maziye yalnızca sitayişle söz edilen bir övgü malzemesi olarak bakmanın –affınıza sığınarak- bir parça iki yüzlülük olduğunu düşünüyorum. Hele hele Kur’an okumayı bilenlerin birkaç haftada mükemmelen okuyup anlayabileceği Osmanlı alfabesini öğrenme zahmetine katlanmamaları bağışlanmaz bir ihmalkârlık örneğidir diye düşünüyorum.

Ne yazık ki bugün sosyal ilimler üzerine tahsil görmüş hatta bu sahalarda kalem oynatan aydınlarımız bile “Osmanlıca” yı öğrenmek tenezzülünde (!) bulunmuyorlar. Bu nedenle yabancıların okuyup oryantalist bakış açısıyla değerlendirdiği eski eserlerden hareketle ikinci el sosyal bilimcilik yapmaya mahkum oluyorlar.

Yakın Zamanlar

Elbetteki hepimizin eğitim hayatında birinci sınıf bambaşka bir yer tutar. Sayfalar dolusu çizgilerle, dairelerle başlayan okuma yazma öğrenme serüveni, fasulye ve kibrit çöpleriyle devam eder, sınıfımızın dört bir yanında çamaşır gibi asılan fişlerin kesilip biçilmesiyle iyice canlanır, efsanevi Cin Ali kitaplarıyla nihayet bulurdu. Bu Cin Ali’nin “yatıp yatıp uyuması” sonradan pek çok sosyolojik analize de konu oldu bildiğiniz gibi. Bizim gibi “kır-sal” çocuklar için tuhaf olan bir durum da isimlerdi. Ali ve Ayşe tamam da ikide bir ortaya çıkan bu Kaya da ne oluyordu?

Bir de ayrı yazma garabetinden söz açmak gerekiyor elbette. Biz fark etmedik fakat fark ettiğimizde yazımızın okunurluğu ve akışkanlığı epeyce bozulmuştu. Oysa filmlerden gördüğümüz kadarıyla bu ayrı ayrı yazma tuhaflığı yalnızca bize özgü bir durumdu. Yabancılar bayağı güzel ve hızlı bir biçimde el yazısıyla yazıyorlardı. Bizim için ise el yazısı âdeta bir resim gibi estetik bir uğraştan ibaretti. İlk ve ortaokulda bu çalışmanın yapıldığı saatlerde el yazısı defterimizi, hokka ve divitlerimizi okula götürür, öğretmenlerimizin nezaretinde bir şeyler yazar, sonra da bir hafta boyunca bir daha bitişik yazıyla işimiz olmazdı. Sürekli el yazısıyla yazmak, ne bizim ne de öğretmenlerimizin (ne de olsa onlar da aynı süreçten geçmişti) aklının ucundan geçirdi. Ayrı yazılan harflere kitap harfleri denildiğini ve insanların değil, matbaaların kullanması için oluşturulan bu yazı formlarıyla yazmanın bir zulüm olduğunu çok sonradan fark ettik. Gerçi bunu fark ettiğimizde artık kitap harfleriyle yazmı-

yorduk; ama ne yazık ki yazımıza el yazısı da denilemezdi. Çoğunlukla hiçbir standardı ve estetiği olmayan, acayip ve garaip şekil yığını demek daha doğru olurdu bu yazılar.

Doğrusunu söylemek gerekirse özellikle ilk öğretimde el yazısına geçiş, eğitim alanındaki en önemli devrimlerden biri oldu. Bu illkellikten mutlaka kurtulmak gerekiyordu. Çocuklarımızın defterlerine bakıyorum, hakikaten imrenilecek ölçüde güzel el yazıları var. İmrenilecek ölçüde diyorum çünkü yazı konusunda biz treni kaçırdık. Eciş bücüş harflerden mürekkep yazımız genlerimize işlediğinden onu sil baştan estetize etmemiz neredeyse imkânsız. Fakat bu noktada çocuklarımızı da bekleyen bir tehlikeye dikkat çekmek gerekiyor. O da şu: Bunca uğraşıp güzel bir el yazısına sahip olduktan sonra ilköğretim ikinci kademedede, lisede, hatta üniversitede, “Bu ne evladım, adam gibi ayrı, okunaklı yazsana!” diyen hocalarla karşılaşmaları. Yani zamanla onları da kendimize benzetmek.

Ayrıca okuma yazma eğitiminde bir başka önemli değişiklik daha var. Birkaç yıldan beri ilköğretime başlayan çocuklara sese dayalı yeni bir sistemle okuma yazma öğretiliyor. Bunun da doğru bir yol olduğu su götürmez bir hakikat. Çünkü ünlüler hadi neyse, problemsiz, fakat ünsüzlerin neye benzediğini anlatmak öğretmenler için sanırım göbek çatlatan bir egzersize dönüşüyordu. “Yumuşak g” ne demek meselâ? Oysa şimdi hafif gargara yapar gibi bir ses çıkardığınızda ne olduğunu pekâlâ anlaşıyor çocuk.

İnsan ömrü boyunca çok şey öğrenebilir, çok kitap okuyabilir. Fakat bütün bunların temeli birinci sınıfta atılıyor. Bir başka deyişle artık ortalama 16 yıl olan tam eğitim süresinin en önemli kısmı ilk yıl. Dolayısıyla o ilk yıl, size emanet edilen insanı ne kadar doğru ve güzel eğitirseniz geleceğinizi de o ölçüde doğru ve güzel şekillendirmiş olursunuz. Bu nedenle altı yedi yaşındaki yavruların içinde okuma yazma coşkusu uyandıracak ne kadar pedagojik araştırma yapılırsa azdır. Bu hususta teknolojiden, bu işi çocuklara sevdirecek her türlü araç gereçten yararlanmanın kapısı ardına kadar açık bırakılmalıdır.

Ama her şeyden önemlisi çocuklarımızda, “Okumaktan mânâ ne? Kişi Hakk’ı bilmektir./ Çün okudun bilmezsin,/ Ha bir kuru emektir.” şuurunu da uyandırmayı başarmaktır. Yoksa mükemmel yöntemlerle yetiştirmeye çalıştığımız çocuklarımızın –Allah korusun- ileride her türlü kötülüğe çok rahat ulaşabilecek bir donanımına sahip oldukları için birer canavara dönüşmeyeceğini kim garanti edebilir?

Değiştik Değişiyoruz Her Konuda İki İleri Eğitimde Bir Geri

Yavuz YILMAZ
Pskl. Danış

İster kabul edelim ister etmeyelim çevremizdeki her şey değişiyor. Kendimizi bu değişimin dışında tutmak istesek de bu mümkün görünmüyor. Televizyonuyla, internetiyle, caddesiyle, sokağıyla, yaşamın her boyutunda oluşan farklı anlayış ve tarzlar bizi etkiliyor ve değiştiriyor.

Doya doya hayatımı yaşadığım ve hayatımda oldukça pozitif izler bıraktığına inandığım çocukluğuma dönmek için zaman zaman eski mahallemize karşı bir özlem oluşur. Sincan'dan yola çıktığımda daha mahalleye varmadan alıp çocukluğuma götüren "Şaşmaz" fabrikasıyla karşılaşırım. Mahallemiz, çocukluğumda Ankara'nın en kenar semtlerinden biriydi. Birkaç gecekondu ve etrafı boş arsalarla dolu bir semt. Okuldan gelir gelmez çantamızı eve atar, elimizde bir parça kuru ekmekle sokağa fırlardık. Akşama kadar arkadaşlarımızla çevremizde bolca bulunan oyun alanlarında çeşitli oyunlar oynar, güreşir, yerlerde yuvarlanır, akşam evin yolunu tutardık. Tabi üzerimizde çimen ve çamur lekeleriyle birlikte. Eve girmemle annemden fırçayı yemem bir olur sık sık biten deterjan için "Çabuk bakkala git, 'Şaşmaz' al gel." derdi. Evet, o zamanlar deterjan dendimdi akla Şaşmaz gelirdi. Tabi zaman içinde bizler büyümeye bununla birlikte çevremiz de hızla değişmeye başladı.

Boş tarlalara yüksek binalar, fabrikalar kurulmaya, toprak yollarımız asfalt olmaya başladı. Çevremizdeki her şeyin hızla değişmesiyle beraber doğal olarak üzerimize bulaşan kirler de değişmeye başladı. Toprak ve çimen lekesinin yerini asfalt lekesi, fabrika yağları ve farklı kirler aldı. An-

cak deterjan deyince ilk aklımıza gelen "Şaşmaz" bu değişimi fark edemedi. Sanki üzerimizde aynı lekeler varmış gibi aynı formülle aynı deterjanı çıkarmaya devam etti. Bu değişimi fark eden diğer deterjan firmaları yeni kirlere özgü yeni formüller ürettirler. Annemle birlikte birçok insan da "Şaşmaz" alışkanlığından vazgeçerek yeni kirleri daha iyi çıkarttığına inandıkları yeni formüllü deterjanlara yöneldiler.

İşte değişen ve farklılaşan kirlere karşı yeni formüller üretmeyen deterjanları nasıl terk edip yeni deterjanlara yöneldiysek; hala anne - babamızdan gördüğümüz yöntemlerle çocuklarımızı eğitmeye kalkarsak onlarda bizleri terk edeceklerdir. Çünkü anne babamızdan gördüğümüz formüllerle yaşamın her boyutunda meydana gelen farklı anlayış ve tarzlara ayak uydurup çocuğumuzla istenilen düzeyde ilişki kurup onları eğitmemiz mümkün görünmüyor. Çocuklarımızı kendi yaşam çağıma götürme imkânımız olmadığına göre şimdi karar verme zamanı. Ya kendi anne babamızdan gördüğümüz ve öğrendiğimiz yöntem ve anlayışlarla ama bu günün koşullarında çocuk yetiştireceğiz ya da kendimizi geliştirerek hem kendi mutluluğumuz hem de çocuklarımızın her yönden sağlıklı olmaları için çaba harcayacağız. Ancak ne gariptir ki yaşamın her alanındaki değişime çok çabuk adapte olup ayak uydururken eğitim söz konusu olduğunda bu alanla ilgili ne kadar gelişme, ilerleme ve anlayış farklılıkları oluşsa da atalarımızdan görüp öğrendiğimiz yöntem ve anlayışlara sıkı sıkı bağlı kalabiliyor, sonra da "Bu çocuklar bizi niye anlamıyor, çocuğumla hiçbir şey paylaşamı-

yorum, beni dinlemiyor.” diyebiliyoruz. Elimizdeki eski formüllerle değişen dünyanın değişen şartlarına çözüm üretemememize şaşıyor, çocuklarımızı suçluyoruz.

Geçen gün televizyonda kısa metrajlı bir film izledim, böcekleri tanıtıyordu. Gübre böceğinin yaşamını anlatan bir belgeseldi. Böcek gübreleri misket büyüklüğünde toplar haline getirerek belirli bir bölgeye yuvarlıyordu. Böcek bu gübreyi yuvarlarken gübre bir dikene saplanıyor. Böcek arka ayaklarıyla iterek bütün gücüyle yükleniyor ancak bir sonuç alamıyor. Birkaç dakikalık bu çabadan bir sonuç alamayınca önce durup bir durum değerlendirmesi yapıyor. Sorunu anlamaya çalışıyor, gübre etrafında birkaç tur atıyor, problemi çözmeye çalışıyor. Sonunda sorunu fark edip önce gübrenin altını kazmaya başlıyor. Belirli bir miktar çukur oluşturup sonra dikenin battığı noktanın tersi istikametinde itmeye başlıyor ve kısa sürede taşıdığı gübreyi dikenden kurtarıp yoluna devam ediyor.

Kıssadan hisse: Böcek deyip geçtiğimiz insan oğlunun yanında zerre hesabı olmayan bir canlı karşılaştığı problemin birkaç denemeden sonra inatla çözülemeyeceğini fark edip problemin kaynağına inerek yeni durumlara karşı yeni formüller üretebiliyor. Gel gör ki bütün mahlûkatın efendisi insan farklı durumlarda bile halen aynı yöntemleri kullanmakta inat ediyor.

“Git odana ders çalış yoksa kafanı kırarım! Senin için her zorluğa katlanıyoruz. Yemiyoruz yediriyoruz, içmiyoruz içiriyoruz. Daha ne yapalım?” Annem bu sözlerle beni odaya kapatır, ben de tarih kitabımın, içine koyduğum Tommiks, Teksas kitaplarını hatmederdim. Annem arada bir kapıyı aralayıp bakar “Aferin.” derdi. Babamı ise eğitim hayatım pek ilgilendirmez, eve bir problem getirmediğim sürece hiçbir işime karışmazdı. Bir problem oluşmuşsa da nedenlerini pek araştırma ihtiyacı duymaz, olayın sonucuna göre işlem yapardı.

Yıllar geçti şimdi öğrencilerimle görüşüyorum; yöntem aynı yöntem. Anne babalarımızın hiçbir değişime uğramadan bu konuda saf ırklarını özelliklerini devam ettirdiğini görüyorum. Bu insanlar evinde yetiştirdiği çiçeklere bile gerekli özeni gösterir kimini güneşe, kimini gölgeye bırakır, hangisine ne sıklıkta su vermesi gerektiğine dikkat eder, hatta bazı çiçeklerinin okşandığında nasıl da gürleştirdiğini bilir de çocuklarının da birer çiçek olduğunu unuttur. Çiçeğe gösterdiği intizamı çocuğuna göstermez. Bilmez ki onların da sevgi dilleri var. Onları yaşatmak onların kendilerine güvenmeleri kendi ayakları üzerinde durmaları için bazılarının başının okşanmasına, bazıları bir aferin almaya, bazıları da birlikte bir iş yapmaya, bazılarının ise hediyelere ihtiyacı olduğunu düşünmez, hepsine aynı yöntemi kullanır. Ya hepsini güneşe koyar kurutur ya da her gün su verip çürütür. Bu çelişki nerden geliyor?

Ya öğretmenim? Yıllardır kullandığı yöntem

hep aynıdır. Hep anlatır, hep merkeze kendini koyar ne kadar çok şey anlatırsa o kadar öğrenciyi bir şeyler verdiğini düşünür. Hâlbuki bizim ne anlattığımızdan çok onların ne anladığı önemlidir. Ancak öğretmenin formülü hep aynıdır. Bu öğrenci görselmiş gördüğünü daha iyi anlarımış... Yok efendim, dokunsalmış öğrenci dokunarak bir iş yaparak daha iyi öğrenirmiş... Biz hocalarımızdan böyle gördük, böyle öğrendik... Her şey değişime uğruyormuş... Öğrencinin eski öğrenci olmadığını anlayış ve algılayışın değiştiğine inanmıyorum... gibi ısrarla eski formüllerde direnip kalmak...

Ya Milli Eğitim? Adeta değişen dünyanın değişen şartlarında insanların algı ve anlayış tarzlarının değiştiğinin sanki farkında değil. Öğrencilerin artık görselleştiklerini, görsel zekâlarının işitsel zekâyâ göre daha hızlı geliştiğini, bundan dolayı gördüklerini daha hızlı algıladıklarını ve zamanın eskiye oranla çok hızlı aktığını ve bilgilerin de çok hızlı değişime uğradığını unutmuş gibi eski yöntemlerde ısrar ediyor. Öğrenme metodlarını görselleştirip, algılama ve öğrenmeyi kolaylaştırmadığı gibi bir de bilgiye ulaşma yollarını öğretmede halen bilgiyi depolama gibi yöntemleri kullandığını görmekteyiz. İnsanlık bilgisayar çağına başını almış giderken halen kitaplardaki kısıtlı ve her an değişip etkisizleşecek olan bilgilerden medet umuyor.

Sonuç, etrafımıza baktığımızda yirmi otuz yıl öncesine göre müthiş değişiklikler olduğunu görebiliyoruz. Gökdelenler, lüks arabalar, akla hayale gelmeyecek elektronik aletler, son model telefonlar... İnsanlık bunlara karşı çok çabuk adapte olup bu gelişmelere ayak uydurmuş, çok kısa bir sürede bunları en mükemmel şekilde kullanabilme becerisini gösterirken aynı becerinin eğitime gelince tam aksi yönde başarısızlık gösterdikleri veya değişmemek için ağız birliği etmişçesine çaba gösterdiklerini görmekteyiz.

Hayatımızın diğer yönleriyle ilgili başarıyı eğitimde de gösteremediğimiz takdirde çocuklarımız elimizden ve evimizden yavaş yavaş uçup gidiyorlar. Bu değişime ayak uyduramadığımız takdirde bu insanları eğitip avukat yapsak bile otuz bin insanımızın katili olabiliyor, okutup doktor yapsak bile parası için anne - babasının gözünü kırpmadan öldürebiliyor, beş dil öğrense bile sevgilisinin boğazını testere ile kesebiliyor.

Çocuklarımız bizden kopuyor. Artık ne biz onları ne de onlar bizi anlayabiliyor. Sanki aynı evi yıllarca paylaşmamışız da farklı gezegenlerde gelmiş farklı türler gibiyiz. Biz kafamızı hala kuma sokup aynı nakaratı tekrarlıyoruz. Her şey değişse de eğitim bahis konusu ise değişmedik, değişmeyeceğiz.

Şair ne güzel anlatmış “Ne atom bombası / Ne Londra Konferansı./ Bir elinde cımbız, bir elinde ayna/ Umurunda mı dünya...

Eğitimin Gerçek Amacı

Khalid Baig / Tercüme: İbrahim PÜR
Mühendis - Yazar

Eğitim, demokrasi, serbest pazar, basın özgürlüğü ve “evrensel insan hakları” gibi fazileti kendi içinde görülen konulardan birisidir. Bunları kazanmada sanayi olarak gelişmiş ülkelerin üstünlükleri de öyle. Sonuçta üzerindeki büyülü etiketlerinden biriyle gelen herhangi bir paket otomatik olarak bizim limanlarımıza “yeşil hat” olarak girme niteliğini kazanmaktadır. Hiçbir soru sorulmaz. Bu önemsiz kabul bizim son derece hayati öneme sahip bu konuları tartışmamızı ciddi oranda etkilemektedir. Örneğin, eğitimde tartıştığımız konuların merkezinde sanayi olarak gelişmiş ülkelerdeki standartlara dayandırılarak bir ülkedeki bir takım istatistikler ve lisans mezunu, yüksek lisans ve bir o kadar da mesleklere sahip olma ihtiyacı bulunmaktadır. En temel konu müfredat ve eğitimin amacının daha önemli konusu bile normal olarak dikkatimizi bile çekmemektedir; bunlar zaten bizim için “gelişmiş” ülkeler tarafından düşünülmüş ve bizim görevimiz ise onların gelişmişlik düzeylerine ulaşmak için onların ayak izlerini takip etmektir.

Aslında bunu gerçek olarak da yaptılar. “Birinci Dünyada”, eğitim kapitalist sistemin bir uzantısı haline gelmiştir. Bunun amacı makine üretimi için nitelikli işgücü üretmek ve kendi ürettikleri için hevesli tüketiciler oluşturmaktır. Daha cıvalı bir

biçimde ifade edildiğinde eğitimin amacı bir ülkenin ekonomik refahı sağlamaktır. Bugün kişisel düzeydekine benzer eğitimin amacı saygın bir yaşam kazanabilmektir.

Helal yoldan hayatını kazanmak ve bir ülkenin ekonomik kalkınmasını sağlamak elbette önemli İslami hedeflerden olmasına rağmen, eğitimin finansal amaçlarla bağlantılı olması son derece talihsizliktir. Öğrenmenin merkezlerini kendi bakiş açılarıyla ve ruhuyla mesleki alanlara yönlendirmektedirler. Bu durum eğitimin derecesini düşürmekte ve dolayısıyla da toplumun derecesini düşürmektedir.

Eğitimin önemli ancak unutulmuş rolünü eve taşımak için hayvanlar ve insanlar arasında temel bir fark bulunduğunu yeniden hatırlamamız gerekmektedir. İçgüdü ve fiziksel ihtiyaçlar tek başına karıncaları, arıları, hayvan sürülerinin mükemmel işleyen bir hayvan topluluğu içinde yaşaması için bir araya getirebilir. İnsanoğlu bu biçimde hareket etmez. Onlar doğası gereği kendi toplumunun uyumlu çalışması için gerekli olan bu yolları takip etmekle zorunda değildir. Eğer canlı, hayatta kalabilecek bir biçim oluşturmacaklarsa, bu şekilde yapma seçeneğini kullanacaklardır.

Ayrıca toplum ortak zeminin nesilden nesile geçmeye devam edeceğinden emin olmalıdır. İşte bu eğitimin gerçek amacıdır. Bir toplumun eğitim sistemi günümüzde ve gelecekte bu toplumu iyi bir şekilde yönetecek vatandaşlar ve liderler yetiştirir. Sağlıklarında ya da hastalık durumlarında hizmet edecekleri toplumun hastalığı ya da sağlığıyla doğrudan bir ilişki kurulacaktır.

Bugün, rüşvet, adaletsizlik, zulüm, müzmin yoksulluk gibi o kadar iç problemler mevcuttur ki, her yerde Müslüman dünyasına dönüş yapmaktayız. Bu problemleri düşündüğümüzde, bunların çoğunun insan yapımı olduğunu görürüz. Bu da doğrudan ya da dolaylı, bunların problemleri sürdürme peşinde olan insanlar üreten bir eğitim sisteminde izlenebilecek sorunlar olduğunu söylemenin bir başka yoludur.

Kendi halkını yabancı güçlere satan ve onları boyunduruk altına almaya çalışan yöneticiler; adaletsizlik üzerine kurulmuş yasaları zorla dayatan bürokratlar; kendi halkına karşı öfkeli bir savaş açan generaller; sahtekârlık ve istismar amaçlı işadamları; yalan söyleyen, sansasyona başvuran ve ahlaksızlığını arttıran gazeteciler, bütün hepsi eğitilmiş kimselerdir, hatta çoğunlukla "oldukça iyi" eğitim alan kişilerdir. Bunların eğitimi gerçek hayattaki rollerini icra etmeleri için planlanmıştı ve hiç de beklenmedik bir biçimde olmasına rağmen eğitimin böyle bir yönü de bulunmaktadır.

Bu problem bütün toplum katmanlarını kaplamaktadır. Bugün Müslüman topluluklar niçin bu kadar fazla materyalizme sarılmaktadır? Bütün eğitim sistemimiz materyalizm gerçeği için telkinlerde bulunurken bizim beklentimiz ne olmalıdır? İslam'ı niçin kamu hayatımızda o kadar önemsiz bir alana indirgedik? Çünkü bu tam olarak bizim dünyevi eğitim sisteminin ona layık gördüğü şeydir. Birbirimize karşı davranışlarımızda niçin bu kadar az İslami tavır ve ahlak sergileriz? Çünkü bizim ithal eğitimimiz bütün ahlaki öğretilerden mahrumdur. Toplulumlarımız niçin bu kadar hastadır? Çünkü eğitim sistemimiz hastadır.

İşte bu eğitimin gerçek krizidir. Bir zamanlar mevcut ve popüler olan sömürge güçlerinden ithal ettiğimiz bu karmaşaya girmeden önce kendi toplumlarımızdaki eğitimler her zaman insanoğlunun gelişimine adanmış araçlardı. *Terbiye* her zaman bunun vazgeçilmez bir parçasıydı. *Üstat*

(öğretmen) sadece ders veren birisi ya da bir meslek erbabı değil aynı zamanda bir kılavuz ve ahlaki önderdi. Bu durum bize hemen şu Hadis-i Şerif'i hatırlatmakta: "*Hiçbir baba çocuklarına iyi bir ahlaki eğitimden daha fazlasını veremez*" (Tirmizi). Bizim eğitim sistemimizi belirleyen işte bu hadistir. Bizim *Dar-ul Ulumlarımız* (Eğitim Kurumlarımız) hala bu geleneği devam ettirmektedir ancak bu kapılardan geçen öğrenci sayısı dünyevi eğitim veren okullarla kıyaslandığında çok az kalmaktadır.

Birleşik Devletler ve Avrupa'da okullar kilise tarafından açılırdı. Daha sonraları kapital güçler bunlar devraldı ve onları kendi potalarında eritiler. Ahlaki eğitim bu devroluşla birlikte kazaya kurban gitmiştir. Ancak kapitalizm ve bunların siyasal ekonomisi bu sistemler altında çalışması için insanları eğitiyordu. Bu yüzden gittikçe hafife indirgenen müfredat konularına rağmen yurttaş eğitimi önemli bir dinden tecrit edilmiş ahlak eğitimi haline dönüştü. Burada gördüğümüz nezaket

büyük oranda dışarıda bırakılan öğenin sonucudur. Yine de Müslüman ülkelerdeki ithal versiyonlar bu öğeyi filtrelemeyi bilmiştir ve sonuç ta aşıkârdır.

Bu problemi kendi hatlarımızın farkında olduğumuzda çözebiliriz. Eğitim sisteminin ilk amacı, İslami bir toplum için nitelikli vatandaşlar ve liderler yetiştirmek olmalıdır. Gerçek İslami ahlak öğretisi olan *terbiye*, bunun entegre bir parçası olmalıdır. Bu bizim eğitimimizin *ruhu*

olmalı, yoksa törensel bir kabuk olmamalı. Eğitimi geliştirecek bütün planlar işte bu önemli gerçeği tam olarak anlamaya dayanmadığı müddetçe tamamen yetersiz olacaktır. Bu da bizim müfredat programlarımızı gözden geçirmemizi, ders kitaplarını yeniden yazmamızı, öğretmenlerimizi yeniden eğitmemizi ve bütün bunları bizim kendimizin yapmamız gerektiğinin farkında olmamızı gerektirmektedir. Bizim bunu yapmamız için gerçekten zengin bir tarihimiz var. Sonuç olarak eğitimi her zaman olması gerektiği şekle yeniden sokmak için kendi evimizdeki hazinelerimize dönmek için hazır mıyız?

Kaynak:

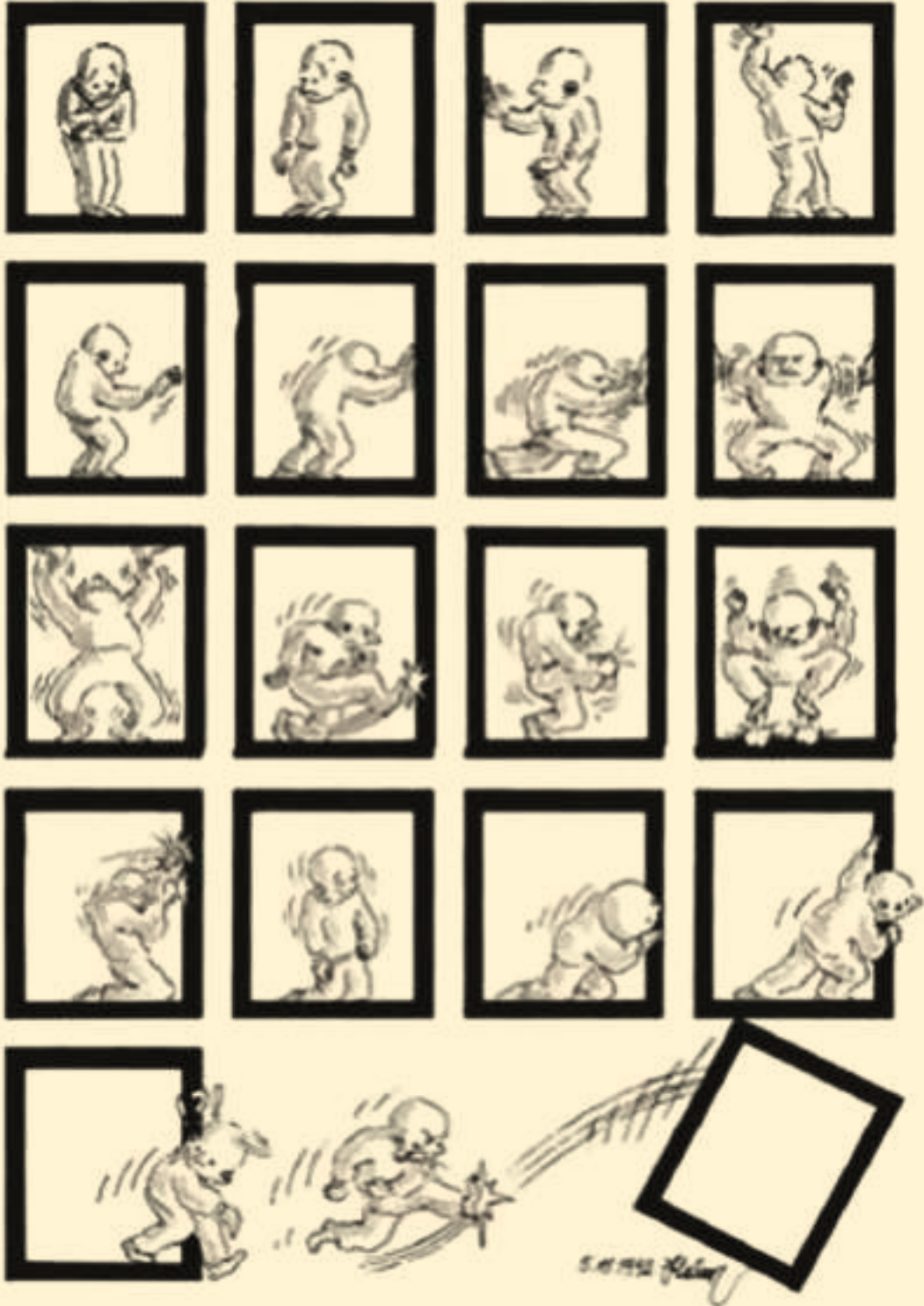
* <http://www.albalagh.net>

* <http://articles.youngmuslims.ca/yearn-to-learn/the-real-purpose-of-education/>

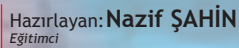
karikatür

Hasan AYCIN
Çizer

BULMACA

[illegible]

NASIL BİR DERGİ?

Sayın Okurumuz,

Milli Şuur Dergisi 3. yayın yılında sizlerin de desteğiyle iyi ve güzel çalışmalar ortaya koymaya devam ediyor. "İnsanın hayırlısı insanlara faydalı olandır" düsturuyla hareket Milli Şuur, yine sizlerin eleştiri ve önerileriyle en iyiye giden yolda mesafe alacaktır.

Bu nedenle sizlerin değerli fikir ve görüşlerinizi almak için mini anket düzenledik.

Şimdiden değerli katkılarınız için en derin teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Anketimize katılanlardan 50 kişiye 'Bir Öğretmen Olarak Hazreti Peygamberimizin Eğitim Metodu' adlı kıymetli kitabı hediye edeceğiz.

Anketi Ziya Bey Cad. 4. Sok. No: 2/1 Balgat/Ankara adresine gönderebileceğiniz gibi 0312.2876180 nolu faksa da gönderebilir veya bilgi@millisuurdergisi.com adresine görüş ve önerilerinizi iletebilirsiniz.

Ayrıca www.milisuurdergisi.com internet sitemizdeki ankete de katılabilirsiniz.

1. Dergimiz size düzenli ulaşıyor mu?

- ☐ a) Evet ☐ b) Hayır

2. Dergimizin muhtevasını nasıl buluyorsunuz.

- ☐ a) Çok iyi ☐ b) İyi ☐ c) Orta ☐ d) Zayıf

3. Konuları nasıl buluyorsunuz?

- ☐ a) Yeterli ☐ b) Daha iyi olabilir ☐ c) Yetersiz ☐ d) Çok yetersiz

4. Yazı dilini nasıl buluyorsunuz?

- ☐ a) Çok ağır ☐ b) iyi ve anlaşılır

5. Görselliği (sayfa düzeni-tasarım)nasil buluyorsunuz?

- ☐ a) Çok iyi ☐ b) İyi ☐ c) Zayıf ☐ d) Çok zayıf

6. Dergimiz için hangi yazarları önerirsiniz?

7. Dergimizde ağırlıklı olarak hangi konuların işlenmesini istersiniz?

8. Dergimizin ücretli abone sistemi ile sizlere ulaşmasını ister misiniz?

- ☐ a) Evet ☐ b) Hayır

9. Dergimizin bayilerde satılmasını ister misiniz?

- ☐ a) İyi olur ☐ b) Abone sistemi daha iyi

10. Bize iletmek istediğiniz görüş ve önerilerinizi lütfen yazınız.

Anket Sahibi

Adı Soyadı :

Yaş :

Meslek :

Eğitim :

Şehir :

E-Posta :

Cep Tel :